

Syrien-debatt – en antologi

(Hösten 2012 – november 2015)

Innehåll

Introduktion	1
Peter Widén: Det syriska dramat i svensk vänsterdebatt	2
Martin Fahlgren: Introduktion till artikelsamling (jan. 2013).....	4
SP-medlemmar: Konflikten i Syrien: Debatten handlar om viktiga principer.....	11
Ronny Åkerberg: Principlöst om Syrien	14
SP-medlemmar: Inse tragiken! Nog med fantasier! Se verkligheten!	15
Introduktion till artikelsamling i november 2013.....	18
Peter Widén: Vi hoppas på eld upphör i Syrien – kort svar till Ronny	19
Martin Fahlgren: Väl underbyggt om Syrien – utförligt svar till Ronny.....	20
Peter Widén: Hopp för det plågade Syrien?.....	26
Stig Eriksson: Bloggare om Tariq Ali, Syrien, Polen och Vietnam	27
Martin Fahlgren: Inför eventuella Syrien-förhandlingar: Om kompromisser.....	28
Martin Fahlgren: Nej till innehållslöst vapenskrammel – Syrien och vänstern	32
Inledning till artikelsamling från december 2013.....	47
Peter Widén: Att förtränga – mänskligt men fel.....	49
SP-medlemmar: Syrien idag och SP.....	53
SP: Solidaritet med den syriska demokratirörelsen!.....	64
Peter Widén: Katastrofen i Syrien.....	65
Eriksson/Fahlgren: Vilken solidaritet? Kritik av SP:s senaste Syrien-uttalande	67
SP-medlemmar: Synpunkter på FI:s Syrien-resolution.....	75
Martin Fahlgren: Islamiska Staten och framtiden	80
Martin Fahlgren: Den religiösa sekterismens förödande konsekvens	85
SP-medlemmar: Syrien, svar på en ledare	90
Debatten om Syrien fortsätter.....	93
Ledarredaktionen besvarar kritiken	94
Den kontrarevolutionära våldsorgien måste stoppas.....	95

Introduktion

Förutom ett stort antal texter som belyser och analyserar olika aspekter av Syrien-konflikten (se [Syrien](#)), har det på marxistarkivet förekommit en livlig debatt om Syrien-frågan, åtminstone från hösten 2012 och framåt (se [Debatt om Syrien](#)).

Flera läsare har uttryckt intresse av att få tillgång till en mer hanterbar artikelsamling, där onödiga upprepningar och mer ”perifer” polemik har rensats bort, så att de politiska tankegångarna och principiella meningsskiljaktigheterna framgår tydligare. Det här är ett försök att sammanställa en sådan artikelsamling. Här saknas dock Peter Widéns viktiga [Den syriska katastrofen](#) (från april 2015), som är en grundlig redogörelse för Syrien-konflikten, men inte direkt ett debattinlägg – den kan och bör läsas även av de som inte är intresserade av debatten.

För att undvika upprepningar och minska textens omfång har ibland avsnitt strukits eller avkortats (markeras med ...). Den som är intresserad av originaltexterna kan alltid utnyttja de ovan angivna länkarna eller de länkar som finns i resp. text.

Den faktiska utvecklingen har enligt vår uppfattning alltmer, på punkt efter punkt, besannat och bekräftat vår analys och vår politiska linje. Vi är därför övertygade om att den svenska vänstern, om den hade följt vår linje, skulle ha kunnat spela en betydligt progressivare och mer ingripande roll än den som den faktiskt gjorde. Vi anser samtidigt att man inte bör sopa problemen under mattan, och att man bör dra lärdom av historien. Publiceringen av denna samling ger intresserade möjlighet att göra just det genom att tränga in i frågeställningarna och de resonemang som vår uppfattning vilat på.

Vilka är då ”Vi” som drivit den linje som dessa texter representerar? Ja ”vi” är ingen fast sammanslutning, utan helt enkelt medlemmar i Socialistiska Partiet som kommit fram till och utvecklat det synsätt som finns representerat i denna artikelsamling. ”Vi” är fler idag än för några år sedan och allt fler uttrycker sitt stöd till vår linje. Den färskaste texten är undertecknad av Peter Belfrage, Mark Comerford, Stig Eriksson, Martin Fahlgren, Markus Johansson, Anders Karlsson, Peter Widén och Tomas Widén som därmed får representera ”vi” idag. Anders Hagström likaså som undertecknat flera texter. Och flera andra SP-medlemmar har som sagt uttryckt sin sympati. Vi kan lugnt påstå att det utanför SP inte heller är svårt att finna stöd för vår linje bland människor som bryr sig om syriernas öde.

Motsättningarna om Syrien kom givetvis inte neddimpade från himlen. I själva verket uppstod motsättningar redan om Libyen (bl a om NATO:s bombkrig) – för exempel på det, se i slutet av ”Introduktion...” (från januari 2013 nedan) – men dessa meningsskiljaktigheter gav ganska få avtryck i den offentliga debatten. Det var först med Syrien som debatten tog fart och motsättningarna fick allt klarare och skarpare konturer.

Tyvärr skulle det visa sig att debattviljan bland våra meningsmotståndare var betydligt svalare än vi hade hoppats på. Vissa ansåg t o m att det var felaktigt att ägna frågan så stort utrymme eftersom den inte direkt återverkade på oss och tog krafter och uppmärksamhet från annat. Vi ansåg att det var ett felaktigt synsätt, att kriget i Syrien (och Irak) inte kunde ses isolerat och att det med tiden skulle komma att få allt värre konsekvenser för resten av Mellanöstern och även för oss. Med facit i hand så kan det konstateras att vi hade rätt – tänk bara på den aktuella flyktingproblematiken som skakat om Europa (inklusive Sverige), liksom de allt värre terroristdåden utanför krigsområdet, både i närområdet (Libanon, Turkiet, Tunisien, Libyen etc) och i Europa (där Frankrike och Ryssland drabbats särskilt hårt under det senaste året), vilket nu också har fått stora återverkningar på hur i stort sett alla internationella aktörer ser på det hela och verkar leda till ett samarbete mellan länder som tidigare stått på olika sidor om barriaderna.

Peter Widén: Det syriska dramat i svensk vänsterdebatt

Ur *Internationalen* 7/9 2012 (nr 36)

Det syriska dramat intar en alltmer central roll i den svenska vänsterdebatten. Och med rätta. Det fruktansvärda dödandet kan inte lämna någon kännande människa oberörd och den komplexa situationen kräver ordentligt med reflexion och eftertanke.

Desto allvarliga att den svenska vänstern tenderar att polariseras mellan förenklade synsätt som bara ser det man vill se.

Vi har på en sida de som ser imperialismens och de reaktionära arabstaternas agerande och som tenderar att se anti-Assadrebellerna som enkla instrument för dessa reaktionära krafter. På den andra sidan har vi dem som ser ett folkuppror mot en outhärdlig diktatur och som nedtonar imperialismens, de reaktionära arabstaternas och de sekteristiska religiösa ledarskapens roll.

Den första gruppen kallar den andra för proimperialister, de senare kallar den första gruppen för kontrarevolutionärer. Detta är oerhört destruktivt. Det finns vare sig proimperialister eller kontrarevolutionärer inom den svenska vänstern. Kamrater, besinna er!

Min mening är att båda dessa grupper överförenklar, försöker se lätta lösningar och därmed går fel.

När det som kommit att kallas för den arabiska våren tog sin början i Tunisien och på Kairos Tahrirtorg kändes luften lättare att andas. Och trots bakslagen så har vi sett en öppning för massornas kamp som vi enbart drömde om tidigare.

När de första protesterna organiserades i Syrien var det givetvis under inspiration från Egypten och Tunisien. Inom den internationella vänstern fanns det redan då krafter som avfärdade de syriska händelserna som CIA-dirigerade.

Ett sådant synsätt är djupt omarxistiskt. De som är för det ser världen som styrd av konspirationer och förstår inte att det är verkliga sociala motsättningar i ett samhälle (i detta fall Syrien) som är den primära drivkraften. Vilket inte utesluter att imperialismen reagerar på dessa skeenden och försöker intervensera och styra utvecklingen. Exemplet Libyen visar detta med övertydlighet.

Jag tror inte att det finns många inom den svenska vänstern som omfattade den ovan relaterade konspirationsteoretiska ståndpunkten men det är otvetydigt så att det finns folk som försöker se regimer som Assads och Kaddafis som någon form av antiimperialistiska. Här går man fel. Dessa typer av regimer kan förvisso, som representanter för den lokala borgarklassen, under perioder komma i motsättning till imperialistiska makter, använda antiimperialistisk retorik och ge materiellt stöd till olika grupper som befinner sig i kamp mot imperialismen. Men samma regimer kan snabbt svänga och inleda samarbete med imperialismen. Se på Libyen i början av 2000-talet. Se på palestinska Al Fatah.

Socialistiska vänsterkrafter måste vara för att en regim som Assads avlägsnas från makten. Även syrierna har rätt att andas.

Men om vi alltså kan konstatera att upproret började som en Tahririnspirerad demokratisk strävan kan vi inte automatiskt säga att läget är likadant idag. När protesterna tog sin början gjorde de inte det på ett blankt papper. Det finns en syrisk (och regional) historia och social verklighet. Och den är präglad av religiös, etnisk och klanmässig splittring. Assadregimen är förankrad i den alawitiska delen av befolkningen (en gren av Shia-islam och utgör cirka 10 procent av befolkningen). Regimen har också fungerat som garant för de kristnas religiösa

rättigheter. Förtrycket har framförallt drabbat den sunnimuslimska majoriteten. Vi har också en kurdisk minoritet.

I dag varnar många för att konflikten i Syrien alltmer blivit en sekteristisk kamp mellan de olika religiösa riktningarna. Jag tror att detta är en ganska riktig analys. De kamrater som enligt mej alltför enkelt talar om ett folkuppror vill inte se detta.

Naturligtvis handlar det om en oerhört komplex situation. Och det vi här kan göra är just bedömningar.

En intressant iakttagelse som vi kan göra här i Sverige är hur t ex syrier med kristen bakgrund boende i Sverige ställer sej. I Eskilstuna där jag bor har vi sett en enda manifestation av exil-syrier. Den var helt pro-Assad. I Södertälje råder en massiv anti-upprorsståndpunkt bland de kristna med syrisk bakgrund. Åtminstone om man får tro på de reportage som Sveriges Radio producerat.¹

Om detta stämmer så är det både möjligt att förstå och samtidigt beklagansvärt. De kristna kan ju lätt se hur det sunnifundamentalistiska våldet drabbar dem i Irak (och faktiskt deras trängda situation i Egypten). Samtidigt är det ju tragiskt att man då ser ett fortsatt stöd till regimen som lösningen istället för att fråga sej: Hur kan vi få demokratiska relationer med andra riktningar? Hur kan vi få frihet för alla? Frånvaron av solidaritet med dem som drabbas av Assadregimen är plågsam att se.

Om detta är stämningen bland kristna med syrisk bakgrund i Sverige, vad talar då för att stämningen bland kristna i våldsorgiens Syrien skulle vara annorlunda?

Och vad kan vi ana om stämningen på den sunnimuslimska sidan?

När Sveriges Radios reportrar rapporterar om ett massivt anti-shia-hat bland sunnimuslimerna i Libanon, ett hat på en nivå de inte sett tidigare, då finner jag det naivt att tro att dessa stämningar inte finns inne i Syrien.² När sunnitiskt våld mot shiamuslimer och kristna i Irak bara fortsätter, när dödliga sammandrabbningar mellan sunniter och shiamuslimer rasar på gatorna i Libanon, då skulle just i Syrien dessa företeelser vara marginella företeelser i ett i allt väsentligt demokratiskt folkuppror. Det vore önskvärt men jag kan inte tro det.

Inte heller tror jag att imperialismens manövrerande kan hänvisas till marginalen.

De kamrater som står för att det vi ser i Syrien i allt väsentligt är ett demokratiskt folkuppror förtränger imperialismens agerande. Liksom de marginaliserar de reaktionära arabstaternas inflytande.

Jag är övertygad om att den typ av krig vi idag ser för varje dag allt mer gör kampen till en sekteristisk kamp. I en spiral av våld, lidande och hämndbehov drivs det syriska samhället mot avgrunden.

Självklart finns det riktningar som vill ha icke-sekteristiska demokratiska lösningar. Vad dessa riktningar behöver är slut på den nuvarande våldsspiralen.

Socialistiska vänsterkrafter bör välkomna varje initiativ till vapenvila. Av många skäl.

¹ För ett exempel på den inställning till upproret som är vanlig bland kristna syrier bosatta i Sverige, se Johan Cronemans artikel i *Dagens Nyheter* 31 juli 2012, "Det går att göra journalistik så enkel att ingen förstår" <http://www.dn.se/kultur-noje/kronikor/johan-croneman-det-gar-att-gora-journalistik-sa-enkel-att-ingen-forstar>

² Den religiösa minoritet som Assad tillhör, alawiterna, ligger särskilt illa till. Mellanöstern-korrespondenten Cecilia Uddén låter oss få en glimt av detta när hon i sin rapport 10/9 2012 från Libanon, "Svåra förhållanden för syrier i flyktingläger", citerar barn som säger att "alla alawiter måste dö" och "Alla alawiter är mördare, antingen dödar vi dem eller så får de lämna Syrien" – detta är givetvis inget som de syriska flyktingbarnen kommit på helt själva. Se <http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=3304&grupp=6251&artikel=5263680>

För det absolut första: Det syriska folket har ett intresse av att inte slaktas.³ För det andra: Det nuvarande kriget stärker för varje dag sekterismen och hatet. För det tredje: Det är i en situation av vapenvila som de demokratiska (och socialistiska) krafterna får en möjlighet att ena arbetande och förtryckta ur alla riktningar mot Assadregimen, imperialismen och fundamentalister. För det fjärde: En vapenvila minskar imperialismens och reaktionära fundamentalisters manöverutrymme.

Peter Widén

Medlem i Socialistiska Partiets Eskilstunaavdelning

Martin Fahlgren: Introduktion till artikelsamling (jan. 2013)

Spännvidden i synen på utvecklingen i Syrien är stor inom vänstern. Avsikten med denna artikelsamling är inte att spegla hela detta spektrum, inte heller att dra en lans för någon politisk linje, i synnerhet inte av det slag som uppfattar konflikten som ganska okomplicerad, d.v.s. anser sig veta allt som är av vikt att veta för att kunna spika en ”korrekt” linje (t ex att frågan om vilka som är ”vänner” resp. ”fiender” är avgjord och därför inte behöver utredas närmare) och att uppgiften består i att enträget försöka vinna folk för denna uppfattning och stenhårt bekämpa de som intar en annorlunda ståndpunkt – mer om detta nedan.

Artikelsamlingen vill bryta med ett sådant synsätt genom att låta olika kritiska vänsterröster komma till tals, röster som reser frågor och pekar på problem värda att reflektera över. Men givetvis bör även sägas några ord om de två ”yttrarna” i den svenska vänsterdebatten om Syrien – och det görs främst i denna introduktion, som tar upp följande:

- 1) Försök att karakterisera de mest extrema synsätten på upproret i Syrien och peka på det som är grundläggande fel hos dessa;
- 2) Synpunkter på problem med nyhetsrapporteringen från konflikter som den i Syrien;
- 3) Försök att formulera några principiella riktlinjer för hur en revolutionär marxist bör förhålla sig till uppror av det aktuella slaget
- 4) Litteraturtips.

Ytterligheterna i svenska Syriendebatten

Det har länge funnits stora meningsskiljaktigheter inom den s.k. vänstern om ”den arabiska våren”. När det gällde Tunisien och Egypten var man i stort sett överens, men under upproret i Libyen skildes vägarna åt och de skiljelinjer som då tog form kvarstår i fråga om Syrien och med i stort sett också samma företrädare för de olika linjerna.

De två ytterligheterna representeras av

- 1) bloggarna Kildén och Åsman⁴ och deras anhängare/sympatisörer – främst delar av Socialistiska Partiet (SP)
- 2) kretsarna kring FiB/Kulturfront, Clarté och Kommunistiska partiet, KP (samtliga har sina rötter i 1970-talets svenska maoism)⁵, samt SKP (spillrorna av det Moskva-orienterade APK)⁶

De förstnämnda ser i Syrien ett folkligt uppror mot Assads diktatur, ett uteslutande spontant uppror som ovillkorligen måste stödjas. Det väpnade motståndet ses som en logisk och ofrån-

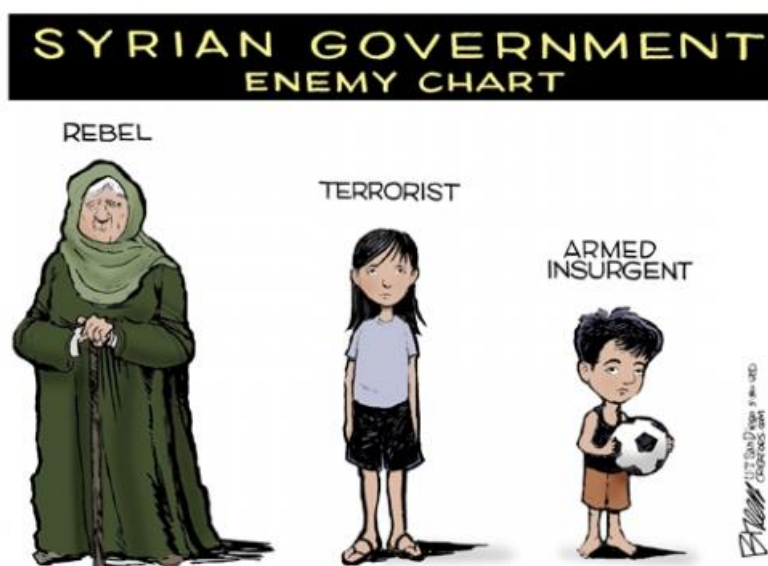
³ Enligt FN-rapport beräknas minst 60 000 människor ha dödats i inbördeskriget (fram till slutet av 2012). Antalet internflyktingar uppskattas till över 2 miljoner, medan antalet flyktingar i enbart Jordanien överstiger 200 000. Även i Libanon och Turkiet finns stort antal syriska flyktingar.

⁴ <http://kildenasman.se/>

⁵ ”r-arna” (KP) bröt dock med maoismen i slutet av 1970-talet.

⁶ APK – Arbetarpartiet Kommunisterna – bröt sig 1977 ur Vänsterpartiet. Bytte 1995 namn till Sveriges kommunistiska parti, SKP.

komlig utveckling av att Assad besvarade fredliga demonstrationer med våld. Uppgiften för vänstern består i att väcka sympati för rebellerna och avsky för den blodbesudlade Assad-regimen genom att avslöja dess grymhet och hänsynslöshet. Man driver hårt frågan om att upprorsmännen måste förses med effektiva vapen, såsom luftvärnsrobotar för att försvara sig mot Assads flyg osv.⁷ Försök att ”problematisera” upproret genom att påvisa förekomsten av sektaristiskt våld, nationella och religiösa motsättningar, olika yttre maktens intressen och inblandning m m ses med mindre blida ögon, eftersom uppmärksamheten då riktas åt fel håll, vilket i praktiken gynnar Assad.

Assad-diktaturen mot folket: Diktaturens fiender (rebellerna, terrorister, väpnade upprorsmän)

Den andra ”kretsen”, som bl. a tagit organisatorisk form i ”fronten” Föreningen Syrien-solidaritet⁸, vill inte ta ställning till själva upproret (och kritiserar därför heller inte Assad-regimen nämnvärt), utan ser som sin huvuduppgift att bekämpa utländsk (imperialistisk) inblandning bl. a. genom att framhäva att ”folkrätten”, såsom den definieras av FN, måste försvaras.⁹ De pekar på motsättningarna i Syrien mellan olika folkgrupper och risken för att fundamentalistiska grupper kan komma att gripa makten som ett resultat av upproret, vilket i sin tur skulle leda till religionskrig. Några försök att hitta progressiva strömningar inom oppositionsrörelsen, värda att stödja, görs däremot inte. I praktiken innebär detta en passiv eller t o m negativ inställning till upproret, och ett störtande av Assad ses inte som något positivt. Det väsentligaste är att få stopp på de väpnade striderna och därför uttalar man stöd för ”FN:s fredsplan” och är emot att rebellerna förses med vapen.

⁷ Att t ex USA *inte* vill förse rebellerna med sådana vapen är inte särskilt underligt med tanke på att risken är stor att de hamnar i jihadisters händer och då också kan komma användas mot såväl civila som militära flygplan i andra sammanhang. Om man nu anser att tillgång till sådana vapen är av avgörande betydelse, ja då vore det rimligare att förespråka sådant som har utsikter att kunna förverkligas, t.ex. insättande av specialförband som bibehåller kontrollen över dessa vapen och som också har den utbildning som behövs för att sköta dem på ett effektivt sätt. Alternativt skulle man som i Libyen-fallet kunna kräva att det upprättas en flygförbudszon. Det är fö o märkningsvärt att de som förespråkade en icke-flygzon i Libyen inte rest den frågan när det gäller Syrien. Vad är egentligen den principiella skillnaden, bortsett från att det skulle vara svårare att genomföra i praktiken i Syrien?

⁸ <http://www.syriensolidaritet.se/>

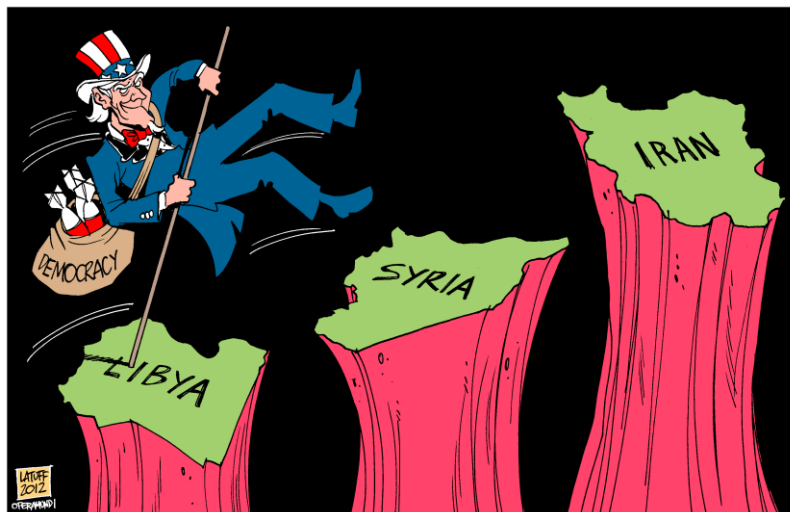
⁹ De brukar hänvisa till olika artiklar i FN-stadgan, t ex artikel 2:4 som säger att FN och medlemsstaterna ska avstå från hot om våld och användning av våld i internationella relationer, och artikel 2:7 som förbjuder inblandning i andra staters interna angelägenheter.

Båda ”linjerna” försöker renodla konflikten genom att bortse från sådant som inte passar in i det egna schemat om vad kampen gäller. Med användning av maoistisk terminologi, som hela tiden letar efter en ”huvudmotsättning”, så kan man karakterisera de två linjerna så här:

- 1) Huvudmotsättningen står mellan Assad-diktaturen och folket
- 2) Huvudmotsättningen står mellan imperialismen (med USA-imperialismen i spetsen) och Syrien

Båda dessa linjer är enligt min uppfattning felaktiga. Båda överförenklar konflikten, ser verkligheten i svart-vitt och blundar för eller bagatelliserar sådant som inte passar in i den egna bilden.

Den första linjen – ”folket mot Assad” – tycks förutsätta att hela folket står emot Assad-regimen. All politisk kamp för att vinna majoriteten är bortdefinierad redan från början! Man förnekar inte att ”folket” består av olika klasser, olika nationella/religiösa/etniska grupper m m, liksom att utländska intressen är inbegripna, men man anser att detta är irrelevant i den aktuella situationen och att försök att ta upp sådant bara tar bort fokus från det primära, upproret. Att t ex mindre trevliga strömningar (t ex religiösa fundamentalister) kan stärka sin ställning – och kanske t o m gå segrande ur upproret – eller att omgivande stater liksom imperialistiska stormakter med USA i spetsen försöker vinna inflytande och styra upproret – förnekas inte heller, men det anses inte vara något som vi under rådande omständigheter kan ta hänsyn till eller försöka göra något åt. Allt motstånd mot Assad-regimen (även från fundamentalistiska jihadisterna) ses som positivt. Man driver ingen självständig politisk linje för själva upproret, man har inga råd att ge de progressiva, sekulära krafterna utan hoppas att all ska gå rätt väg ändå – den som lever får se.

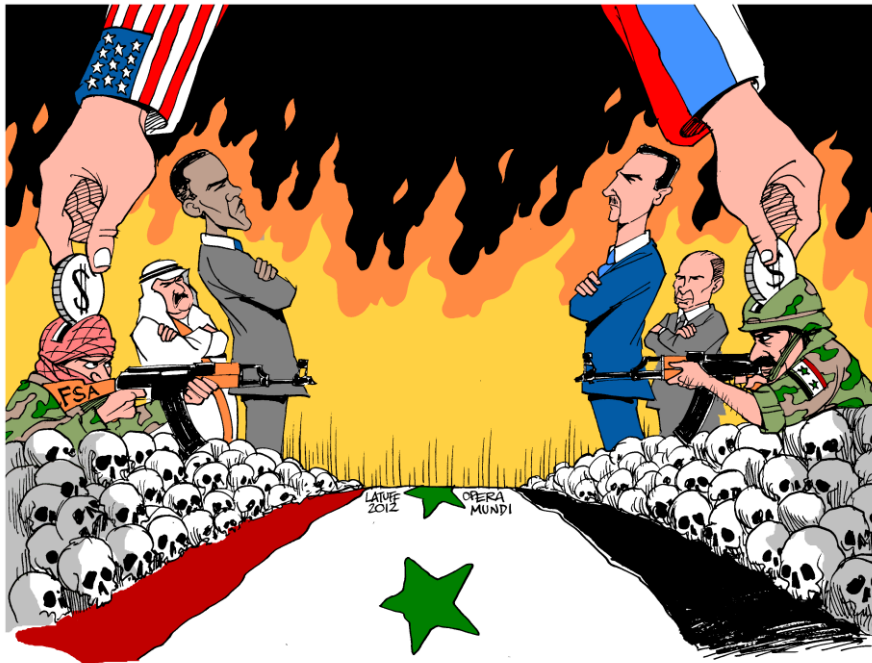

Ett sätt att se på USA:s politik i Mellanöstern – slutmålet Iran

Den andra linjen – imperialismen mot Syrien – inser inte att upproret har djupa sociala, ekonomiska och etniska rötter i det syriska samhället och att därför motstånd och uppror är ofrånkomliga och berättigade. Man förnekar i och för sig inte att det till en början handlade om ett berättigat folkligt missnöje, men menar att det hela ändrade karaktär när protesterna övergick i ett väpnat uppror, där militanta sunnimuslimer blev alltmer dominerande och där utländska intressen lade sig i.¹⁰ Den viktigaste frågan är sedan dess Syriens självständighet. Det väpnade upproret ses som styrt utifrån, sedan länge planerat av utländska makter, med USA i spetsen (ibland framställs det pågående upproret t.o.m. som ett utifrån kommande ”anfall på Syrien”).

¹⁰ SKP säger t. ex. i ett uttalande från 9/12 2012: ”I Syrien kidnappades de fredligt folkliga protesterna för snart ett år sedan av väpnade internationella terrorister, finansierade och vägleda av imperialismen i USA/NATO/EU, sionismen och islamska medeltida monarkistiska teokratier, främst från Saudiarabien och Qatar.”

Huvudfrågan är således den internationella kontexten (medan alla klasskampaspekter är frånvarande) – Syrien är offer för en imperialistisk konspiration.¹¹ Man påvisar en massa problem när det gäller rebellerna, vad de företar sig och står för, men endast för att underbygga sin ståndpunkt att man bör förhålla sig neutral eller negativ till själva upproret.

Så här kan man också se på Syrien-konflikten

Motsättningen mellan dessa två linjer är hård och de ömsesidiga invektiven haglar, t ex har de förra använt epitet som ”diktaturvästern” på de senare (därför att man anser att de i praktiken stödjer Assad), medan de senare betecknat de förra som ”bombvästern” (därför att de förspråkade NATO-bombningar i Libyen-kriget och är för vapenstöd till rebellerna i Syrien). Det tråkiga med detta är att det i princip blir omöjligt att föra en vettig diskussion där man försöker grundligt syna och diskutera den andra sidans argument sådana som de faktiskt är. Motsidans ståndpunkter förenklas och tillspetsas. Det gäller att svartmåla motståndaren så mycket som möjligt – ”imperialistagenter”, ”kontrarevolutionärer” är etiketter som här kommer väl till pass. Resultatet blir att de som är anhängare till någon av sidorna inte försöker förstå vad den andra sidan verkligen säger, utan reagerar reflexmässigt med att tolka allt som den andra står för på ett tendentiöst sätt.¹²

¹¹ Givetvis strävar USA och andra stormakter alltid efter att påverka utvecklingen i en för dem gynnsam riktning, vilket inkluderar försök att störta misshagliga regeringar och ibland även ingripa militärt direkt eller indirekt. De utarbetar också planer för detta. I den meningen förekommer hela tiden konspirationer, men det är en helt annan sak om de kan genomföra dessa i praktiken. De kan inte agera efter eget gottfinnande, som om det handlade om en kaspertheater, utan det normala är att de tvingas improvisera, d.v.s. de tar chansen att ingripa när möjligheter öppnas och det gäller även Syrien.

¹² Ett exempel på detta är reaktionerna på det möte som ”Syriensolidaritet” hade planerat att hålla vid Socialistiskt Forum i Stockholm i december 2012 under rubriken ”Syrien: Lögner, utländsk inblandning och brott mot folkrätten”. I en *Aftonbladet*-insändare påstod folkpartisten Fredrik Malm att anordnarna var Assad-anhängare varvid mötet stoppades – se [Socialistiskt Forum, ABF och Syrien](#). Vissa inom vänstern ansåg att detta var OK eftersom mötet skulle ha fått karaktären av ett hyllningsmöte för Assad, medan Syriensolidaritet förnekade att man var en ”störganisation för Assad”. Mötet hölls senare och filmades så den intresserade kan själv bilda sig en uppfattning om det kan betraktas som ”pro-Assad” eller inte (se <http://www.fib.se/inrikes/item/2191-syrien-logner-utlandsk-inblandning-och-brott-mot-folkratten>). Undertecknad anser inte det – det handlar inte om Assad-regimen. Om man vill beteckna det som pro-Assad, då tvingas man hävda att så är fallet pga. det som *inte* sades (att Assad *inte* utsattes för hård kritik). En sådan argumentationsteknik bör dock inte tillgripas: I stället för

Därmed åsidosätts det rationella, analytiska och logiska tänkandet. I stället för en kritisk allsidig analys av verkligheten och en sansad argumentation där man försöker tränga in i och diskutera problematiken uppmuntras ett slags tunnelseende där man bara ser det man vill se. Detta underbyggs av en affektladdad agitation som appellerar till känslor i stället för förnuftet. På så sätt grävs allt djupare ideologiska skyttegravar och reses allt högre barriärer. Detta är mycket farligt. Om vi hade befunnit oss inne i Syrien eller dess närmaste omgivning där vapnen talar, då hade det varit begripligt (och förmodligen lett till ”vapnens kritik”), men i Sverige där den lilla utomparlamentariska vänsterns åsikter och förehavanden knappast får några konsekvenser överhuvudtaget för kampen i Syrien eller ens påverkar den svenska opinionen, så är detta närmast absurt, och borde för en sansad utomstående bedömare närmast framstå som löjeväckande, som ett uttryck för den svenska utomparlamentariska vänsterns sekterism, brist på självinsikt och grumliga verklighetsuppfattning.

Nyhetsrapporteringen kring upproret

När det pågår krig, i synnerhet inbördeskrig, så är det svårt att få korrekt information om vad som sker. Att det blir på det sättet är egentligen ganska så följdriktigt, ty vid sidan om den väpnade kampen pågår också en ”kamp om själarna”, där man försöker vinna över opinionen till sin sida. Om detta lyckas väl, då ligger man även bra till för att vinna kriget. Därför pågår ett propagandakrig, där man försöker framställa den egna sidan som god och motståndaren som ond – båda sidorna försöker framställa motståndaren i så svart dager som möjligt. Man tillgriper överdrifter och även rena lögner för att demonisera motståndaren, samtidigt som man på alla möjliga sätt försöker försköna den egna sidan. Detta finns väl dokumenterat – se t ex Philip Knightleys ”klassiska” arbete, *Krigets första offer är sanningen: krigskorrespondenten som hjälte och mytskapare*. Den som har illusioner om att rapporteringen från Syrien skulle vara tillförlitlig bör läsa Knightleys bok – den bör fungera som en väckarklocka.¹³

Det är ingen hemlighet att t ex Saudiarabien och Qatar stödjer upproret i Syrien och att de där backar upp det ideologiskt och politiskt närstående (sunni-)Muslimska brödraskapet. Att nyhetsmedia som kontrolleras av regimerna i dessa reaktionära stater, t ex den inflytelserika Qatar-ägda TV-kanalen *Al Jazeera*, används för att främja deras intressen och mål borde väl vara närmast självklart. Att Qatar-regimen utövat påtryckningar för att få sina journalister att rätta in sig i ledet är också väl belagt. Detta gäller i synnerhet den arabiskspråkiga kanalen, där kända korrespondenter hoppat av i protest mot det som de uppfattat som tendentiös Syrien-rapportering, samtidigt som kanalen hållit i stort sett tyst om upproret i Bahrain.¹⁴

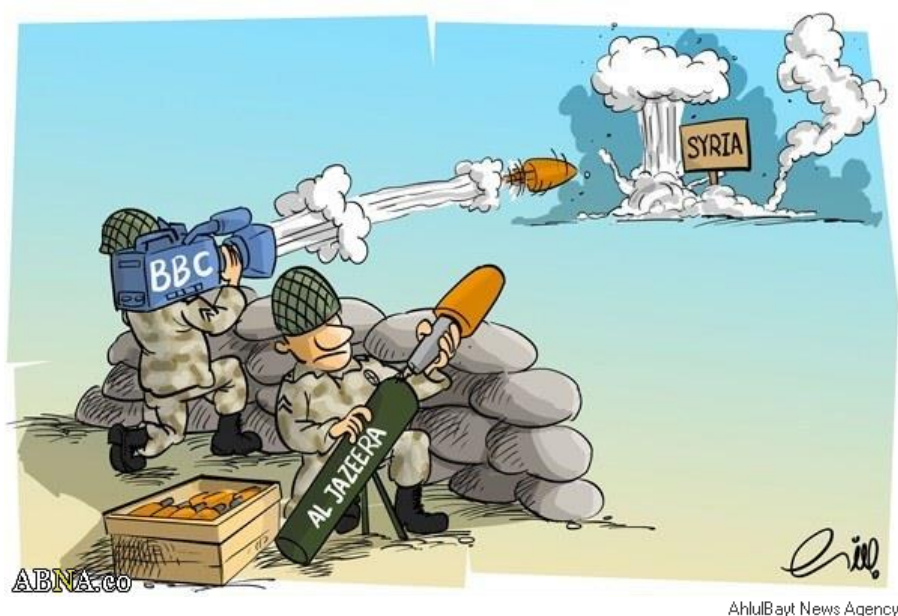
tillskriva motståndare uppfattningar som de inte gett uttryck för, bör man utgå från vad de faktiskt säger och kritisera det. Sedan är det en annan sak att det i och kring Syriensolidaritet kan finnas *individer* som är Assad-anhängare, men det återstår att bevisa att det också är Syriensolidaritets linje.

Det är givetvis inte första gången i historien som taktiken att tolka meningsmotståndares ståndpunkter på ett illvilligt sätt kommer till användning. Från borgerligt håll gjorde man t ex gällande att de som var emot bombningarna av Serbien 1999 stödde Milošević, och att de som var emot det amerikanska angreppet på Irak 2003 stödde Saddam. Även inom vänstern, särskilt den med stalinistiska rötter, har den typen av argumentation varit vanlig, t ex när maoister på 1970-talet hävdade att trotskisterna stödde ”socialimperialismen” när dessa *inte* ansåg att kapitalismen hade återupprättats i Sovjetunionen, samtidigt som samma linje under Stalin-epoken stämpades som Sovjet-fientlig och proimperialistisk – i båda fallen kritiserade trotskisterna skarpt Sovjet för brist på ”arbetardemokrati” m m. Det behöver väl knappast påpekas att ”Moskva-kommunisterna” var av annan uppfattning – för dem var och förblev Sovjet ett socialistiskt föregångsland och *all* kritik därför kontrarevolutionär.

¹³ På marxistarkivet finns ett utdrag ur Knightleys bok: [Engagemang i Spanien 1936-1939](#), som handlar om spanska inbördeskriget med exempel på förljugen propaganda från båda sidor. Se även [Om Ordfrontfejden](#), en artikelsamling som handlar om en infekterad debatt som följde i svensk press efter Balkankrigen. Introduktionen till den artikelsamlingen innehåller fö en del principiella resonemang om Libyen som även gäller Syrien.

¹⁴ Se [Al Jazeera: From Media Power To Laughing Stock](#) och [Unravelling media scandal: Al Jazeera exodus: Channel losing staff over ‘bias’](#) (Global Research). Om utvecklingen av Al Jazeeras engelskspråkiga kanaler under de senaste åren, se [Stark kritik mot al Jazeeras intåg i USA](#) från Sveriges Radio P1, Kulturnytt 7/1 2013.

Med vetskap om detta så bör man – om man är ute efter sanningen och därför inte vill ställa upp som megafon för den ena eller andra sidan – vara mycket försiktig med att exempelvis okritiskt återge historier som beskriver massakrer och liknande. Sådana är ofta överdrivna och kan t o m vara påhittade. Om man vill förstå konflikten och utarbeta en vettig politik, då kan det vara rent ut sagt farligt att lägga allt för stor vikt vid det slaget av rapportering, eftersom de väddar till känslor och inte till förnuftet, och för att förstå en konflikt så är det nödvändigt att hålla huvudet kallt och försöka analysera så allsidigt och objektivt som möjligt. Det betyder inte att man är okänslig för det mänskliga lidandet, utan att man inser att vår uppgift är främst politisk, vilket kräver att vi analyserar verkligheten så allsidigt som möjligt (ekonomiskt, socialt och politiskt) och med utgångspunkt från verifierbara fakta, inte önsketänkande. Detta är särskilt viktigt eftersom vi inte har särskilt bra insyn i vilka politiska och andra strömningar som agerar och vi har inte utarbetade kanaler till revolutionära organisationer som vi vet vad de står för och vill åstadkomma. I detta avseende är situationen i Syrien sämre än i stort sett alla konflikter som Knightley beskriver i sin bok.

AhlulBayt News Agency

Hur denne tecknare ser på vissa massmedias roll är väl inte särskilt svårt att räkna ut

Det finns också en hel del problem som vanliga massmedia avhandlat styvmoderligt eller inte alls, såsom situationen för många minoriteter i Syrien och dess närområde, särskilt i Libanon. Det rör sig om palestinier (av vilka många stött Assad och som därför ligger illa till), shiamuslimer, ismailiter, druser, liksom det stora antalet – över en miljon – flyktingar från Irak (som vi vet mycket litet om). Framtiden är också osäker för kurderna, liksom den kristna minoriteten (c:a 10 % av befolkningen), där skrällen för vad som kan komma efter Assad är stor (med de kristnas öde i Irak i färskt minne), för att inte tala om alawiterna som räknas som Assads huvudstöd och därför ligger mycket illa till.

Några politiska riktlinjer

Man kan faktiskt stödja ett uppror, samtidigt som man är emot imperialistisk inblandning. Man kan och bör även försöka orientera sig om hur upprorsrörelsen ser ut, vilka krafter som är progressiva (sekulära vänsterkrafter) resp. reaktionära (islamistiska fundamentalister osv) och försöka formulera en progressiv politik för upproret (vilket givetvis måste innebära kamp mot religiös sekterism och annat som skärper motsättningarna mellan olika folkgrupper).

Utgångspunkten för en revolutionär politik bör (helt enkelt?) basera sig på den *proletära internationalismen*:

Internationalism i handling innebär ett och endast ett: självupppoffrande arbete för att utveckla den revolutionära rörelsen och den revolutionära kampen i *eget land*, stöd (genom propaganda, sympati och materiella medel) *åt samma kamp*, samma kurs – och *endast denna* – i *alla* länder utan undantag. Allt annat är bedrägeri och manilovism. (Lenin, *Proletariatets uppgifter i vår revolution*, 28 maj 1917)

Vår uppgift består i att försöka finna och stödja de strömningar som står för en klassmässig inriktning och även upprätta en dialog med dessa.

Inne i Syrien måste den revolutionära vänstern tillämpa enhetsfronttaktik, d.v.s. i handling samverka med andra som deltar i upproret, men med upprätthållande av politiskt oberoende gentemot borgerliga och reaktionära krafter (d.v.s. *inte* folkfrontspolitik¹⁵). Man måste också bestämt bekämpa islamistisk fundamentalism, sekteristiskt våld m.m. och verka för tolerans och försoning gentemot andra religiösa och etniska folkgrupper, inklusive de som av olika skäl, ofta av rädsla för vad som ska komma i stället, stött den sittande regimen. Viktigt är att verka för bildandet av demokratiska massorganisationer som gör det möjligt för breda befolkningsgrupper att påverka och styra utvecklingen. Och så måste man naturligtvis formulera en alternativ politik till den som de borgerliga krafterna vill genomdriva efter Assad störtats.

I ett avsnitt om enhetsfronttaktiken i artikeln [Trotskij igår, idag, imorgon](#) (som publicerades i september 2012), försökte undertecknad att klargöra riktlinjer för en sådan politik i förhållande till den arabiska revolutionen. Det kan vara på sin plats att citera delar av detta resonemang, som fortfarande är giltigt (noterna ej medtagna):

En central uppgift måste vara att försöka bygga en revolutionär rörelse som är politiskt *oberoende* av borgerliga krafter och inte minst av imperialismen. Detta utesluter inte praktiskt samarbete (enhetsfronter) med andra politiska partier eller grupperingar, fackföreningar osv för konkreta mål – tvärtom så är sådant mycket viktigt – men då utan att uppge den revolutionära rörelsens oberoende. Och ”enhetsfronter” med imperialistiska krafter är helt uteslutna. Däremot är det OK att ta emot vapen från vilket håll som helst – även imperialister – om det sker utan politiska eller andra eftergifter (t ex ekonomiska), ty det är centralt att hålla imperialisterna borta. Det sistnämnda är dock ett besvärligt problem, eftersom när utländska makter lägger sig i så gör de givetvis inte det därför att de gillar revolutioner utan för att värna sina egna intressen: De strävar efter att upprätta förbindelser med och stärka de krafter som står dem närmast och kan påverka. Att t ex Saudi-arabien eller USA skulle ge vapenstöd till vänsterkrafter är givetvis helt uteslutet. Och i ett uppror där den väpnade kampen spelar allt större roll, där blir tillgången till vapen alltmer betydelsefull vilket gynnar de som förses vapen på bekostnad av de som inte får ett sådant stöd. När kampen alltmer utkämpas med vapen, som krig, får också de politiska riktningar som är inriktade på massmobilisering svårare att göra sig gällande. Att de obehäpnade massorna tenderar till att förvandlas till åskådare under krigsförhållanden är mer eller mindre oundvikligt. Sådana frågeställningar är det viktigt att den revolutionära vänstern tar itu med och försöker hitta strategiska och taktiska förhållningssätt till. Men det kräver att man inte blundar för eller bagatelliserar problemen.

Enligt min uppfattning hamnade en del av vänstern fel i fallet Libyen, när den förespråkade imperialistisk intervention i form av bombningar. Och man ansträngde sig inte heller för att motverka imperialistiskt inflytande, påvisa farorna med detta, avslöja de krafter som var allierade med reaktionära och/eller imperialistiska makter osv. Man analyserade heller inte närmare vad de som deltog i upproret stod för, vilka olika delar som upprorsrörelsen bestod av och vilka intressen de representerade – klasser, skikt, klaner, religiösa riktningar – utan man nöjde sig med att tala i termer av att ”folket” gjorde uppror mot diktatorn Khaddafi – i praktiken tillämpade man då ett slags folkfrontstänkande.

När det gäller Syrien så har man varit försiktigare – ingen har hittills förespråkade imperialistisk intervention (t ex i form av flygförbudszon) – vilket givetvis delvis beror på att det inte funnits

¹⁵ Se avsnittet ”Proletär enhetsfront och folkfront” i E Mandels bok [Från klassamhälle till kommunism](#) för en diskussion om skillnaden mellan enhetsfront och folkfront.

något större intresse bland imperialisterna att direkt ingripa militärt (Syrien är en betydligt större och svårare munskbit att ta itu med).

Till en början var optimismen inom vänstern beträffande den arabiska revolutionen mycket stor. Man tyckte sig se en revolutionär process som dominerades av progressiva, sekulära rörelser där ungdomen var särskilt aktiv. Utvecklingen i Tunisien och Egypten, där islamistiska strömningar kraftigt stärkt sin ställning, har visat att det inte var så enkelt. De stridigheter mellan olika väpnade grupperingar (och som bottnar i motsättningarna mellan olika klaner, folkgrupper och olika religiösa riktningar) som förekommit i Libyen, liksom rapporter om tortyr och mord på fångar, rasism mot svarta osv har lagt ytterligare sordin på optimismen.

Liknande problem riskerar att bli mycket värre i det folkrika Syrien, där mångfalden folkgrupper, nationella minoriteter liksom religiösa riktningar är betydligt större (där finns t ex konkurrerande sunni- och shia-muslimer, vilka kan räkna med utländskt stöd från Saudiarabien resp. Iran, och där finns också en ganska stor kristen minoritet, samt kurder och druser). Dessa förhållanden riskerar att leda till svåra sekteristiska, nationella och andra konflikter och har redan börjat göra det (särskilt verkar alawiterna, den religiösa minoritet som Assad tillhör, ligga illa till bland de upproriska). Sådana frågor måste den revolutionära vänstern ta på allvar och försöka tränga in djupare i, för att bidra till att stärka de genuint revolutionära krafterna, försöka förhindra att motsättningarna mellan olika folkgrupper skärps och övergår i väpnade konflikter, och motverka att fundamentalistiska islamistiska rörelser tar över. Den övergripande målsättningen måste vara att gynna en utveckling i progressiv, sekulär riktning (med religionsfrihet, tillvaratagande av rättigheter för nationella minoriteter m m), där klasskampsperspektivet (d.v.s. sociala, ekonomiska etc. frågor) intar en viktig roll och därmed också perspektivet på en socialistisk lösning finns närvarande. Det gäller att helt enkelt (?) närma sig problemen på ett marxistiskt sätt.

...

Göteborg 9/1 2013.

Martin F

SP-medlemmar: Konflikten i Syrien: Debatten handlar om viktiga principer

Ur *Internationalen* 3/10 2013

Syriendebatten handlar inte om perifera motsättningar i perifera konflikter. Det handlar om principiella motsättningar i konflikter som toppar den internationella dagordningen, skriver här Peter Widén och andra medlemmar i Socialistiska partiet.

När det gäller Syrien, låt oss slå fast vad vi alla är överens om: Assadregimen är en auktoritär borgerlig regim med systematiskt förtryck av opposition på meritlistan. De massdemonstrationer som bröt ut var en del av det regionala uppvaknandet ("den arabiska våren") och speglade ett folkligt missnöje med förtrycket och med Assads ekonomiska förändringar i nyliberal riktning. Demonstrationerna hälsade vi alla med glädje. Vi är också överens om att Assadregimen i det inbördeskrig som blev resultatet agerat med systematisk grymhet och hänsynslöshet. Vi är svurna motståndare till denna regim.

Varför är det nödvändigt att slå fast det ovan relaterade? Därför att vi som inte okritiskt hyllar oppositionens väpnade kamp som "folklig revolution" ofta beskylls för att vända det syriska folkets lidande ryggen. Ett exempel är vänsterdebattören Shora Esmailian som betecknar Tariq Alis ståndpunkter (mer om dessa nedan) som hårresande. Shora Esmailian öser sitt förakt över den vänster som motsätter sej USA-imperialismens vapenleveranser och bombhot.¹⁶ Undertecknade ansluter sej till huvudlinjen i Tariq Alis skrivningar och är kategoriska motståndare till imperialismens leveranser och bombningsplaner.

¹⁶ Hennes artikel finns här: <http://www.dagensarena.se/opinion/shora-esmailian-vanstern-sviker-syrien/>

Låt oss så gå in på vad som skiljer oss åt. När de regimkritiska protesterna började gjorde de det i ett land (och en region) med en bestämd historia. I Syrien hade under decennier en kamp mellan regimen och Muslimska brödraskapet rasat. Islamisterna har använt terror och mord och regeringen har svarat med terror i masskala. Regimen utgick ur striden med kontroll över situationen men minnet av massakrerna kvarstår. Regimen har i kampen mot det sunni-muslimska brödraskapet kunnat luta sej mot stöd från kristna men framförallt från shiit-riktningen alawiterna. Assad tillhör själv denna riktning.

Under de år som den nuvarande konfrontationen varat har dessa religiösa spänningar stärkts och konflikten alltmer blivit en del av den regionala Sunni kontra Shia-konflikten som plågar hela regionen. Därav det faktum att kristna och alawiter alltmer desperat sluter upp på regimen sida. Vi har alltså ingalunda en enkel konflikt ”diktaturen mot folket”.

Till detta kommer att ännu mer extrema sunni-grupper etablerat sej på oppositionssidan. Dessa jihadistiska miliser utgör enligt flera experter en majoritet av de stridande grupperna.¹⁷ Väpnade sammandrabbningar har skett mellan delar av jihadisterna och FSA (Fria syriska armén) men så sent som för någon vecka sedan (början av september 2013) förklarade en hög FSA-representant att man saknar möjlighet att konfrontera dessa jihadister innan man slagit ut Assadregimen. Kort sagt man accepterar en front tillsammans med dessa trots de avskryvda brott, avrättningar och sekteristiska rensningar de utför.

Vi kan nu (19/9 2013) se att FSA-enheter på grund av jihadisternas ohämmade förtryck och angrepp på olikänkande tvingas att ta konfrontationer med dem.

De som fortfarande ser skeendet i Syrien som en folklig revolution pekar på de ”sekulära” och ”moderata” krafterna. Vilka är då dessa? Dels är det folk som hoppat av från Assads regim, officerare och tjänstemän. Dessa har naturligtvis inte perspektivet av en social revolution. De vill störta Assadregimen till förmån för en egen borgerlig stat. Dessa har naturligtvis inga problem med att söka hjälp från USA och Europa-imperialismen. Stöd från imperialismen har varit en given del i deras kalkyl för att överhuvudtaget vinna. Deras kamp har naturligtvis inget med revolution att göra. Om man inte reducerar begreppet revolution till att betyda väpnad kamp för att byta regering. Och det bytet av betydelse ska vi inte göra.

Vanligt folk på basplanet då? Ja här har vi naturligtvis hela spektret från islamism till demokrater och till och med socialister. Dessa får naturligtvis bära bördan av kriget. Här finns även grupper som fortsätter obehäpnat motstånd. Bland dessa grupper finns trots allt lidande ett motstånd mot de nordamerikanska bombningsplanerna. Men de lokala samordningskommittéerna har uttalat sej i motsatt riktning. I ett uttalande slår man fast att Obamas bombhot är för begränsat och föreslår aktioner koordinerade med det inhemska motståndet. Man skulle kunna instämma med orden från en av ickevåldsgruppernas medlemmar (fritt citerat): ”Det sliter sönder mitt hjärta att det enda hopp som verkar finnas hos en del syrier jag mött är att det kommer att släppas bomber från främmande makter.”

Att människor i desperation kan drivas till att välkomna bomber mot Assad varifrån de än kommer är förstäligt.

Men att mena att ”väst” borde försett oppositionen med mer vapen redan från början är något annat än desperation. När de lokala samordningskommittéerna säger att man vill ha samordning med USA och amerikanska vapen är det naturligtvis det samma som att säga att den kamp man för inte är en kamp för revolutionär förändring. För ett regimbyte – ja. Men ingen Revolution. Att en revolutionär förändring i Mellanöstern skulle ske i samarbete med den

¹⁷ Den senaste av dessa är den brittiska Jane-rapporten, som publicerades i september 2013. Se t ex artikeln [Syria: nearly half rebel fighters are jihadists or hardline ...](#)

världsmakt som håller tillbaka allt vad progressiva förändringar heter i Mellanöstern och i hela tredje världen är naturligtvis en omöjlighet. Låt oss citera den gamle Tariq Ali:

”**Ända sedan början** av den arabiska våren har det varit mycket prat om revolutioner. Inte från min sida. Jag har argumenterat mot ståndpunkten att ett massuppror i sig själv utgör en revolution, dvs en överföring av makten från en samhällsklass (eller ens ett skikt) till en annan som leder till grundläggande förändringar.”

”**Uppfattningen att SNC** är bärare av en syrisk revolution är lika skrattretande som idén att brödrskapet var detsamma i Egypten. Ett brutalt inbördeskrig med illdåd från båda sidor utkämpas för närvarande.”

”Tanken att Saudiarabien, Qatar, Turkiet med stöd av Nato kommer att skapa en revolutionärt demokratisk eller ens en demokratisk struktur bestrids av det som händer på andra håll i arabvärlden.”¹⁸

Låt oss slå fast: när de lokala samordningskommittéerna i Syrien föreslår samordnade väpnade aktioner med imperialistmakterna begår man i princip samma misstag som de sekulära delar av det egyptiska samhället som välkomnade militärens kupp för att sopa undan Mursi. ”Fiendens fiende är min vän”-syndromet åter igen. Och de som i Sverige stöder tanken på imperialistiska bombningar och vapenleveranser har naturligtvis fallit i samma fälla. De inom vänstern som stöder Assadregimen utifrån att den hotas av USA-imperialismen har också ramlat ner i samma fälla fast spegelvänt. Att vara mot USA:s krigsinsatser får aldrig leda till stöd för regimen.

De kamrater som upprätthåller tanken på att det pågår en folklig revolution brukar påstå att vi överdriver de fundamentalistiska islamisternas styrka. De sista dagarnas händelser visar om inte annat att vi har haft rätt i vår beskrivning av konflikten som allt mer sekteristisk.

De som beskriver händelseutvecklingen som en folklig revolution och jihadister, borgarna i SNC, saudiska, qatariska och kuwaitiska leveranser och ökade insatser från USA och Europa som hanterbara problem för denna folkliga revolution vänder verkligen upp och ner på verkligheten. Det är borgarna i SNC, islamisterna, de reaktionära arabregimerna och imperialismen som med sina överlägsna resurser sätter dagordningen på oppositionssidan. Justa folkliga krafter förvandlas till kanonmat i deras projekt. Enda chansen för progressiva krafter är att skjutandet upphör.

Och utvecklingen under de senaste veckorna visar att det faktiskt är möjligt att det kan upphöra. Det finns flera orsaker till detta, bland annat att det uppstått ett slags dödläge i striderna, samtidigt som de utländska intressenterna som vill ha bort Assad har svårigheter att bestämma sig för och är oeniga om vilken häst de ska satsa på. För till exempel USA:s del är hotet om en seger för fundamentalistiska krafter, eller bara starkt ställning för dessa, inget trevligt perspektiv. Och samtidigt är den övriga oppositionen splittrad, både politiskt och militärt. Obama & Co föredrar otvivelaktigt – visa av utvecklingen i synnerhet i Irak – en kompromiss där Assad avsätts, men Assads statsapparat består. Övriga inblandade, även de som stöder Assad (främst Ryssland och Iran), verkar också vara inne på att försöka åstadkomma en sådan lösning.

Den vapenvila som nu skymtas som en möjlighet måste välkomnas. Men socialisters perspektiv är naturligtvis helt väsensskilt från makthavarnas. Blir det en vapenvila kommer Ryssland, USA, Assadregimen, den borgerliga oppositionen med flera att söka sy ihop en kompromiss vars resultat kommer att bli att vanliga arbetande syrier fortsatt hålls nere. Vårt stöd för en vapenvila har helt andra grunder. För det första att få slut på det fruktansvärda lidande som det syriskas folket idag utstår. För det andra kan bara ett slut på detta

¹⁸ Hela den citerade Ali-artikeln: [Tariq Ali: En total röra: Vad är en revolution?](#)

deprimerande inbördeskrig ge socialistiska krafter en chans att organisera fattiga människor oavsett religiös eller etnisk tillhörighet i kamp för sina egna intressen. I det krig som nu pågår ökas genom våldet splittringen mellan arbetare, bönder och fattiga som i själva verket borde kämpa tillsammans mot överhet och imperialism.

En vapenvila ger inga garantier men är den nödvändiga utgångspunkten. Fortsatt krig leder garanterat ner i avgrunden. Vi delar alltså inte åsikterna i Internationalens ledare i nummer 36. Ledaren skriver: ”Viktigast av allt är att bygga en stark opinion kring kravet att det demokratiskt sekulära motståndet måste få en möjlighet att tillskansa sej vapen för att kunna stå emot den av Ryssland till tänderna beväpnade Assadregimens pansar och flyg.” Fortsatt krig alltså. Varför vi inte håller med framgår väl av allt vi skrivit ovan.

**Stig Eriksson, Tomas Widén,
Martin Fahlgren, Anders Hagström, Peter Widén
(medlemmar i Socialistiska Partiet)**

Ronny Åkerberg: Principlöst om Syrien

Internationalen 13/10 2013 (nr 41)

Fem skribenter och medlemmar i Socialistiska Partiet skriver i veckotidningen *Internationalen* en debattartikel om Syrien med rubriken: Debatten handlar om viktiga principer. Inlägget skrivs i polemik mot en ledare i *Internationalen*: Nej till militär attack mot Syrien: vapen till motståndet.

Jag vet inte om någon annan satt rubriken, men jag letar förgäves efter opponenternas ”principer”. Det enda rättesnöret jag kan upptäcka är att man vänder ryggen åt det syriska upproret, ja, man vill inte ens kalla det för en revolution.

För mig är det däremot revolution när ett folk reser sig för att störta en diktatur. För skribenterna finns det inte. Ändå skymtar det fram i deras egna formuleringar. ”Vanligt folk på basplanet får bära bördan av kriget” och ”folkliga krafter förvandlas till kanonmat.”

Någon annanstans sitter alltså spindlarna i nätet och dirigerar kriget. Då menar man inte Assad-diktaturen som bär ansvaret för över hundratusen döda och miljoner på flykt utan ”det är borgarna i SNC, islamisterna, de reaktionära arabregimerna och imperialismen som med sina överlägsna resurser sätter dagordningen på oppositionssidan”.

Här krackelerar hela debattinlägget. ”Justa folkliga krafter förvandlas till kanonmat i deras projekt. Enda chansen för progressiva krafter är att skjutandet upphör.” Men sanningen är ju att utifrån kommande stöd till upproret är oerhört begränsat. Islamisterna håller sig undan från strider mot regimen och terroriserar istället befolkningen i befriade områden i norr. I själva verket är motståndet inte ett resultat av borgarna i SNC eller avhoppade generaler i exil utan av det hjältemodiga folket på basplanet som organiserar sig i lokala råd och av de stora skaror vanliga soldater som deserterat från Assad-armén sedan de vägrat skjuta på folket.

I många andra sammanhang brukar det syriska motståndet kritiseras för att det är så lokalt och dåligt styrt och centraliserat. Kraften kommer underifrån. Det är bara det som gjort det möjligt för revolutionen att överleva under två och ett halvt år av helvetisk terror från regimen sida. Hade revolutionärerna lagt ner ”skjutandet” hade upproret varit krossat för länge sen. Skribenterna hamnar ironiskt nog till slut i att räddningen för syrierna är den ”vapenvila” som imperialiststaterna USA och Ryssland nu ”söker sy ihop” fast skribenterna inser själva att resultatet bara blir att ”vanliga arbetande syrier fortsatt hålls nere”. Men vapenvilan ska ge ”socialistiska krafter en chans att organisera fattiga människor oavsett religiös och etnisk tillhörighet i kamp för sina egna intressen”, skriver de.

Detta är en försåtlig skrivning. Dels förskjuter man perspektivet bort från kampen mot diktaturen/för demokrati till en socialistisk kamp som inte står på dagordningen. Dels bortser man från att fattiga människor redan i detta nu organiserar sig oavsett religion och etnicitet för sina egna intressen. Men precis som imperialisterna, Assad och andra makthavare reducerar skribenterna det upproriska folket till ”kanonmat” eller ”islamister” trots att både den fredliga och väpnade kampen växer underifrån som ett självförsvar som nu också förs mot islamisterna.

Vem önskar inte fred och vapenvila? Men varför skiljer skribenterna inte på angripare och försvarare? Ska folket sluta försvara sig och bli slaktade av diktaturregimen?

Den syriska revolutionen står inför många svårigheter och har många fiender, liksom vacklande borgerliga krafter i dess egna led. Detta tycker jag borde vara en anledning för oss att stödja dem som slåss desto mer, men för skribenterna till debattinlägget blir det istället skäl att svika de kämpande människorna. Det ser jag som en rent omoralisk ståndpunkt.

Ronny Åkerberg
(bloggen Röda Malmö)

SP-medlemmar: Inse tragiken! Nog med fantasier! Se verkligheten!

Följande är en *oavkortad* version (kompletterad med noter) av en artikel i *Internationalen* 18/10 2013 (där artikeln var förkortad)¹⁹...

I sitt inlägg i *Internationalen* nr 41 om konflikten i Syrien och hur socialister skall förhålla sig till denna säger sig Ronny Åkerberg (RÅ) ”leta förgäves efter opponenternas 'principer’”.²⁰

Det är en märkligt närsynt läsning eftersom vår artikel uttryckligen sade: ”I detta krig som nu pågår ökas genom våldet splittringen mellan arbetare, bönder och fattiga som i själva verket borde kämpa tillsammans mot överhet och imperialism.”²¹

Vad är det annat än en övergripande principdeklaration om att vi vill se Syriens arbetare, bönder och fattiga i förenad kamp mot överhet och imperialism? Så mycket för Åkerbergs förmåga att läsa innantill eller snarare förmåga att hålla huvudet kallt i en upphetsad debatt.

Kan vi nu lägga de retoriska överdrifterna åt sidan och istället övergå till att i mer sansad ton diskutera den konkreta situationen i Syrien och hur vi kan bidra till att få slut på inbördeskriget på ett sådant sätt att det leder till bestående framgångar för Syriens arbetare, bönder och fattiga?

För RÅ så är inbördeskriget i Syrien enkelt. Det är fråga om en revolution där ett ”folk reser sig för att störta en diktatur”. Men så enkelt ser inte vi på saken. För oss är inte heller begreppet folket särskilt relevant när man diskuterar upproret. Ett folk består av olika klasser och i ett land som Syrien finns också ett stort antal olika etniska, nationella, religiösa grupper. Och det är inte sant att hela folket står mot Assad. Verkligheten är komplexare än så. Det handlar kamp där olika intressen är involverade (och där också Assad har ett visst ”folkligt stöd”).

Det är också därför som vi ser som vår strategiska målsättning att stödja ”socialistiska krafter”, vilket RÅ menar är helt felaktigt, eftersom det ”förskjuter perspektivet bort från kampen från demokrati till en socialistisk kamp som inte står på dagordningen”.

¹⁹ <http://www.internationalen.se/2013/10/syriendebatten-inse-tragiken-nog-med-fantasier-se-verkligheten/>

²⁰ Se ”Principlost om Syrien” ovan

²¹ Se ”Konflikten i Syrien: Debatten handlar om viktiga principer” ovan

RÅ ger här uttryck för en klassisk stadieteori: Först en demokratisk revolution, sedan – när den är avklarad – kan vi börja prata om och föreslå socialistiska målsättningar. Vi står *inte* för en sådan uppfattning, utan ansluter oss till idén om en permanent revolution som inte uppsätter någon kinesisk mur mellan olika revolutionsstadier. Vi är för stöd till socialistiska, proletära strömningar även under nuvarande upprorsfas, bland annat därför att vi vet att det är ytterst tveksamt om det ens är möjligt att upprätta en borgerlig demokrati i ett land som Syrien och i alla fall kan inte landets samhällsekonomiska problem lösas på den vägen. Utvecklingen i Egypten och Libyen illustrerar detta.²²

Vi vägrar att anse det vara revolutionära marxisters uppgift att förespråka en politik som *i praktiken* gynnar reaktionära krafter såsom jihadister, vilket sker i Syrien, och som gör allt fler civila till offer i ond spiral av besinningslöst våld och materiell förstörelse, som håller på att bli en av de största mänskliga katastroferna sedan 2:a världskriget. Därför bör vi sträva efter att få slut på skjutandet.

Men RÅ undviker att närmare diskutera vår värdering av den faktiska situationen, vart kampen är på väg, dödläget i den väpnade kampen, det ökande inflytandet av radikala (reaktionära) islamister, spridningen av sekteristiskt våld (det senaste rapporterade exemplet är mordet på minst 185 civila alawiter, förmodligen betydligt fler, i medelhavsprovinsen Latakia²³), det alltmer enorma flyktingproblemet osv. RÅ verkar förtränga sådana frågor. Vi gör det inte.

RÅ lämnar dock en öppning när han skriver ”vem önskar inte fred och vapenvila”. Ska vi tolka det om att även RÅ förstår att det håller på att gå snett?

Bra, låt oss då diskutera hur den onda spiralen kan brytas i stället för att fortsätta ett dödande som vi inte kan skönja ett slut på – faktiskt så har under det senaste halvåret Assad (med stöd av bl a libanesiska Hizbollah) haft en del militära framgångar, samtidigt som sammandrabbningar mellan olika delar av upprorsrörelsen ökat.

Det är bl a utifrån vår värdering av oppositionen som en mycket heterogen samling, där progressiva och socialistiska krafter är mycket svaga, som övertygat oss om att vapenstödet bör avföras från vår dagordning. Vi har varken distributionskanaler till progressiva strömningar eller vapen att förse dem med (och de lokala samordningskommittéerna som man brukar hänvisa till är inga militära organisationer).

De som *har* tillgång till vapen och resurser att leverera dem är USA/NATO (+ omgivande stater) å ena sidan och Ryssland/Iran (+ ev. Irak) å den andra. Inga av dem har något intresse av att stödja progressiva krafter i Syrien och deras vapenleveranser styrs till deras förtrogna/allierade, sådana som vi vet kommer att göra allt för att stoppa en revolutionär utveckling. Och vapenstöd till oppositionella styrkor har funnits länge, även från USA/NATO, även om de inte levererat mer avancerade vapen såsom luftvärnsrobotar av lätt förklarliga skäl – de vill inte riskera att sådana vapen hamnar i ”fel” händer. (I själva verket är de som förespråkar imperialistiska bombningar, upprättande av flygfria zoner osv mera realistiska än de som kräver avancerad beväpning av oppositionen. En sådan imperialistisk intervention skulle också kunna påskynda Assads fall, men det är en väg som Obama & Co inte vill veta av).

I stället för att ansluta oss till vapenlobbyn borde vi förespråka *färre* vapen (detta gäller *i synnerhet* Rysslands vapenstöd till Assad). Om vapentillförseln stryps, då sätts press på de inblandade att komma fram till en vapenvila, vilket i sin tur (vilket vi påpekade i vår artikel)

²² Hur illa det står till i Libyen får vi en bild av genom rapporter om att milis där kräver betalt av Syrienflyktingar som vill ta sig över Medelhavet från Libyen till Italien. För att sedan beskjuta flyktingbåtarna! Vad blev det av den ”revolutionen”?

²³ Se t ex <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=5672627>. Av vänsterpressen har än så länge enbart *Proletären* skrivit om händelsen: <http://www.proletaren.se/utrikes-mellanostern/rebellmassaker-i-syrien-uppmarskammars-efter-tva-manader>

skulle göra det möjligt för massorna att återgå till ett mer normalt liv och en politisk process med massdeltagande skulle kunna påbörjas. På så sätt skulle det öppnas möjligheter för revolutionen att utvecklas och fördjupas.

RÅ blir rent demagogisk när han skriver: ”Ska folket sluta försvara sig och bli slaktade av diktaturregimen?” Vem har sagt något sådant? Vi har pekat på en möjlig utväg ur slaktandet, inget annat.

RÅ inser att det nu finns vacklande ”borgerliga krafter” i oppositionen (vilka är de icke-borgerliga krafterna och önskar de fortsatt krig?).

Vi tolkar detta som att allt fler, även inom oppositionen, börjat inse att en militär seger inte är möjlig, åtminstone inom en rimlig tid och att de mänskliga offren börjar bli för stora, således ett argument för att hitta en annan utväg.

Men RÅ drar slutsatsen att vi därför borde ”stödja dem som slåss ännu mer”. Och lägg märke till: De enda krafter som vi vet *inte* är intresserade av ett slut på krigandet, det är fanatiska islamister (al-Nusra etc).

När vi säger att det enda vettiga i denna situation är att verka för att få slut på dödandet, då ser RÅ det som ett svek, ”en rent omoralisk ståndpunkt”. Så fortsatt dödande är moraliskt?

Vi avvisar en uppfattning som innebär att upproret främst ses som en militär kamp (huvudsakligen utförd av unga män) och som undervärderar klasskampen och den *mass*kamp som kan engagera såväl unga som gamla, både män och kvinnor – men som endast kan utvecklas till sin fulla potential om krigandet upphör. Under rådande förhållanden, när nästan ingenting av det civila livet fungerar, så förpassas en sådan kamp till en mycket undanskymd roll, om den ö h t är möjlig – det är vapnen som styr.²⁴

Ännu mer absurt blir förespråkande av fortsatt krig med tanke på att över 5 (vissa säger 7) miljoner syrier av c:a 22 miljoner befinner sig på flykt (utomlands eller i Syrien) – dvs mellan en fjärdedel och en tredjedel av befolkningen – och de kommer att bli fler, inte färre.²⁵ Och hur många blir dödade, lemlästade, torterade, våldtagna, rånade, fördrivna?

Ställ frågan: Om en vapenvila uppnås, om Assadregimens (och förhoppningsvis också jihadisternas) våldsamma attacker upphör, innebär det ett bättre eller sämre läge för demokratiska och socialistiska krafter? Att ställa den är att besvara den.

Det verkar som om RÅ (och likasinnade) tror att ett förespråkande av vapenstöd till oppositionen från organisationer av SP:s slag skulle kunna spela någon positiv roll i konflikten. Det

²⁴ På sin blogg ”Röda Malmö” har RÅ flera gånger framfört staden al-Raqqa som ett bra exempel på lokal självorganisering och på hur man bl a demonstrerat mot islamistisk fundamentalism (se <http://rodamalmo.blogspot.se/2013/09/syrien-massornas-sjalvforvaltning.html>). Det är emellertid bara ena sidan av myntet, ty al-Raqqa kontrolleras nu av ISIS (Islamiska staten Irak och Levanten), som tagit över efter al-Nusra och infört stränga sharia-lagar med offentliga avrättningar och andra otrevligheter, vilket har rapporterats i massmedia, se t ex

<http://beta.syriadeeply.org/2013/09/raqqas-fsa-brigades-join-jabhat-al-nusra/#.UlrDzMxvncs> och <http://humanrightsinvestigations.org/2013/05/16/syrian-rebels-public-execute-alawites-in-al-raqqa/> (inklusive ett videoklipp som visar offentlig avrättning av alawiter).

<http://beta.syriadeeply.org/2013/08/raqqa-islamist-rebels-form-regime/#.UmusL8xvncs>

En person i denna stad kommenterade nyligen situationen så här: ”Den överväldigande majoriteten här är emot en islamisk stat, och över hälften är mer än så, de är ursinniga. Men vi kan inte göra något. De har vapnen.”

²⁵ Enligt UNHCR 23 september så hade vid den tidpunkten över 2,1 miljoner ”sökt skydd hos UNHCR i grannländerna” (se data.unhcr.org), ¾ av dem kvinnor och barn. Över 1 miljon av dessa har tillkommit under 2013. FN beräknar att om det fortsätter som nu så kommer i slutet av detta år över 3 miljoner ha flytt Syrien och i slutet av nästa år över 5 miljoner (se även http://www.svd.se/nyheter/utrikes/fem-miljoner-syrienflyktingar-2014_8592468.svd). Och lägg märke till i dessa siffror ingår inte internflyktingarna, som hittills varit mångdubbelt fler till antalet!

tror vi inte alls. I själva verket rör det sig om tomma ord. Vi låter radikala utan att vi egentligen kan påverka någonting. I praktiken sprider vi illusioner och leder bort uppmärksamheten från en nödvändig diskussion om alternativa vägval. Det är ansvarslost!

Väpnad kamp är inte liktydigt med revolutionär kamp, utan en av flera kampformer, en kampform som dessutom har många negativa sidor och konsekvenser, särskilt när den drar ut på tiden, vilket utvecklingen i Syrien illustrerar på ett mycket tydligt sätt.

Slutligen ställer vi upp ett stort frågetecken för RÅ:s tes – se ovan – att ”socialistisk kamp inte står på dagordningen”. Vi ser arbetarklassens och fattigfolks *politiska* formering och kamp oberoende av borgarklassens olika fraktioner som avgörande. Skapandet av en arbetar- och bonderegering är ingen enkel process men har RÅ någon annan lösning? Vilken del av borgarklassen vill han se vid den politiska makten?

**Stig Eriksson, Martin Fahlgren,
Anders Hagström, Peter Widén, Tomas Widén,
(medlemmar i Socialistiska Partiet)**

Introduktion till artikelsamling i november 2013

Under de senaste månaderna har utvecklingen i Syrien tagit en vändning som var mycket svår att förutse i somras. Det som igångsatte förändringsprocessen var gasattacken i förortsområdet Ghouta utanför Damaskus 21 augusti. Oppositionen skyllde omedelbart på Assad, som givetvis nekade och i stället sade att det var oppositionen som var skyldig.

Obama hade tidigare sagt att om Assar-regimen använde kemiska vapen, då skulle USA ingripa militärt. Nu bestämde sig USA snabbt för att det var Assad-regimen som utfört attacken och började skramla med vapnen. Krigsfartyg, inklusive hangarfartyg omdirigerades till området. Storbritannien och Frankrike lovade att ställa upp i en bestraffningsattack mot Syrien.

Men snart började problemen. Parlamentet i Storbritannien röstade mot brittiskt deltagande, vilket tvingade brittiska regeringen att backa ur. Även i USA visade det sig att majoriteten av opinionen var misstänksam mot bevisen för Assads skuld och emot en amerikansk militär attack. Inte heller Obama visade någon större entusiasm.

Då kom Ryssland som en räddande ängel med förslaget att man skulle förstöra Assad-regimens kemiska vapen, vilket Assad gick med på. Obama fick således chansen att rädda ansiktet. Han svarade positivt på initiativet och drog tillbaka attackhotet. I stället började man en kampanj för att få till stånd förhandlingar. Dessa initiativ bemöttes till en början negativt från oppositionshåll. Men efter påtryckningar från stormakterna gick i mitten av november den viktigaste politiska paraplyorganisationen, Syriska nationella kommittén (SNC), med på förhandlingar. Dessa som kallas Genève 2, ska preliminärt inledas i mitten av december. Men fortfarande är många (särskilt islamister) emot förhandlingar, och eftersom det är oklart vilken förankring SNC har inne i Syrien, så återstår att se om det ska lyckas. Under tiden har Assad-styrkorna haft vissa militära framgångar, samtidigt som det finns starka spänningar mellan olika milisstyrkor, vilket lett till väpnade strider främst mellan mer extrema islamister och övriga delar av Fria syriska armén, men även mellan olika jihadistfraktioner. Detta försämrar givetvis utsikterna för den väpnade kampen mot Assad.

Det finns mycket mer att säga om denna utveckling, men det får anstå till ett annat tillfälle. Det som denna artikelsamling handlar om är den debatt som den nya utvecklingen inspirerade till i Socialistiska Partiet, där det för sedan länge finns 2-3 olika linjer om hur man ska förhålla sig till upproret i Syrien.

Om de ingående texterna

Bara en (1) av de följande texterna har tidigare publicerats i tryckt form. Av de övriga så har de flesta publicerats i diverse epostlistor (även om flera av den är uppdaterade nedan). Några har också publicerats på *Internationalens* Debatt-sida på Internet.

Den första texten en kortfattad polemik mot en tidigare *Internationalen*-artikel av Ronny Åkerberg. Den andra artikeln är också en (betydligt utförligare) kritik mot Ronny Å:s artikel (där citeras hela RÅ-artikeln bit för bit och kommenteras).

De övriga artiklarna handlar huvudsakligen om frågor som har med eventuella förhandlingar att göra och innehåller en del polemik som har uppstått i kölvattnet till detta.

Artiklarna är en del i en levande debatt. Vi som skrivit artiklarna är samtliga överens om att den linje som SP fört när det gäller Syrien i vissa avseenden har varit felaktig och att detta blir särskilt tydligt nu, när det finns en möjlighet att få till stånd ett eldupphör och få ett slut på dö-dandet och det lidande som håller på att slita sönder Syrien och de människor som bor där...

Martin F 2013-11-19

Peter Widén: Vi hoppas på eld upphör i Syrien – kort svar till Ronny

Publicerad i *Internationalen* 8 november 2013.

Ronny Åkerberg [i [Dåligt underbyggt om Syrien](#) – den återges i sin helhet i kommenterad form nedan] tycker att vi som hoppas på eld upphör i Syrien är sekterister som med floskler döljer våra dåligt underbyggda föreställningar. Låt oss säga så här: Jag är övertygad om att om de demokratiska och sociala förändringar som i alla fall jag vill se i Mellanöstern och Nordafrika ska se dagens ljus, så krävs en politisk formering av arbetande och fattiga människor på demokratiskt socialistisk grund. Det nuvarande läget i Egypten och Libyen visar vad frånvaron av en sådan de arbetande och fattigas självständiga och klassmedvetna organisering leder till. I Egypten sluter en del av arbetarklassen och fattigfolket upp bakom Muslimska Brödraskapet. En annan del bakom militären. När dessutom samhällena är infekterade av religiös sekterism som ställer fattiga mot fattiga då är det väl ganska solklart att en klassmedveten arbetarorganisering är en förutsättning för framsteg över huvudtaget. Vi vill inte se arbetare och fattiga som fotsoldater åt olika borgerliga fraktioner och islamistiska borgerliga populister (Hamis, Hizbollah, Muslimska Brödraskapet) eller jihadister av den typ som idag dominerar den militära slagstyrkan på oppositionssidan i Syrien.

Kraven på demokratiska förändringar som restes i Tunisien, på Tahrirtorget, och i Damaskus för två år sedan är naturligtvis hörnstenar i förändringsprocessen. Men jag hävdar att krav på demokratiska rättigheter och verkliga sociala förbättringar inte kommer att ros i land om inte arbetare och fattiga organiserar sej oberoende av olika borgerliga krafter.

Skillnaden mellan oss och Ronny är alltså inte att vi inte stöder demokratiska eller begränsade dagskrav. Skillnaden är att Ronny sätter upp en mur mellan denna kamp och kampen för arbetarnas styre. Den sistnämnda står inte på dagordningen säger Ronny. Vi hävdar att kampen måste nå dit om de demokratiska kraven ska kunna säkras. Socialistiska arbetarklasskrafter är mycket svaga i dagens Syrien. Slut på skjutandet är en förutsättning för att de ska kunna växa.

Ronny vet att vi alla hälsade massprotesterna mot Assadregimen för två år sedan med glädje. Han vet att vi fördömer Irans och Rysslands stöd till regimen. Men jag finner det nästan otroligt att man kan undgå att se att konflikten ändrat karaktär. Med Qatars och Saudiarabiens inträde på scenen. Med USAs, Englands, Frankrikes och Turkiets strävanden. Med al Qaidas och andra jihadisters allt mer tunga roll som medvetet försöker dra in Syrien i den reaktionära

sekteistiska konflikten mellan sunni och shia. Vilket i sin tur lett till att alawiter och kristna alltmer slutit upp bakom regimen.

Min fråga till Ronny blir:

Ökar möjligheten till kamp för demokratiska och sociala förändringar liksom möjligheten till att organisera arbetare och fattiga gemensamt oavsett religion om Assadregimen tvingas upphöra med flyganfall och granatterror?

Att ställa frågan är att besvara den. Men Ronny verkar tycka annorlunda. Fortsatt krig ligger i den demokratiska kampens intresse verkar han tycka. De miljoner syrier som flytt, som dör på Medelhavet, som framlever sina dagar och nätter i skräck för regimen bombardemang och oppositionsjihadisternas terror tycker kanske annorlunda.

Ser inte Ronny att kriget i sig idag skapar ett outhärdligt lidande och minskar möjligheten för demokratiska och sociala framsteg för varje dag. Och om en vapenvila skulle proklamerats, kommer Ronny Åkerberg då att gå emot den?

Peter Widén

Martin Fahlgren: Väl underbyggt om Syrien – utförligt svar till Ronny

I sin artikel i *Internationalen* 8/11 (se ovan) ger Peter Widén kortfattat svar på Ronny Åkerbergs (RÅ) artikel [Dåligt underbyggt om Syrien](#) i numret innan.

Peter W koncentrerar sig på några av debattens kärnfrågor, men det begränsade tidningsutrymmet gjorde det omöjligt att gå in på detaljer. På nätet finns dock inga sådana restriktioner och därför går jag här igenom hela artikeln utförligt, punkt för punkt. Jag citerar ett eller ett par stycken i taget och kommenterar dessa. **Hela RÅ:s artikel citeras i det följande artikel** (bit för bit), så det är inte nödvändigt att rådfråga originalet.

RÅ: De fem Syriendebattörerna i *Internationalen* fortsätter att försvara sitt avstånds-tagande från den syriska revolutionen, nu med hänvisning till teorin om den permanenta revolutionen. Som om Marx och Engels 1848 och Trotsky 1905 eller 1917 skulle ställt sig vid sidan av folkresningarna och fördömt dem för att istället förespråka en renare, bättre och fredligare revolution.

Kommentar: Ronny hävdar att vi tar avstånd från syriska revolutionen ”med hänvisning till teorin om den permanenta revolutionen”. Fel! Det vi skrev om den permanenta revolutionen hade *inget* att göra med ställningstaganden för/emot resningar, utan var föranlett av att Ronny i sin förra artikel gett uttryck för en studiesyn på revolutionen och att det leder till en felaktig politisk inriktning. Att det var detta kritiken gällde, det ignorerar RÅ helt.

Och att jämföra upproret i Syrien med 1905 och 1917 års uppror i Ryssland är att verkligen strunta i klassinnehåll – i Ryssland spelade arbetarklassen och dess partier en stor/avgörande roll – 1917 tog t o m arbetarklassen makten. Det är minst sagt magstarkt att jämföra detta med Syrien, där det knappt finns någon socialistisk arbetarrörelse överhuvudtaget och där den överväldigande majoriteten av de väpnade grupperna leds av islamister (mer om det nedan).

Den permanenta revolutionens teori har inget att göra med stöd eller inte för uppror. Den handlar i stället om strategi, dvs den grundläggande inriktningen av politiken, de principer som ligger till grund för utformning av politiken.

En vanlig definition av strategi kontra taktik är ”taktik är konsten att vinna ett slag, strategi är konsten att vinna ett krig”. (Wikipedia)

Den permanenta revolutionens teori löser inte i sig några taktiska problem, men pekar ut färdriktningen, vilka element som kan/bör ingå i en revolutionär politik och vilka blindskär som man måste försöka undvika (det gäller i synnerhet sådant som binder upp ett uppror till borgerliga krafter).

Och – det är närmast genant att behöva påpeka det: permanent revolution betyder *inte* socialistisk revolution genast, utan det handlar om att se revolutionen som en process som mycket väl kan börja med en kamp för ekonomiska eller demokratiska krav, men där socialister strävar efter att fördjupa kampen och i synnerhet vägrar binda upp sig till politiska projekt som innebär att kampen måste hållas inom ”demokratiska” ramar. Det innebär också att sätta klassaspekter i fokus (speciellt vända sig till arbetare och fattigbönder, och att bekämpa sådant som splittrar de arbetande klasserna, såsom religiös sekterism, rasism, nationalism riktad mot andra nationaliteter osv).

En annan viktig aspekt som utgör en hörnsten i den permanenta revolutionen är insikten att – i s k underutvecklade länder – inga demokratiska och sociala framsteg kan säkras om inte revolutionen fördjupas och till slut övergår i en socialistisk revolution. Situationen i Venezuela är här ett bra exempel. Här har man tagit ett långt steg framåt, ändå så kan inte Venezuela stå kvar där det står nu – det måste förr eller senare gå vidare eller gå tillbaka.

F ö är det inte särskilt troligt att det vid seger för upproret i Syrien, skulle uppstå en situation liknande den i Venezuela. I stället är risken mycket stor att reaktionära krafter tar över, främst islamister (dit räknar jag inte bara jihadister, utan även Muslimska brödrskapet).

Eftersom frågan om den permanenta revolutionens betydelse redan behandlats ganska utförligt i ett tidigare svar till Benny Å så går jag här inte in närmare på den saken (se ”Tillägg om permanenta revolutionen” efter själva artikeln nedan).

F ö så noterar jag att på RÅ:s egen blogg (Röda Malmö) hade hans artikel den längre rubriken: ”Dåligt underbyggt om Syrien ... felaktig framställning av teorin om permanent revolution” (hänvisningen till permanenta revolutionen var struken i *Internationalen*). Men någon alternativ ”framställning” av teorin ger inte RÅ, utan hänvisningen förblir en tom fras. Eftersom han så kategoriskt avvisar vår syn på det hela, borde han rimligtvis redovisa sin egen motversion och förklara hur den skiljer sig från vår. Det skulle göra debatten mer meningsfull.

RÅ: ”Vi är för stöd till socialister även under nuvarande upprorsfas...”, skriver de fem. Men de syriska revolutionära socialisterna följer inte alls er sekteristiska linje utan deltar efter förmåga i revolutionen, den revolution som ni inte ens vill kalla för revolution.

Dessa syriska revolutionärer har till skillnad från er insett att man måste stå på upprorets sida och slåss aktivt för revolutionens målsättningar om man ska ha några som helst utsikter att vinna politiskt inflytande, för att inte tala om att någon gång kunna leda revolutionen i en socialistisk riktning.

Kommentar: Är inte RÅ för stöd till socialister även under nuvarande fas? Vad har det med sekterism att göra – anser RÅ att socialism är sekteristiskt? Vem har sagt att man inte ska delta i all kamp som är progressiv (däremot ska vi *inte* delta i t ex aktioner som innebär fördrivning av kristna eller alawiter – sådant är det vår plikt att bekämpa)? Vem har sagt att vi *inte* skulle ”stå på upprorets sida”, men med det förbehållet att vi inte vill stödja sådant som är reaktionärt (t ex sharia-lagstiftning)?

Och vilka är egentligen ”revolutionens målsättningar”? Även här gäller det att inse att olika delar av oppositionen har olika målsättningar – al-Nusra och ISIS har reaktionära mål som våra kamrater absolut inte kan slåss för, utan måste hårt bekämpa. Muslimska brödrskapet har andra liknande mål, även om de inte är lika extrema som jihadisterna. Inte heller de är särskilt trevliga för en sekulär demokrat, och i synnerhet inte för en socialist. Spelar sådant någon roll för RÅ? För mig är det av stor vikt och det borde alla socialister ta på allvar.

Annars är risken betydande att våra kamrater blir kanonmat åt islamisterna. Har RÅ störtandet av shahen i minnet? Shahen störtades till stor del av sekulära, progressiva krafter, men de islamistiska mullorna med Khomeini i spetsen kapade revolutionen och införde en islamistisk diktatur, med grym sharialagstiftning (t o m barn avrättas). Vi ska väl inte bidra till en sådan utveckling eller?

RÅ: Det "tragiska" i sammanhanget är ert sätt att ställa väpnad och icke-väpnad kamp mot varandra. I er framställning är den väpnade kampen något som tränger undan och förstör andra kampformer. I verkligheten är det precis tvärtom. Den väpnade kampen växte fram som ett nödvändigt självförsvar för att skydda masskampen, skydda massdemonstrationer och massmöten mot Assads väpnade mördare.

Kommentar: RÅ hävdar således att väpnad kamp och andra kampformer inte står i motsättning till varandra, utan tvärtom kompletterar varandra. Här är RÅ ute och cyklar. Det är inte bara så att väpnade strider ofta omöjliggör annan kamp, förstör infrastruktur och ger svåra levnadsvillkor, utan krig har också en mer långsiktig negativ inverkan på människorna och hela samhället.

Tänk en smula på inbördeskrigets konsekvenser för den ryska revolutionen. Inbördeskriget var en av de viktigaste faktorerna som betingade revolutionens urartning. Det ledde till svält, massdöd, krigsinvalidier, sönderslagen infrastruktur, ekonomisk kris, sovjeterna slutade att fungera demokratiskt, arbetarklassens decimerades, stora förluster av revolutionär kader osv. För att inte tala om att brutala krig förstör människors psyke (de förråas, får bestående psykiska problem osv).

Att inte inse, eller blunda för, att ett långdraget inbördeskrig får sådana konsekvenser, det är att sakna förståelse för inbördeskrigets inneboende dynamik. Det är våldsfixering, militaristisk avvikelse och har inget med marxism att göra.

RÅ: Era anklagelser mot den väpnade kampen blir desto absurdare som revolutionärerna aldrig har haft något val. Det handlar om soldater i regeringsarmén som hoppat av därför att de vägrat skjuta på folket. Ni vill, absurt nog, närmast framställa dessa hjältar som revolutionens dödgrävare.

Kommentar: Vi har överhuvudtaget inte diskuterat frågan om den väpnade kampen till en början var nödvändig eller inte, utan den fråga vi försöker resa är att vi anser att utvecklingen NU har gått därhän att det blir allt viktigare att få slut på dödandet, att få stopp på kriget.

Vi har heller inte framställt desertörer från regeringsarmén som "revolutionens dödgrävare" – varifrån har RÅ fått det? Det vi syftade på när vi tog upp avhoppet från Assad, var inte de vanliga fotsoldaterna, utan *höga militärer* och att sådana knappast bör betraktas som tillförlitliga, progressiva, sekulära, demokratiskt sinnade företrädare för "folket", utan att de flesta av dem är borgare som representerar andra fraktioner av borgarklassen än Assad. Många av dem är också knutna till utländsk imperialism. Det skulle vara intressant om RÅ själv kunde berätta vad han anser om dessa figurer. Är de att lita på? Är det dom som vi ska hjälpa till med att föra till makten?

Det skulle dessutom vara mycket vunnit om RÅ utgick från vad vi verkligen sagt i stället för att göra sina egna mer eller mindre långsökta tolkningar.

RÅ: Ni utger er för att vara förespråkare för en "fredlig" utveckling som revolutionen tydligen lägger hinder i vägen för. Det ni inte skriver om är att den vapenvila som ni förespråkar förutsätter att Assadregimen har en helt annan karaktär än vad den i verkligheten har. Assadregimen kommer att använda varje "vapenvila" för att fortsätta folk mordet.

Kommentar: Detta är ett märkligt resonemang. Skulle Assadregimens karaktär göra en vapenvila omöjlig? Vad vet RÅ om den saken? Ansluter sig RÅ till tesen att Assad är ett

omänskligt ”monster”, inte en representant för en del av borgarklassen i Syrien? ”Monster”-teorin ger jag inte mycket för, den är omarxistisk och förklarar ingenting. Den passar bättre en borgerlig liberal, som alltid överdriver enskilda personers roll.

Kommer Assad att fortsätta att kriga även efter en vapenvila? Varför skulle han göra det? För att han är ett ”monster”? Om en vapenvila inträder så kommer säkert ”omvärlden” verka för att vapenvilan efterlevs. Och Ryssland kan tvingas att stoppa sina vapenleveranser till Assad. Vad besitter RÅ för fakta och insikter som berättigar påståendet att en vapenvila är omöjlig? Nej, detta var verkligen ett dåligt argument.

Rent militärt befinner sig inbördeskriget idag i ett dödläge, dvs ingen sida ser ut att kunna vinna inom överskådlig tid. Det är just det som gör en vapenvila möjlig. Och en vapenvila skulle också göra det möjligt att mycket bättre kontrollera vapentillförseln till alla sidor. Därmed inte sagt att det inte skulle förekomma brott mot vapenvilan, men krigshandlingar under sådana betingelser kommer säkerligen ha mindre omfattning än nu.

Om däremot styrkeförhållandena på slagfältet kraftigt förändras, så att en av sidorna får klart övertag, då kommer inte någon vapenvila kunna genomdrivas, utan den segrande sidan kommer att slutföra striden. Idag ser det inte ut som om oppositionen är på frammarsch, utan den har stora problem och interna motsättningar. Så risken är stor att det är den som bryter samman först om striderna fortsätter – fast det skulle med allra största sannolikhet leda till att landet splittras upp och hamna i olika milisers händer, med fortsatta strider som kan pågå i många år – se bara hur det ser ut i Irak idag.

Och så till slut: Givetvis kommer Assadregimen – om man inte snabbt blir av med Assad – att försöka använda en eventuell vapenvila för att stärka sin ställning, men det kan ju även oppositionen försöka göra. Däremot är det svårt att se hur ett folkmord ska gå till under en vapenvila, där oppositionen har kontroll över de områden som den förfogar över när vapenvilan träder i kraft och när ”det internationella samfundet” övervakar att vapenvilan hålls. Det betyder också att Assads säkerhetspolis inte kan verka fritt. Under aktuella krigsförhållanden kan den arbeta mycket friare och utan insyn i de områden som den kontrollerar.

Hur kan det fö komma sig att de som förespåkar fortsatt inbördeskrig ser så svåra problem med en vapenvila, att den omöjliga kan lyckas, eftersom den skulle ge Assad fritt spelrum, att han skulle göra sig och så osv.... Det är ju bara vilda spekulationer. Vad Assad (eller hans efterträdare) kommer att – eller *kan* – göra beror på en mängd faktorer som vi nu inte kan veta något om. Den som ändå tvärsäkert uttalar sig om sådana frågor pratar i nattmössan.

Under en vapenvila så kommer kampen att föras i andra former än under den väpnade kampen (även om en del jihadisterna kommer att vägra underordna sig vapenvilan). Vad som sedan händer beror givetvis både på vad vapenvilan innehåller och på hur de inblandade parterna agerar därefter.

Att det inte blir lätt, det är självklart. Men är det bättre att fortsätta väpnade kampen till det bittra slutet? Ja, om man är ute efter martyrer, då kan det vara en bra idé, men om man bryr sig om det syrisk folket och dess framtid, då är det ett uselt alternativ med tanke på hur verkligheten ser ut.

RÅ: Er linje om vapenvila kraschar mot denna verklighet. Det ni hoppas på är en ”vapenvila” som imperialistmakterna USA och Ryssland försöker få ihop för att kväsa upproret. Omvärldens vapenembargo slår ensidigt mot de demokratiska rebellerna och ni vill underblåsa detta. Om ni varit socialister i Syrien hade ni inte haft skuggan av en chans att få till någon ”permanent revolution”, ni hade knappast gjort någon succé hos det upproriska folket.

Ert tal om att ”kämpa tillsammans mot överhet och imperialism” är i mina ögon bara en

floskel som döljer ihålligheten i era dåligt underbyggda föreställningar om kampen i Syrien.

Kommentar: Om nu RÅ menar att ”omvärldens vapenembargo slår ensidigt mot de demokratiska rebellerna”, på vilket sätt skulle då de ”demokratiska rebellernas” ställning försvagas av en vapenvila? Tvärtom, en vapenvila skulle ju minska behovet av vapen. Så det skulle i själva verket stärka de dåligt beväpnade demokratiska strömningarnas ställning. Vapnen skulle inte längre hela tiden bestämma.

I sammanhanget borde det vara på sin plats att RÅ preciserar vad han menar med ”de demokratiska rebellerna”? Vilka är dom? Enligt seriösa Syrien-kännare domineras de krigförande rebellerna av islamister och de flesta av dem är knappast intresserade av någon borgerlig demokrati – och det gäller inte bara de öppet demokratifientliga fundamentalistgrupperna, utan även en viktig grupp som Muslimska brödrskapet. Som Aron Lund skriver:

Under två års krig har nya ledare trätt fram bland rebellerna inne i Syrien. Politisk makt växer, som bekant, ur gevärspipan, och aldrig är det tydligare än under brinnande inbördeskrig. De män som håller i gevären verkar varken intresserade av något liberalt statsskick eller av att ta order från Washington. (E-tuna-kuriren 3/10 2013)

Det finns en hel del sekulära aktivister bland exilpolitikerna och inom Syriens fredliga oppositionsrörelser, men det väpnade motståndet är generellt sett religiöst och konservativt, i likhet med de fattiga landsbygdsmiljöer där revolutionen haft sitt starkaste stöd. (SvD 8/8 2013)

Håller RÅ med om detta? Eller anser han att Lund har fel? I så fall, ge trovärdiga källor som visar det.

I detta sammanhang bör för övrigt också problemet med jihadisterna ses. Anser RÅ att oppositionen bör bilda gemensam front med dem mot Assad och ta upp striden mot dem först efter upproret segrat? Eller är det nödvändigt att slåss mot dem redan idag? Det senare alternativet gör inte att förutsättningarna för en militär seger för upproret blir särskilt gynnsamma. Och det första?

När det gäller USA och Ryssland så bör det betonas att de inte alls har samma intressen i Syrien. Obama vill få bort Assad och ersätta honom med imperialistlakejer knutna till USA. Putin vill ha kvar en fot i Syrien och i största möjliga mån hålla västmakterna utanför (för att uppnå detta är de mer än villiga att offra Assad).

Det USA och Ryssland förmodligen är överens om, det är att bekämpa jihadisterna, eftersom de leder till problem för båda stormakterna. Det är *en* anledning till att både Obama och Putin vill få slut på kriget.

RÅ skriver att imperialistmakterna vill få till stånd vapenvila för att ”kväsa upproret”. Betyder det att RÅ tror att upproret står på randen till en militär seger? Om inte, så är argumentet poänglöst.

Det hade varit en annan sak om det funnits en kraftig anti-imperialistisk, anti-kapitalistisk strömning på upprorssidan. Då skulle resonemanget om imperialisternas önskan att kväsa upproret haft relevans, men så är det inte.

USA m fl vill få stopp på kriget helt enkelt därför att man inte kan skönja något slut på ett långvarigt krig som håller på att skapa stora problem, inte bara i Syrien utan även för de omgivande staterna, samtidigt som fanatiska islamister flyttar fram sina positioner. Afghanistan och Irak är två varnande exempel. Om RÅ tror att det är rädsla för någon progressiv revolution som styr Obamas agerande, då lever han i en drömvärld – det är i själva verket bara spegelbilden av Myrdalianernas världsbild som innebär att USA ses som angripare i denna konflikt och att oppositionen är ett verktyg för denna politik.

Och så allra sist bör det påpekas att RÅ, som vanligt, vägrar att resonera i klasstermer. I stället talar han om ”det upproriska folket”. Hur många gånger måste vi påpeka att folket består av olika klasser, etniska grupper osv och att det inte är sant att hela ”folket” står enat mot Assad-regimen? RÅ:s terminologi och klasslösa resonemang passar bättre en maoist eller en stalinist än en person som gör anspråk på att vara en revolutionär marxist.

Vad RÅ inte tar upp

I vår artikel som RÅ kritiserar, *Inse tragiken! Nog med fantasier! Se verkligheten!*²⁶ (publicerad i *Internationalen* 18/10 2013), lade vi stor vikt på hur situationen konkret ser ut i dagens Syrien. Och sådant är givetvis av avgörande betydelse för vilken politik man bör förespråka. Om man struntar i verkligheten, då blir politiken baserad på önsketänkande i stället för analys. Därmed blir det omöjligt att ingripa på ett positivt sätt. Alltså är det mycket viktigt att bilda sig en på fakta baserad uppfattning om läget i Syrien och hur det håller på att förändras. Men RÅ försöker inte ens ge en alternativ verklighetsbeskrivning. Hans artikel har karaktären av en abstrakt politisk principdeklaration, fullständigt fristående från det faktiska läget.

En viktig fråga som vi betonat är *flyktingproblematiken*. Det faktum att miljontals redan flytt för att undkomma det rådande helvetet ignorerar RÅ fullständigt. Ändå är detta en kraftig indikation på att flyktingarna inte tror på seger för upproret inom den närmaste tiden, för då skulle de ju stanna kvar (alternativt så fruktar de att Assad ska ersättas av andra reaktionärer, fanatiska islamister).

För övrigt har RÅ en *vrångbild av islamisterna*. I en tidigare artikel – *Principiöst om Syrien*²⁷ (*Internationalen* 13/10 2013) – skrev han bl a: ”Islamisterna håller sig undan från strider mot regimen och terroriserar istället befolkningen i befriade områden i norr.”

Förmodligen syftar här RÅ inte på islamister i allmänhet, utan på jihadister/salafister, dvs *fundamentalistiska* islamister. Det är riktigt att i de områden som de fundamentalistiska islamisterna griper makten inför de hårda sharia-lagar och terroriserar icke-sunnimuslimer och alla andra som inte vill leva efter deras diktat. Men att de *bara* gör det är inte sant. De har spelat och spelar fortfarande en viktig militär roll. Det har sin grund i att de är hängivna och orädda (om de dör kommer de till himlen, tror de), har rikligt med vapen (stöds av rika saudier m fl) och är välorganiserade. De har också utfört spektakulära attacker (ofta genom självmordsbombare, sprängämneslastade fordon m m) och intagit flera baser som varit under långvarig belägring, t ex var det en jihadist-grupp som till slut lyckades inta militärbasen Mennagh i norra Syrien (i aug 2013).²⁸

Ett aktuellt exempel är återtagandet av en armébas (bas 80) nära Aleppo, med deltagande av 2 al-Qaida-anslutna grupper.²⁹

Jihadisternas militära betydelse erkänns av professionella analytiker:

²⁶ Finns med tidigare i denna artikelsamling

²⁷ Denna artikel, som finns med ovan i artikelsamlingen, var i sin tur ett svar på vår (SE, MF, AH, PW, TW) artikel ”Inse tragiken! Nog med fantasier! Se verkligheten!” som också ingår i artikelsamlingen.

²⁸ Om bl a detta skrev *Foreign Policy* (14 september 2013): ”Jihadister utgör fortfarande rebellernas mest dödliga vapen. Jihadistiska självmordsattacker har varit ansvariga för några av de viktigaste strategiska framgångarna nyligen: Rebellgrupper belägrade Mennaghs militära flygbas i Aleppo i mer än ett år, till exempel, men kunde inte inta den – förrän [jihadist-gruppen] ISIS sände sina självmordsbombare den 5 augusti. Samma sak hände vid Hamidiyas militära komplex i den norra provinsen Idlib förra månaden.”

²⁹ Detta skedde 8/11 2013 och rapporterades dagen efter av flera nyhetsbyråer, bland dem Aljazeera:

<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2013/11/syria-rebels-recapture-army-base-near-aleppo-2013119153526111282.html>. Fast den segern blev kortvarig eftersom Assad-trogna trupper återtog i sin tur basen dagen efter.

”Med överlägsen organisering och tillgång till ständigt flöde av pengar, har de utvecklats till de effektivaste rebellstyrkorna i delar av landet”

skriver exempelvis *International Crisis Group* i sin rapport ”Anything But Politics: The State of Syria’s Political Opposition” (daterad 17/10 2013). Även flera FSA-befälhavare har uttryckt sig positivt om jihadisternas militära förmåga.

Det är alltså riktigt att jihadisterna terroriserar civila, men påståendet att de smiter undan kampen mot Assad är helt enkelt inte sant, tvärtom har de varit avgörande i vissa strider. Och att blunda för detta faktum bidrar inte till att öka förståelsen för vad som håller på att ske. Återigen försöker RÅ beskriva situationen som han vill att den ska vara, inte som den faktiskt är.

RÅ avslutade sin artikel med påståendet att vi har ”dåligt underbyggda föreställningar om kampen i Syrien”. Det omdömet passar nog bättre RÅ själv.

Tillägg om permanenta revolutionen

Permanent revolutionen diskuteras utförligt i artikelsamlingen [Martin Fahlgren \(red\): Syrien och Socialistiska Partiet](#). Se särskilt Bilaga 2 och Bilaga 3 (s. 20ff). ...

MF 10/11 2013

Peter Widén: Hopp för det plågade Syrien?

Publicerad på *Internationalens* Internetbaserade debattsida 16/11

Syriens Nationella Koalition (SNC) har bestämt sej för att komma till fredssamtalen i Genève. För den som följt utvecklingen i det blodiga inbördeskriget och sett det fruktansvärda lidande det syriska folket tvingats gå igenom är SNC:s meddelande att de efter mycken tvekan trots allt kommer att sätta sej vid bordet i Genève en strimma av ljus i mörkret. Möjligheten av ett eldupphör kan skönjas. Alla som verkligen bryr sej måste naturligtvis hoppas att ett eldupphör kommer så snart som möjligt. På marken och i luften i Syrien fortsätter ju dödandet, t.o.m. med ökad intensitet. Regimen anfäller oppositionens ställningar runt Damaskus, man vill komma till förhandlingarna med så stark position som möjligt. Så för det syriska folket fortsätter lidandet.

Dessutom så har Jaysh Al-Islam (Islams Armé) som representerar 60 av stridande oppositionsmiliserna redan sagt nej till fredssamtalen. Islamistiska grupper har ju redan tidigare deklarerat att förhandlingar är förräderi. Det är alltså inte omöjligt att vi kan få se en intensifierad mordorgie som avslutning.

Det är också viktigt att förstå att den uppgörelse som eventuellt kommer att sys ihop kommer att vara en produkt av intressenternas behov inte av de syriska massornas. Och intressenterna är ju förutom den syriska borgarklassen (delad mellan regimlägret och oppositionslägret) Ryssland, Iran, USA, England, Turkiet, Frankrike, Saudi-Arabien, Qatar etc. etc.

Icke desto mindre måste ett slut kriget naturligtvis hälsas med glädje av alla som bryr sej om det syriska folket. Kriget har inneburit ett enormt lidande som ett upphörande av krigshandlingarna skulle lindra, och eld upphör skulle också innebära att progressiva, demokratiska och socialistiska krafter får en möjlighet att organisera arbetare och förtryckta. Det kommer inte att bli en enkel match men utan slut på skjutandet är uppgiften omöjlig.

Så låt oss nu glädjas åt att ett hopp har tänts och att dödandet så snabbt som möjligt kan upphöra.

Peter Widén (15/11 2013)

Stig Eriksson: Bloggare om Tariq Ali, Syrien, Polen och Vietnam

Bloggaren *Röda Kapellet (RK)* kommenterade på Facebook (2 november) senaste Tariq-intervjun (se [Intervju med Tariq Ali](#)) genom att klaga över att Tariq inte redogjorde för *vår* vapenvilalinjé! Han utnyttjar således tricket att kritisera vad som han tycker *borde* stå, i stället för vad som *faktiskt* står. Så här skriver RK:

Jag tycker att intervjun är mycket bristfällig. Den avgörande frågan om att söka en omedelbar FRED – som SE, MF och PW förespråkar – nämns inte överhuvudtaget. Frågan måste ställas till våra opponerande kamrater HUR och VILKEN FRED som är möjlig? Finns det några politiska krav som utgör ett MINIMUM för en fredsprocess? Är det OK att Assad sitter kvar? Ska de 10-tusentals politiska fångarna sitta kvar i sina tortyrceller? Ska de 9 säkerhetstjänsterna som upprätthåller och fysiskt verifierar förtrycket kunna fortsätta eller upplösas? Ska krav på demokratiska fri- och rättigheter vara en del av agendan? Hur ser den FRED ut för människor i Syrien som ni förordar? Tariq Ali besvarar inte någonting i ovanstående intervju. Det som möjligtvis kan skönjas är en väldigt negativ syn på vad som har kommit att kallas den ”arabiska våren”. Men varför inte stå upp för och erkänna att det varit/och är folkliga uppror mot diktaturer i Tunisien, Libyen, Egypten, Syrien. Hur står revolutionära marxister inför den situationen? Den ”komplexitet” som ofta åberopas skulle mycket väl kunna anföras mot Solidarinosz i Polen. Säkerligen var minst 80% av motståndet rent anti-kommunistiskt. Kampen för fackliga och politiska rättigheter i Polen stöddes av Fjärde Internationalen. Jag var själv i Polen och hjälpte till att bygga upp underjordiska tryckerier. Men det känns som våra opponerande kamrater använder en annan måttstock. Det som var rätt i Polen är FEL i Syrien, trots att både komplexiteten och imperialismens aktiva engagemang för att infiltrera den polska oppositionens krafter var lika verksam som idag i Syrien. Det absolut sämsta argument jag hört är FNL och DRV:s (Nordvietnam) fredskonferens i Paris. Vi behöver bara säga det EN GÅNG. USA kom till denna konferens som en militärt och politiskt BESEGRAD kraft i Sydostasien. Att överhuvudtaget JÄMFÖRA den fredskonferensen med en blivande fred i Syrien är politiskt harakiri. (den 2 november kl. 22:42)

Kommentar:

1. Varför skulle *Tariq Ali* svara på frågan hur VI (”de 5”) ser på hur ”fred” ska åstadkommas? Intervjun med Ali gjordes för att han skulle få ge sin syn på den attack Kildén/Åsman utsatt honom för.³⁰ Inget annat. Fö har vi inte pratat om fred i allmänhet, utan om vapenvila/eldupphör, vilket inte är samma sak.
2. När det gäller de frågor som RK ställer om en eventuell fredsprocess, så kan vi givetvis inte ge något fullödigt svar på den frågan, det är en sak för de inblandade parterna. Men självklart anser vi att sådant som frigivning av politiska fångar, demokratiska fri- och rättigheter osv är viktiga krav. Numera deklarerar också syriska oppositionen, SNC, att man kan tänka sig förhandlingar med regimen. ”Fredssamtal med regimen är bästa sättet att få slut på striderna så fort som möjligt och åstadkomma ett Syrien fritt från Assad”, heter det i en SNC-artikel. Att Assad verkligen avgår efter sådana samtal är nog illusioner i nuläget – det kommer troligen att kräva en längre process. Och man kan inte heller ställa kravet på hans avgång som en förutsättning för att inleda samtal/förhandlingar. Sedan finns naturligtvis också motstånd mot förhandlingar/samtal – framför allt från de mer extrema islamistiska miliserna, vars enda livsluft är den militära kampen.
3. Jämförelsen med Solidarność i Polen håller inte. Det vi hade där var en bred *proletär* rörelse, med uttalade demokratiska mål (och med betydande socialistiska tendenser). Detta är väl en ganska viktig skillnad (gentemot Syrien), vilket gjorde det ganska enkelt att ta ställning

³⁰ Se: Martin Fahlgren, [Till Tariq Alis försvar. Om Kildén/Åsmans attack på Tariq Ali](#)

för de polska arbetarnas kamp. RK har väl inte totalt glömt bort allt klasstänkande? Fö rårde inte fullt inbördeskrig i Polen, där fanns inga jihadister osv.³¹

4. Och allra sist Parisavtalet: att USA var politiskt och *militärt* besekrat, är totalt nonsens, för i så fall skulle det inte ha behövts något Parisavtal. Avtalet kom till för att båda sidor hade intresse av det. USA ville avveckla sitt engagemang, dvs dra bort de amerikanska trupperna ("vietnamisera" som de länge strävat efter), men utan att ge upp Saigon-regimen. FNL och nordvietnameserna var hårt sargade, i synnerhet Nordvietnam efter mycket omfattande amerikanska bombningar (bl a de beryktade "julförsökningarna av Hanoi"), och behövde därför få ett andrum, för att slicka sina sår och hämta ny kraft, vilket de också gjorde. Med besked kan man säga eftersom segern 1975 – två år senare – överväldigade också vietnameserna själva. Men så hade FNL/Nordvietnam också en central ledning och kommando; en klar strategisk uppfattning; en vinnande politik/program gentemot folket och en militär uppbackning av Sovjet/Kina. Oppositionen/FSA i Syrien har inget av detta. Istället är fortsatt militär kamp, med dåliga odds, just harakiri.

Stig E 15/11

Martin Fahlgren: Inför eventuella Syrien-förhandlingar: Om kompromisser

Det har under de senaste veckorna talats mycket om att försöka lösa Syrien-konflikten via förhandlingar. Det senaste budet är att hålla en internationell fredskonferens, kallad Genève 2, i december. Oppositionen är splittrad på frågan om man ska delta eller inte – de som är emot är främst islamistiska grupper, inklusive jihadisterna (såsom al-Nusra och ISIS). Däremot har oppositionskoalitionen SNC (Syriska nationella koalitionen) förklarat sig villig att ställa upp med motiveringen:

"Fredssamtal med regimen är bästa sättet att få slut på striderna så fort som möjligt och åstadkomma ett Syrien fritt från Assad"

Att många av de inblandade parterna nu visar intresse för att försöka få slut på inbördeskriget med politiska medel beror på att ingen annan rimlig lösning verkar möjlig, åtminstone inte på kort sikt.

Men att komma fram till en "diplomatisk" lösning är inte enkelt, i synnerhet eftersom så många intressenter med motstridiga intressen är inblandade. I den här artikeln tänker jag inte gå in närmare på den frågan – jag har för dåliga kunskaper för att våga spekulera i detta, men däremot vill jag lite mer principiellt behandla frågan om kompromisser, eftersom sådana är nödvändiga om man vill få stopp på inbördeskriget. Det är också viktigt att resa denna fråga därför att den förda debatten visat att många inte förstår vad kompromisser handlar om och varför sådana ibland (ganska ofta faktiskt) är nödvändiga.

Varför kompromisser?

I det verkliga livet sluts ofta kompromisser. Man kan sällan vinna till 100% på en gång (om vi inte pratar om olika slags tävlingar, lotterier och liknande).

³¹ Fö r så är RK:s retoriska fråga i anknytning till kommentaren om Polen märklig. Han skriver: "Men varför inte stå upp för och erkänna att det varit/och är folkliga uppror mot diktaturer i Tunisien, Libyen, Egypten, Syrien". Det finns väl ingen som har förnekat att "det varit/och är folkliga uppror" i dessa länder? Det är inte det som diskussionen gäller. Det är i stället vilken karaktär dessa uppror har haft, hur de utvecklats och hur situationen ser ut idag. Inget av dessa uppror har motsvarat de optimistiska förväntningar som vi alla hade till en början. I Egypten är militären tillbaka till makten, i Libyen råder kaos och i Syrien ... I stället för att stoppa huvudet i sanden så är det hög tid att lyfta på huvudet och se verkligheten som den är!

En grundläggande förutsättning för att en kompromiss kan bli aktuell är att *styrkeförhållandena är sådana att en total seger inte finns inom synhåll* för den ena eller andra sidan, *eller att kostnaderna* (ekonomiskt, politiskt...) *för en seger skulle bli för stora*. Om däremot segern ligger runt hörnet för någon av parterna finns det ingen anledning att kompromissa.

Detta gäller i vardagslivet såväl som i den stora världen och även i ett inbördeskrig som det i Syrien: En kompromiss kan bli möjlig om de stridande parterna inser att de inte kan vinna inom rimlig tid och/eller att priset för seger blir för högt. Om de militära styrkeförhållandena ändras radikalt, jag då minskar eller försvinner helt förutsättningarna för en kompromiss.

Men låt oss ta upp frågan ur ett mer principiellt och historiskt perspektiv. Det finns mängder med exempel på kompromisser i historien.

Det allmänna problemet med kompromisser diskuteras utförligt av Lenin i ”Radikalismen...” ([”Vänsterismen” – kommunismens barnsjukdom](#) på marxistarkivet).

Strejker

De flesta *strejker* slutar med någon slags kompromiss. Ytterlighetsalternativen är total seger för kapitalisterna eller för arbetarna – det senare kan egentligen bara vara en revolutionär seger, vilket kräver samhälleliga förhållanden som är mycket sällsynta. Och även totalt nederlag för arbetarna är ofta ett dåligt alternativ för kapitalisterna.

Så länge som inte kapitalismens vara eller icke vara ställs på sin spets så har både kapitalister och arbetare intresse av att komma fram till kompromisser, som – åtminstone då det finns fackföreningar med visst inflytande – vanligen formaliseras i form av avtal, vars innehåll beror på styrkeförhållandena mellan klasserna i samhället i stort, och i de aktuella företagen. Exempelvis kan det vara mer kostsamt för ett företag med en (långvarig) strejk än att ge efter för höga lönekrav, eftersom strejken kan innebära förluster av kunder, av viktig personal m m.

Fredsavtal och liknande

Men när vi pratar om kompromisser i samband med Syrien, då är inte strejker och liknande särskilt bra jämförelseobjekt. Det är bättre att jämföra med kompromisser som har slutits i samband med krig, i synnerhet sådana där andra befrielseörelser/revolutionärer var en av parterna. Det finns några klassiska sådana.

1. Brest-Litovsk-freden

Efter bolsjevikerna tagit makten 1917 ville man få slut på kriget (en av de viktigaste parollerna hade varit Fred!). Men här stötte man på ett problem, eftersom man tidigare förvisso uttalat sig för fred, men då i internationell skala, dvs en fred som gällde alla som var indragna i världskriget. En separatfred med Tyskland skulle i detta perspektiv kunna uppfattas som ett förräderi mot arbetarna i andra länder. Därför förespråkade många bolsjeviker och även andra (bl a socialistrevolutionärer) ”revolutionärt krig” mot Tyskland i stället för separatfred.

Lenin insåg dock tidigt att Ryssland inte var förmöget att föra ett sådant krig och förespråkade därför en separatfred. Till slut, bl a efter att tyskarna återupptagit en militär offensiv mot Ryssland och efter en hel del interna konflikter (även i bolsjevikpartiet), vann Lenins linje och sovjetregeringen gick med på att sluta en mycket hård separatfred, där Ryssland bl a tvingades till stora landavträdelser. Men samtidigt skapades därmed också förutsättningar för revolutionens fortlevnad. Och de stora landavträdelser som sovjetrepubliken hade tvingats till upphävdes när Tyskland senare samma år kapitulerade i första världskriget.

Anledningen till att det blev ett fredsavtal var att båda parter hade ett intresse av det. Det revolutionära Ryssland behövde ett andrum för att konsolidera sovjetmakten, medan tyskarna ville kunna koncentrera sina styrkor på västfronten.

Så här beskrivs resultatet av ”Freden i Brest-Litovsk” i Wikipedia:

I utbyte mot fred på östfronten gav Ryssland upp Finland, Polen, Ukraina, Vitryssland och Baltikum, motsvarande hälften av sina europeiska territorier och med detta cirka 75 % av sina tunga industrier, samt landet söder om Kaukasus (Transkaukasus, nuvarande Armenien, Azerbajdzjan och Georgien). Ryssland blev också skyldigt ett krigsskadestånd på 6 miljarder guldmärk.

Fördraget upphävdes av de allierade 11 november 1918 sedan Tyskland besegrats. Efter det tyska nederlaget i väst kunde röda armén återta Ukraina, Vitryssland och Transkaukasus. Först i och med fredsfördraget i Rapallo 1922, vilket ersatte fördraget från Brest-Litovsk, inträdde fredstillstånd mellan Sovjetunionen och Tyskland.

Mera om Brest-Litovsk: E H Carr, [Om Sovjetunionens utrikespolitik under den första tiden efter revolutionen](#) samt Louis Fischer, [Om fredsförhandlingarna i Brest-Litovsk....](#)

2. Genèvekonferensen om Indokina 1954

Fransmännen hade lidit stora förluster i kriget mot Vietminh (befrielseörelsen) och ville avsluta detta kolonialkrig. Vietminh kontrollerade stora delar av Vietnam och även delar av Laos och Kambodja. Det sista dråpslaget, den franska kapitulationen vid fästningen Dien Bien Phu, skedde 7 maj 1954, dagen innan konferensen om Indokina inleddes.

USA ville stoppa kommunismen i denna del av världen och hade kraftigt bistått Frankrike (USA stod för merparten av Frankrikes kostnader för kriget, särskilt på slutet). USA hade också förslagit att atombomba, men Frankrike avböjde. Men samtidigt var också USA krigstrött bl a pga Koreakriget som nyss avslutats. Därför var Washington inte särskilt intresserat av att överta krigföringen mot Vietminh.

Även Sovjet och Kina hade deltagit i Koreakriget (Kina med stora truppstyrkor, Sovjet med experter och vapen) och ville att de internationella spänningarna skulle minska.

Det var alltså upplagt för en kompromiss: ingen av de inblandade makterna hade någon större lust att fortsätta kriget, i synnerhet inte på egen hand.

Vietminh skulle nog velat fortsätta kampen, ty befrielseörelsen hade haft stora framgångar, men eftersom vietnameserna var beroende av stöd från Sovjet och Kina (inte minst vapen), såg de sig tvungna att ta stor hänsyn till dessas synpunkter. Och Sovjet och Kina pressade Vietminh till betydande eftergifter.

Konferensens resultat blev ett vapenstillestånd, där Laos och Kambodja i stort sett övergavs helt, medan Vietnam delades itu och Vietminh tvangs överge stora områden i södra Vietnam som de tidigare befriat. Det beslutades även att det skulle hållas en folkomröstning om återförening av Vietnam före julis utgång 1956 – något som aldrig genomfördes pga av motstånd från USA (och marionettregimen i Saigon).

Ett annat resultat var att Frankrike gav upp sina kolonier och in tågade i stället Onkel Sam.

Genèvekonferensen innebar inte att revolutionen besegrats, men väl att den stoppades upp och tvingades backa, med resultatet att den blev besvärligare än den behövt bli. Det skulle dröja över 20 år (till 1975) innan segern var vunnen efter stora uppoffringar.

Samtidigt så bör man ta med i bilden att USA förmodligen hade inträtt i kriget redan då, om Vietminh vägrat göra några eftergifter. Och utan stöd från Sovjet och Kina så skulle Vietminh stått inför stora problem. Samtidigt är det ganska uppenbart att avtalet skulle ha kunnat bli betydligt bättre om Sovjet och Kina konsekventare hade stött Vietminh under konferensen, men Moskvas och Pekings statsintressen vägde tyngre än solidariteten med folken i Indokina.

Wikipedia sammanfattar resultatet av ”Genèvekonferensen” så här:

Konferensens avslutande antaganden förelåg bara i vaga konkreta skriftliga formuleringar, varav endast ett fåtal skrevs under. USA noterade fördragets existens men undertecknande aldrig fördraget, varför landet inte ansåg sig vara bundet till det. Bland de muntliga förklaringarna var de mest betydelsefulla:

- Etablering av vapenstillestånd i hela regionen;
- Delning av Vietnam vid den 17:e breddgraden;
- Parlamentsval eller folkomröstning om återförening av Vietnam skulle hållas före julis utgång 1956 (detta hölls aldrig på grund av motstånd från USA och Sydvietnams regering)

Konferensen markerade en i stort sett total avveckling av Frankrikes engagemang i Indokina, men konferensen markerade samtidigt en inledning av USA:s aktiva engagemang i regionen och kort därefter ett aktiv inträdande i Vietnamkriget.

Se vidare Stig Eriksson, [Genèveavtalet 1954](#)

3. Parisavtalet 1973

Upproret i södra Vietnam tog åter fart på allvar 1959-60. USA:s svar var att skicka allt större mängder trupper (som mest över en halv miljon man) och intensifiera bombkriget. Men trots det gick inte kriget som amerikanerna hoppats.

En vändpunkt blev Tetoffensiven 1968, som chockerade hela världen. Även om befrielse-rörelsen inte lyckades med sina militära målsättningar så fick Tetoffensiven stor politisk betydelse. Den omskakade den allmänna opinionen i såväl USA som resten i världen och medförde att stora delar av det politiska etablissemanget i Washington insåg att en total seger över befrielse-rörelserna i Indokina skulle kosta alltför mycket för att vara ett acceptabelt alternativ. Washington började därför söka andra vägar att få slut på kriget och åstadkomma ”en heder-sam fred”, som man sade. I detta ingick diplomatiska och andra ansträngningar, särskilt riktade till Sovjet och Kina, vilka var de befrielse-rörelsernas och Nordvietnams viktigaste allierade och vapenleverantörer.

Förhandlingar inleddes med nordvietnameserna/FNL 1968 och de fortgick, med flera avbrott, ända till början av 1973 då avtal slöts.

Det var dock först efter en våldsam bombkampanj mot Nordvietnam (bl a ”julbombningarna mot Hanoi” i december 1972), som vietnameserna såg sig tvungna att göra de sista eftergifter som USA krävde för att skriva under avtalet.

Att det överhuvudtaget blev möjligt med ett sådant avtal berodde givetvis på att båda sidor hade intresse av att få slut på striderna.

USA var krigstrött och vill dra sig ur Indokina, men utan att tappa ansiktet och utan att överge Saigon-juntan. Men det är samtidigt viktigt att inse att USA givetvis inte var militärt besegrat, utan det var främst politiskt som USA hade stora problem (anti-krigsrörelsen, de stora kostnaderna för kriget osv).

Nordvietnam och FNL var utmattade och hade inte ork att fortsätta kriget till total seger. De omfattande amerikanska bombningarna av Nordvietnam hade inneburit hårda påfrestningar och nordvietnameserna behövde andrum för att hämta ny kraft (om de hade framhärdat skulle säkerligen USA ha fortsatt bombkriget – nu övergick USA till att bomba Kambodja i stället).

Parisavtalet var således en kompromiss, men en kompromiss som gjorde det möjligt för vietnameserna att två år senare på nytt gå till offensiv, och då under andra gynnsammare betingelser (då hade USA t ex dragit bort större delen av sina styrkor). Saigon-armén bröt samman, faktiskt mycket snabbare än vad de nordvietnamesiska strategerna hade räknat med.

Saigon 1975

Se vidare Sven Ekberg, [Om den vietnamesiska revolutionen](#), del 4

4. Ett negativt exempel: Pariskommunen

Ett annat exempel, då man *inte* fick till stånd någon kompromiss, är Pariskommunen 1871, som slutade med totalt nederlag. Marx ansåg att upproret var dödsdömt och i efterhand klargjorde han att enligt hans mening hade det varit bättre om man hade försökt få till stånd en kompromiss. I februari 1881 skrev han i ett brev till den holländska socialdemokraten Domela Nieuwenhuis, där han bl a sade följande:

”Kanske kommer ni att hänvisa mig till Pariskommunen, men bortsett från det faktum att det bara var en spontan resning i en stad under exceptionella förhållanden, var majoriteten av Kommunen inte socialister och kunde inte heller vara det. Med en liten gnutta sunt förnuft kunde man emellertid ha nått en kompromiss med Versailles som kunde varit värdefull för hela folket – den enda sak som man kunnat uppnå för tillfället.”

Lästips: Anders Hagström: [Pariskommunen 1871 – Den första arbetarregeringen](#)

MF 18/11 2013

Martin Fahlgren: Nej till innehållslöst vapenskrammel – Syrien och vänstern

Inledning

Konflikten i Syrien är ingen enkel konflikt. Varken regimens eller oppositionens propaganda går att lita på.

Statsmedierna talar om utlandsstödda terrorister som försöker störta en älskad regering.

Det är lögn.

Oppositionsaktivister talar om ett enat folk som försöker störta en vansinnig tyrann.

Det är också lögn.

(Aron Lund, ”Efter Assad”, *FOKUS*, 8/10-2012)

Det har funnits en tendens att idealisera revolutionen och bortse från den komplicerade kontexten, som ledde till att man länge missade inslagen av religiös konflikt och de väpnade striderna.

(Aron Lund, ”Vad händer i Syrien egentligen?” (*GP* 24/7 2013)

I ovanstående citat sammanfattar Syrienkännaren Aron Lund de överförenklande, felaktiga synsätt om inbördeskriget i Syrien som är så spridda inom vänstern och som yttrat sig i hårda motsättningar och låsta positioner. Min utgångspunkt är att Aron Lund har rätt och att vi måste inse det för att kunna analysera det som sker och dra vettiga politiska slutsatser.

Det hela började dock inte med Syrien, utan med Libyen. De motsättningar som då tog form motiverades med olika analyser och värderingar av vad som pågick, vilka krafter som deltog och imperialismens agerande och roll.³² Och de politiska skiljelinjerna har bestått, i något andra former och delvis med annat innehåll, under upproret i Syrien.

Beträffande Syrien kan vi skilja på två huvudlinjer inom vänstern:

- 1) De som ser upproret som huvudsakligen ett imperialistiskt anfallskrig mot Syrien (rebellgrupperna utgör i detta perspektiv verktyg för främst USA-imperialismen)
- 2) De som ser upproret som huvudsakligen ett folkligt uppror mot diktatorn Assad (men där imperialisterna och regionala makter ingripit och satsar på olika hästar: Ryssland och Iran stödjer Assad, medan västimperialismen och Turkiet/Saudiarabien/Qatar stödjer olika delar av oppositionen)

Jag som skriver dessa rader räknar mig själv till den andra gruppen, men även inom denna finns stora meningsskiljaktigheter, både när det gäller värderingen av situationen och den politik som bör drivas i sammanhanget.³³

Denna artikel försöker inte greppa hela problemkomplexet (för att utreda det skulle behövas en hel bok), utan den koncentrerar sig på några delproblem och hur revolutionärer bör förhålla sig till det hela. Utgångspunkten är de artiklar som undertecknad tillsammans med flera andra skrivit till bl a tidningen *Internationalen* och avsikten är att ytterligare belysa den problematik som där väckts, men som av olika skäl – inte minst utrymmesmässiga – där hållits kortfattad.

Polemiken gäller främst de, enligt min mening, felaktiga uppfattningar som finns inom den andra gruppen, dvs denna artikel diskuterar inte de varianter som främst ser konflikten som ett imperialistiskt angrepp på Syrien (första gruppen).

Syrien idag – en katastrof

Vad som började som en folkresning mot en brutal diktatur har övergått i en skoningslös kamp. al-Assad startade blodbadet och står för de värsta illdåden, men även andra sidan begår grovliga brott mot de mänskliga rättigheterna. Bland rebellerna har islamistiska extremister, en del lierade med al-Qaida, vuxit sig allt starkare. Motståndsrörelsen strider också inbördes: sekulära mot islamister, kurder mot jihadisterna. Att hålla ned mer vapen i häkkitteln garanterar ingen fred. (DN 1/11 2013)

Situationen i Syrien har alltmer fått karaktären av en mänsklig katastrof av enorma mått (1/3 av befolkningen på flykt³⁴, massvält, militärt dödläge, sekteristiskt våld, splittring inom oppo-

³² Lite mer principiella resonemang om den arabiska revolutionen (och Libyen/Syrien) tog jag upp för ett drygt år sedan (2012) i artikeln [Trotskij igår, idag, imorgon](#) (avsnittet "Vilken betydelse har Trotskij idag?")

³³ Den mest extrema flygeln förespråkar öppet imperialistisk intervention (bombningar).

³⁴ Enligt UNHCR i mitten av november så hade över 2,2 miljoner "sökt skydd hos UNHCR i grannländerna" (se <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/syria.php>). Över 1,5 miljoner av dessa har tillkommit under 2013 (3/4 av dem är kvinnor och barn.). Om inbördeskriget fortsätter så beräknas att närmare 3 miljoner kommer ha flytt Syrien i slutet av innevarande år. Och i slutet av nästa år så kommer detta att ha ökat till 5 miljoner. I dessa siffror ingår inte internflyktingarna, som hittills varit mångdubbelt fler! Enligt vissa beräkningar (vilka givetvis är svåra att verifiera), så är sammanlagt redan över 9 miljoner på flykt, dvs över 40% av Syriens befolkning!

Redan det faktum att så många syrier flytt landet visar att levnadsförhållandena blivit outhärdliga och att man inte tror på en snar seger för någondera sidan, eller att "fel" sida ska segra. Rapporter från folk som varit på plats bekräftar denna konklusion.

sitionen³⁵ ...). Detta betyder att det är hög tid bryta den onda spiralen och försöka styra in på en annan väg.

Vissa av de som uttalat stöd för upproret mot Assad har ständigt framhållit att det som behövs är att oppositionen får mer vapen, särskilt vapen för att bekämpa Assads flyg och pansar.

Denna ståndpunkt har såväl *Internationalen* som *Arbetarmakt* gjort sig till talesmän för. Så här skrev t ex J-H N i *Arbetarmakt* (4/9):

”Det största hindret för en seger i kriget är bristen på effektiva vapen, speciellt mot Assads stridsvagnar och flygplan. Därför upprepar vi vad vi har sagt tidigare: ge upproret vapen. Varje förstörd stridsvagn och varje nedskjutet flygplan ur Assads mördarmaskin är en seger, och arbetarrörelsen i alla länder, inte minst Sverige, borde med kraft kräva: skicka anti-tankmissiler och luftvärn till den sekulära delen av upproret.”

Jag håller inte med om detta. Av flera skäl.

Om vi ser på dagens situation, så blir det alltmer uppenbart att det sannerligen inte är mer vapen som behövs, utan tvärtom mindre (och då i synnerhet bör vapenleveranserna till Assad-regimen strypas). Det som blir alltmer brännande är att få stopp på striderna för att kunna lindra katastrofen, men också för att kunna få igång en politisk process där de syriska massorna inte bara blir vanmäktiga betraktare och offer för ett krig vars konsekvenser blir alltmer förödande, utan får en chans att göra sina röster hörda.

Men frågan om vapenstöd innehåller även många komplikationer som jag inte tycker har penetrerats tillräckligt, eller snarare knappast alls. Därför kommer jag att först att försöka problematisera frågan och formulera lite mer allmängiltiga kriterier som revolutionära socialister bör hålla sig till när de förespråkar vapenstöd.

Vapenstöd till progressiva, sekulära krafter?

Revolutionära socialister är inga pacifister. Självfallet kan vi inte principiellt vara emot vapenleveranser till en pågående revolution. Om vi hade möjlighet att leverera vapen till verkliga revolutionära krafter i Syrien – i synnerhet sådana som vore för en socialistisk omvälvning av Syrien baserad på de syriska arbetarnas och fattigböndernas egna demokratiskt organiserade organ och som uppenbart hade folkligt stöd och förankring – då skulle vi inte tveka en sekund.

Men att stödja och eftersträva vapenleveranser som är kopplade till imperialistiska och andra kontrarevolutionära krafter (där Saudiarabien och Qatar intar en särställning) strategier och villkor det är något helt annat. Dessa krafter syftar inte till att gagna de förtryckta och exploaterade massorna, utan tvärtom egna reaktionära intressen.

Och faktum är, att när det gäller Syrien, så är det tyvärr enbart imperialistiska stater och med dem allierade (inberäknat de regionala makterna Turkiet, Saudiarabien och Qatar å ena sidan och Iran å den andra) som idag kan leverera vapen och därmed är varje krav på vapenstöd till oppositionen problematiskt.³⁶

Flyktingkatastrofen innebär också oerhörda påfrestningar för de grannstater som får ta emot flyktingmassorna, Allra värst är det för Libanon, som sedan länge har svåra interna problem. Detta lilla land med lite drygt 4 miljoner invånare har redan tagit emot 824 000 syrienflyktingar.

³⁵ Detta gäller även *militärt* – det finns ingen central samordning, vilket minskar upprorets styrka. De olika väpnade grupperna agerar ofta var för sig och det förekommer även strider mellan dem, särskilt mellan extremt islamistiska förband å ena sidan och sekulära, icke-jihadistiska eller kurdiska styrkor å den andra.

³⁶ Att idag, som under spanska inbördeskriget, rikta sig till ”arbetarrörelsen i alla länder” för att genomdriva vapenstöd är bara korkat, och ingen har heller förslagit något sådant. För hur skulle dagens arbetarrörelse kunna förväntas (eller ens ha resurser till) att skicka vapen? Inte heller har det föreslagits att man borde rekrytera frivilliga till en internationell brigad. Den arbetarrörelse som finns idag och som har politisk makt (t ex Hollande i

Ett ställningstagande för vapenstöd måste dessutom baseras på en analys av konkreta förhållanden, dvs av de stridande krafterna och deras sammansättning och styrka och givetvis på det sociala, ekonomiska, politiska och militära läget i stort. Och ett abstrakt principiellt förspråkande av väpnad kamp och vapenstöd, utan att fråga sig *vem* som ska leverera vapnen, *till vilka* och *hur* osv, duger inte. Att man måste fråga sig *vilka* som ska få dessa vapen (och då inte bara i allmänna termer), hur vapenstödet ska gå till osv, borde egentligen vara självklart, men i stort sett har man blundat för sådana frågor. Talet om att förse (den sekulära, progressiva?) oppositionen med vapen förblir tomma fraser, ett fikonlöv under vilket man döljer sin egen politiska inkompetens och oförmåga att åstadkomma något som i verkligheten betyder något. Det faktum att vi, dvs vänstern, inte har någon som helst möjlighet att påverka vapenleveranserna sopas under mattan. Ändå borde nästan vem som helst begripa, att när imperialistmakter (eller reaktionära stater som Saudiarabien) levererar vapen så är det till deras förbundna, inte till några anti-imperialister eller socialister. Eller tror man att vi kan manipulera CIA, MI6 osv till att beväpna genuint revolutionära krafter (vilka nu de kan vara)?

Jag återkommer till dessa problem. Men först gör jag en liten utvikning för att få lite andra perspektiv.

Trotsky och Spanien

Låt oss titta tillbaka litet i historien för att ta reda på hur våra revolutionära förebilder såg på sådana här problem. Givetvis kan man vifta undan sådana historiska exempel med argumentet att de hade fel, att situationen idag är så annorlunda att exemplen saknar relevans osv. Men inte desto mindre så kan det vara nyttigt att ta del av hur de resonerade och på sätt få lite andra perspektiv. Jag nöjer mig här med att kortfattat exemplifiera med Trotskijs syn på Spanien.

Grundvalen för Trotskijs ståndpunktstaganden och förslag var *klasstänkande* och *klassolidaritet*, dvs hur man med vapenstöd skulle kunna stödja de progressiva, revolutionära krafterna och hur dessa skulle kunna hålla sig oberoende av borgerliga krafter.

Självfallet tog Trotsky ställning för vapenleveranser till republiken Spanien när Franco & Co, med stöd av det fascistiska Italien och nazistiska Tyskland, gjorde uppror mot den lagligt valda regeringen. De som gjorde uppror var ju reaktionära krafter, vars mål var att krossa arbetarrörelsen och införa en öppen diktatur.

Trotsky var för att sända frivilliga till Spanien för att kämpa mot Franco & Co. Så här uttalande sig Trotsky i en intervju i början av 1937:³⁷

”Har jag eller har jag inte givit ‘förhållningsorder’ om att hjälpa den republikanska fronten att skaffa frivilliga? Jag har inte givit ‘förhållningsorder’ till någon. Jag brukar överhuvudtaget inte ge ‘förhållningsorder’. Jag uttrycker mina *uppfattningar* i artiklar. *Bara ynkryggar, förrädare och fascistagenter kan förneka de spanska republikanska arméerna hjälp*. Det är varje revolutionärs grundläggande plikt att kämpa mot Francos, Mussolinis och Hitlers gäng.” [Intervju med Havas, 19 februari 1937]

Trotsky var givetvis också för att non-interventionspakten skulle upphävas, så att den spanska republiken skulle kunna köpa vapen för att försvara sig själv. Det faktum att Spanien hade en lagligt vald regering som Franco revolterat mot (med direkt militärt stöd från fasciststaterna Tyskland och Italien) spelade också en roll i sammanhanget, inte minst i argumentationen, eftersom de ”demokratiska” imperialistmakternas agerande visade att deras omsorg om demo-

Frankrike) har inget intresse av sådant, utan står för en imperialistisk politik i nära samarbete med USA. Och dessutom finns (vad jag vet) ingen organiserad politisk arbetarrörelse att knyta kontakter med inne i Syrien.

³⁷ De frivilliga som kämpar i Syrien är knappast några företrädare för det internationella proletariet, utan representerar i första hand reaktionär islamistisk fundamentalism, typ al Qaida. Våra svurna fiender alltså.

kratin var minst sagt ljum. Men lägg märke till att Trotskij inte förespråkade direkt inblandning från andra imperialistmakter (han visste att något sådant inte skulle gynna revolutionen).

Men Trotskijs synpunkter på vad som borde göras var inte orubbliga abstrakta principer oberoende av tid och rum. När situationen i Spanien ändrades, så modifierade också Trotskij sin hållning till vapenstöd och frivilliga.

De följande intressanta och tänkvärda Trotskij-citaten är från ett drygt halvår senare (hösten 1937), dvs efter majhändelserna i Barcelona, då repressionen mot det anti-stalinistiska arbetarpartiet POUM (och mordet på dess främsta ledare Andreu Nin m fl) liksom förföljelserna mot övriga radikala strömningar inom arbetar- och bonderörelsen hade satt igång på allvar.³⁸

Första citatet handlar om hur man skall förhålla sig till vapensändningar:

”Låt oss ta ett exempel: två fartyg med vapen och ammunition lägger ut från Frankrike eller från USA – det ena på väg till Franco och det andra till Negrín. Vilken hållning ska arbetarna inta? Utföra sabotage mot båda fartygen? Eller bara mot det som är på väg till Franco?

Vi är inte neutrala. Vi kommer att låta fartyget med ammunition till Negríns regering passera. Vi hyser inga illusioner: av dessa kulor skulle bara nio av tio avfyra mot fascisterna, minst en skulle riktas mot våra kamrater. Vi är inte neutrala. Vi kommer inte att låta fartyget med ammunition till Franco passera. Men om ett väpnat uppror skulle starta i Spanien skulle vi givetvis försöka styra över ammunitionsfartyget till de arbetare som rest sig. Men när vi inte har den styrkepositionen väljer vi det mindre onda.” [Trotskij, *Svar på frågor om läget i Spanien (En kortfattad sammanfattning)*, 14 september 1937]

Trotskij är således fortfarande för vapensändningar till republiken (dessa kom huvudsakligen från Sovjet, i mindre omfattning från Mexiko), men han omgärdar nu detta med reservationer, samtidigt som han pekar på möjligheten av ett arbetaruppror, då man måste försöka styra om så att vapnen kommer dessa till del.

Men när det gäller rekrytering av *frivilliga* till regeringsarmén, liksom insamling av penningmedel till den republikanska staten, så har den förändrade situationen fått Trotskij att ändra sig. Han är nu emot detta! I stället ska hjälpen riktas direkt till den revolutionära arbetarörelsen menar han. Så här säger Trotskij:

”Kommer vi, som revolutionärt parti, att mobilisera nya frivilliga åt Negrín? Det skulle vara det samma som att sända dem i armarna på GPU. Samla in pengar åt Negríns regering? Absurt! Vi kommer att samla in pengar åt våra egna kamrater i Spanien. Om vi sänder kamrater över gränsen kommer det att vara i konspiratoriskt syfte, för vår egen rörelse.

Vår inställning till kommittéer som Nordamerikanska kommittén för den spanska demokratin, till möten, fackliga aktioner, osv.? Vi kommer att försvara idén om att fackföreningarna ska samla in pengar, inte till regeringen utan till de spanska fackföreningarna, till arbetarnas organisationer. Om någon invänder att fackföreningsledarna i Spanien samarbetar med regeringen och att det således är otänkbart att skicka pengar till dem, kommer vi att svara med att peka på ett enskilt exempel: under gruvarbetarstrejken i Storbritannien 1926 skickade vi pengar till gruvarbetarfacket, vars ledare hade nära kontakter med den brittiska regeringen. Strejkkommittéer kan vara reformistiska; de kan ägna sig åt förräderi; de har kontakter med cheferna. Men vi kan inte undvika dem så länge arbetarna inte är kapabla att ändra på detta. Och därför skickar vi pengar till dem med risk för att de kommer att förråda arbetarna. Vi varnar arbetarna för detta och när det inträffar säger vi, ’Ni förstår, era ledare har förrått er.’”

För att i möjligaste mån undvika missförstånd, så vill jag här betona att Trotskij, när han diskuterade taktiska förhållningssätt, utgick från den *konkreta situationen*, men han gjorde det inte på ett godtyckligt sätt, utan han hade alltid en *klassmässig* utgångspunkt – det var t ex

³⁸ Om detta se [Mordet på Andreu Nin – hur gick det till?](#) av M Fahlgren och [Repressionen mot anarkister och POUM under spanska inbördeskriget](#) av Burnett Bolloten.

aldrig fråga om att be imperialister om hjälp, utan det handlade om att stärka den revolutionära sidan – arbetarklassens frigörelse måste vara dess eget verk.

Det spanska inbördeskriget var ett *klasskrig*. Det som Trotskij förespråkade var *klassolidaritet* (strejker, bojkotter, insamlingar, propaganda, frivilliga), inte direkt ingripande från t ex Frankrike och England, vilket f ö skulle ha omvandlat klasskriget till ett inter-imperialistiskt krig, dvs med allra största sannolikhet inneburit den spanska revolutionens död (om inte alltihopa kunde omvandlas till ett alleuropeiskt klasskrig, dvs revolution).³⁹

Syrien och vapenstödet

Detta att försöka ställa frågan om vapenstöd, och överhuvudtaget vår politik när det gäller Syrien, utifrån ett *klassmässigt* perspektiv, har i stort sett fullständigt lyst med sin frånvaro hos vissa debattörer, anser jag (f ö är det svårt att betrakta upproret som ett klasskrig, det är en blandning av en massa olika konflikter, där inte minst etniska och religiösa spelar en stor och uppenbarligen växande roll). Man arbetar huvudsakligen med klasslösa kategorier som folket, rebellerna osv, utan att göra seriösa försök att ta reda på mer om hur olika politiska och andra strömningar på rebellsidan ser ut och agerar. Förvisso förnekas numera inte (från början gjorde det faktiskt det) problem med jihadister, att det finns motsättningar mellan olika etniska och religiösa riktningar osv, men dessa frågor hamnar ändå i bakgrunden, de anses vara sekundära. Å andra sidan pekar man på positiva exempel (mest uttalanden) från bl a lokala samordningskommittéer – som vi heller egentligen inte vet så mycket om (vi vet t ex mycket litet om vilken förankring som dessa har, dvs de som står bakom de uttalanden som vi erhåller).

För att se sanningen i vitögat: Vi vet mycket lite om de politiska strömningarna inne i Syrien och deras faktiska politik (man kan f ö fråga sig om det överhuvudtaget är möjligt att bedriva någon form av meningsfullt politiskt arbete under rådande förhållanden).⁴⁰ Det enda som vi

³⁹ Det råder en oerhörd begreppsförvirring inom delar av den svenska vänstern. Tag t ex följande korta meningsutbyte på Facebook (17/11):

Sven J: Om USA på nåt sätt hade stött regeringssidan under Spanska inbördeskriget, hade Europas socialister då vägrat att stödja folkets kamp mot fascisterna Franco..?

Benny Åsman: Sven, sluta upp med att ställa kniviga frågor. Det stör vissas nattsömn och dagdrömmeri.

Kommentar: Att kanske inte frågeställaren begriper vad en revolutionär politik innebar i Spanien, det är en sak, men att Benny, som borde veta bättre, skämtar bort hela frågan är symptomatiskt. Här skulle Benny ha kunnat förklara lite om den klasslinje som revolutionärerna stod för, men det vill han uppenbart inte besvara sig med (eller så har han glömt allt han lärt sig).

Låt då mig därför besvara frågan åt BÅ: Revolutionärer skulle ha hälsat med tillfredsställelse om USA levererat vapen till republiken och underlättat för arbetare som ville åka till Spanien och kämpa mot fascismen och för revolutionen. Men faktum är att USA var emot det. Varför det då? Jo, stora delar av amerikanska storkapitalet stödde Franco, av den mycket enkla anledningen att de var emot revolution – de hade borgerlig klasskänsla, som sade dem att man inte kunde stödja republiken för det skulle kunna leda till en socialistisk revolution. Exempelvis stödde amerikanska oljekapitalister Franco bl a genom att leverera olja i på kredit, dvs reaktionärerna fick uppskov med betalningen. På liknande sätt betedde sig Storbritannien. Och Frankrike, som hade en folkfrontsregering under en del av tiden, ställde också upp på non-interventionspolitiken. Att spekulera i att de skulle ha kunnat helhjärtat stödja republiken mot Franco – det är dagdrömmeri om något. Men återigen, om de hade levererat vapen och försvårat för Italien och Hitler att intervensera, då skulle detta ha hälsats med tillfredsställelse av revolutionärerna.

När man läser ett sådant svar som Bennys i meningsväxlingen ovan, då kan man inte undgå att ställa sig frågan om vilka referensramar som bloggarna Kildén & Åsman har när det gäller Syrien. Vart har marxismen tagit vägen? Och klasstänkandet som är centralt i marxismen? Hela K&Å:s politik när det gäller Syrien genomsyras av brist på marxistiskt baserad politisk analys och klasstänkande: De talar ofta om ”folkets uppror” mot ”monstret Assad” osv. dvs de föredrar en borgerlig terminologi och att använda starkt känsloladdade begrepp i stället för marxistiska dito (klasser, klassintressen, där Assad ses som en representant för en del av den syriska borgarklassen osv).

⁴⁰ Vi vet inte det har aldrig gjorts något seröst försök att försöka reda ut frågor som: vilket stöd de olika riktningarna har inne i Syrien. T ex är det uppenbart att Assad har ett visst folkligt stöd – annars skulle han ha fallit

egentligen vet är att de sekulära socialistiska krafterna är svaga och även råkat ut för stora förluster under inbördeskriget.⁴¹ Dominerar gör islamister av olika schatteringar (här syftar jag inte bara på jihadister, utan även mindre fanatiska riktningar, såsom Muslimska brödraskapet), men uppgifter om styrkeförhållanden osv är av naturliga skäl osäkra.

Märkligt nog har denna okunskap om politiska styrkeförhållanden ibland tillgripits som ett argument för att vi *inte* bör försöka formulera en politisk inriktning för kampen och solidariteten, utan att vi måste nöja oss med att stödja den väpnade kampen och förespråka en ”militär” lösning (militär seger). I det sammanhanget har oppositionsstyrkornas brist på vissa vapen (såsom luftvärnsrobotar) hamnat i förgrunden, som om en seger för upproret i första hand skulle vara en vapenteknisk fråga, och inte en politisk. Detta är ett enkelt sätt att slippa ta ställning till en massa politiska problem – men är det särskilt vettigt? Och vilka kan konsekvenserna bli av detta?

Att med så litet på fötterna ha vapenstöd till rebellerna som *huvudinriktning* är lättsinnigt för att uttrycka det milt, ty det är enbart utifrån kunskaper om den faktiska situationen som vi kan utforma en vettig politik, där vapenstöd f ö bara kan/borde vara en underordnad aspekt.

Man har dessutom – enligt min uppfattning – missat det som borde vara *huvudaxeln* i en politik när det gäller Syrien (och hela området), nämligen behovet av ett revolutionärt ledarskap, formulandet av politiska krav/paroller anpassade till det konkreta läget, enhetstaktik, oavhängighet från borgerliga krafter (inklusive imperialister och islamister) osv. Det är t o m så, att framförandet av sådana åsikter av vissa stämplat som besserwisserfasoner och skrivbordskonstruktioner, att det i stället gäller att stödja den kamp som faktiskt förs och inte komplicera till saker och ting. Därmed så har man i praktiken också av sagt sig allt ansvar för slutresultatet av denna kamp.

Att lägga huvudvikten vid den väpnade kampen, som nu pågått i nära 3 år med fruktansvärda lidanden för massorna, och då det *militärt* inte finns något som tyder på att *progressiva* krafter av egen kraft kan gå segrande ur striden, utan tvärtom sekteristiska (reaktionära) krafter växer sig allt starkare, det är en ansvarslös linje. Det innebär att sätta vapen före politiken.⁴² Och det innebär att acceptera att delta i spelet på samma premisser som imperialisterna, ett spel där de har alla triumf på hand och vi ingenting.

Att t ex kräva att motståndsrörelsen/oppositionen ska förses vapen – av imperialisterna, vem annars? – och förvänta sig (!?) eller förespegla att detta överhuvudtaget är möjligt utan politiska och andra förbehåll, det är illusionspolitik. Den som tror att man kan få USA eller någon annan att beväpna progressiva oppositionsgrupper (eller t o m revolutionära socialister) och detta t o m villkorslöst, den blundar för verkligheten. Hur naiv får man bli? Och att se detta som en viktig del i en revolutionär politik är självbedrägeri. Det innebär dessutom att man slår blå dunster i ögonen på de revolutionära kamrater som lyssnar på oss – det är bondfångeri!

Att förespråka vapenstöd blir därmed i *praktiken* ett stöd till de pro-imperialistiska krafterna inom oppositionen: Om stormakterna sätter vapen i händerna på oppositionen, då är det till de delar som de tror sig kunna ”lita på”, de som står närmast dem själva, dvs pro-västliga krafter och icke-jihadistiska islamister (såsom Muslimska brödraskapet – vilka är reaktionära, om det

för länge sedan, men hur stort är det, vilka folkgrupper gäller det, vilka är orsakerna till detta stöd osv? Och hur ser det ut på oppositionssidan? Vilka politiska försök görs för att ändra dessa förhållanden? Osv osv.

⁴¹ Det är mycket svårt att finna några tydliga vänsterströmningar inom oppositionen, med ett undantag: kurderna, som försöker hålla distans till övriga oppositionen och fört hårda strider mot islamistisk milis för att försvara de kurdiska områdena. Mer om detta, se Aron Lunds artikel [Kulturkrock i krigets Syrien](#) (från 19/11).

⁴² Detta var vad man gjorde – men faktiskt med mer under fötterna än nu – när delar av den världstrotskistiska rörelsen kring 1970 stödde en gerillainriktning i Latinamerika. En del av debatten kring detta finns på marxistarkivet: [Argentina och Bolivia - ett bokslut](#) av Hugo Blanco m fl och [Till leninismens försvar - Till Fjärde internationalens försvar](#) av E Mandel.

råder ingen tvivel). Och är det så att man anser att det inte spelar någon större roll, dvs. att även ett sådant vapenstöd är OK (bättre än ingenting), då bör det sägas rent ut – men räkna inte med mitt stöd för en sådan inriktning.⁴³

Nu är det dessutom faktiskt så, att t o m västimperialisterna tvekar att beväpna de som står dem politiskt närmast. Varför? Jo, bl a därför att situationen är så komplex att det är svårt att veta var vapnen hamnar (t ex lär det finnas över 1000 olika väpnade grupper). Detta är en viktig anledning till att USA inte levererat luftvärnsrobotar (de kan ju hamna hos al-Qaidaliknande grupper med konsekvenser som Washington absolut inte vill veta av).

Och vi för vår del vet avsevärt mindre än de amerikanska, brittiska och franska spionorganisationerna om de progressiva, sekulära krafterna (om det ens finns sådana), vilka kanaler som finns till dem osv.

Att framföra krav på vapenstöd till progressiva rebeller, något som vi *vet* inte kan genomdrivas i praktiken, vad är det för vits med det? Eller bör vi inta hållningen att allt vapenstöd till oppositionen är OK, dvs ska vi inte bry oss om var vapnen hamnar?⁴⁴ Och hur kan man mobilisera för sådant vapenstöd?

I stället för att sprida illusioner, som riskerar att leda oppositionen rakt i armarna på svurna fiender till allt vad demokrati och socialism heter, borde våra krafter inriktas på att mobilisera för målsättningar som är möjliga att uppnå och som ger utrymme för massaktiviteter.⁴⁵ Eller ska vi nöja oss med högljudda proklamationer, yviga gester och munväder? Revolutionära fraser kan låta fint, men om de saknar reellt innehåll, då bidrar de bara till att förhindra att man gör sådant som faktiskt kan göra skillnad – och föra framåt.

⁴³ Om vapenstöd från imperialisterna säger Syrien-kännaren G Achcar: ”Västmakterna skulle inte ge något betydande stöd – i synnerhet inte militärt stöd – till någon, för de har inte tilltro till någon kraft inom oppositionen.”

Och han fortsätter med att citera chefen för USA:s högsta militärledning, general Martin Dempsey: ”Syrien idag handlar inte om att välja mellan två sidor utan snarare att välja en av många sidor. Jag anser att den sida vi väljer måste vara beredd att främja sina och våra intressen när balansen ändras till deras fördel. Idag gör de inte det.” [[Det syriska upproret mot kontrarevolutionerna](#)]

⁴⁴ Den enda realistiska möjligheten att stödja oppositionen med vapen är genom kanaler som den som representeras av den svenske medborgaren Haytham Rahmeh, en f d Stockholms-imam som övergått till att smuggla vapen till rebeller i Syrien (detta rapporterades av Sveriges Radio 31 oktober). Mottagare är rebellenheter som står Muslimska brödraskapet nära.

⁴⁵ Ett exempel på en politisk fråga där vi eventuellt skulle ha kunnat *bidra positivt* – särskilt om hela vår internationella rörelse bidragit till detta – är att envetet hamra fram nödvändigheten av att bekämpa religiös sekterism och överdriven nationalism genom att kritisera och bekämpa alla yttringar av hat, fördomar, trakasserier osv riktade mot minoriteter i Syrien (alawiter, kristna, kurder osv).

En del av dessa motsättningar har fortplantats till syrier i exil – även i Sverige – vilket bl a lett till att t ex många kristna syrier hamnat på andra sidan av barrikaderna, eftersom de är mer rädda för oppositionens jihadistiska falanger än för Assad. Hur har dessa bemötts? Problemet borde ha attackerats genom att aktivt försöka ta upp diskussioner om nödvändigheten att bekämpa den religiösa fundamentalismen, både inom de grupper som aktivt stöder upproret och gentemot andra grupper. Jag har då inte sett att man ens försökt. I stället har jag fått rapporter om konfrontationer, där sådana grupper stämplas som kontrarevolutionärer. Det är inte rätt metod att ta itu med sådana problem. Man måste ta deras rädsla på allvar. Att t ex skrika ”Där kommer fascisterna” när ett gäng knutna till Syriensolidaritet anslöt sig till anti-Obama-demonstrationen i Stockholm i höstas är ett uttryck för en djupt sekteristisk attityd, som visar fullständig avsaknad av förståelse för problemen och hur de bör attackeras. I stället för att försöka bryta ner skrankorna mellan olika grupper byggs högre och tjockare murar.

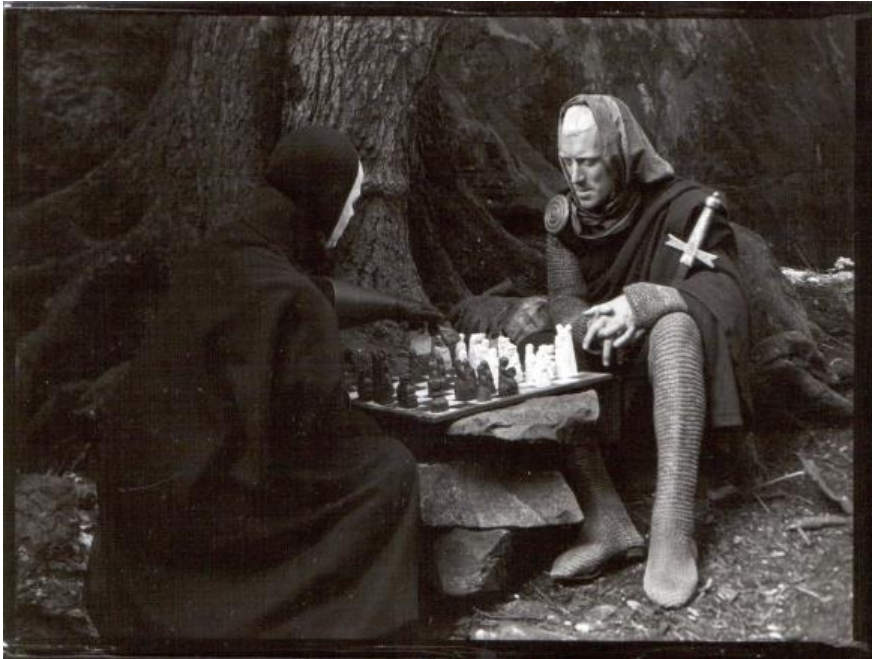
Förvisso råder inget tvivel om vilken principiell ståndpunkt SP har när det gäller religiöst motiverad sekterism och dylikt, men det blir i praktiken bara läpparnas bekännelse om man inte med kraft försöker överbygga sådana motsättningar. Detta borde ha varit något som man hade kunnat ägna betydligt mer kraft åt i stället för att sälla oss till vapenlobbyn där vi ändå inte kan utöva något inflytande (och bara hjälper till med att vilseleda de som lyssnar på oss).

Argument för vapenstöd

Det finns en uppsjö med mer eller mindre dåliga argument *för* att vi ska förespråka vapenstöd till oppositionen. Gemensamt för dem alla är att de i stort sett bortser från verkligheten, de kan inte genomföras i praktiken och/eller så innebär de ett stöd till reaktionära krafter.

Det som är märkligt är att även sådana som begriper att vi inte kan åstadkomma något med att kräva vapenstöd, kan försvara detta med att det rör sig om en principiell markering, dvs av typen ”vi vet att vi inte kan framtvinga vapenstöd av det slag som vi skulle vilja se, men vi uttalar oss principiellt”. Vad är det för mening med att uttala sådana ”principiella ståndpunkter”? På vilket sätt kan de bidra till seger för upproret? I själva verket bidrar de bara till bygget av luftslott, till att sprida falska förhoppningar bland de som lyssnar på fraserna. Pratet om vapenstöd blir till en mask bakom vilken döljs oförmågan att formulera en politik som kan åstadkomma något vettigt (vilket faktiskt är möjligt om man förpassar talet om vapenstöd till papperskorgen där det hör hemma).

Ett lite mer sofistikerat argument, som framförs av personer som insett att situationen i Syrien håller på att gå över styr och att man därför måste få stopp på kriget (åstadkomma vapenvila), är att Assad har ett för stort militärt övertag och att detta måste utjämnas för att oppositionen skall kunna stärka sin förhandlingsposition. Att den vägen stärka oppositionen skulle faktiskt också kunna falla USA/NATO på läppen om Assad skulle visa sig vara alltför omedgörlig. Men detta är, även ur imperialisternas synvinkel, ett farligt företag, eftersom de inte vet vilka konsekvenserna kan bli (situationen är för kaotisk och de ”säkra” allierade för svaga).

Sjunde inseglet

Likväl handlar detta om överväganden som imperialisterna har att ta ställning till, inte en revolutionärt marxistisk rörelse. På den spelplanen är det imperialisterna och regionala makter som bestämmer spelreglerna och det finns ingen anledning att bli pjäser i det spelet, och försöka spela schack med döden likt Max von Sydow i Bergman-filmen ”Sjunde inseglet”.

Att ropa på hjälp från imperialisterna borde vara tabu, men är det uppenbarligen inte, vilket visar hur lågt den politiska medvetenheten har sjunkit hos vissa inom vänstern.

Imperialisternas mål

Självfallet vill imperialisterna stärka de krafter som de räknar med att kunna kontrollera och det betyder – ha inga vanföreställningar om det – att de vill komma överens med delar av Assads statsapparat och delar av oppositionen. De har allsedan upproret började velat göra sig av med Assad, men inte till varje pris som helst. De vill samtidigt – visa av fiaskot i Irak – bevara stora delar av den gamla statsapparaten intakt, dvs delar av armén och polisen. De vill inte störta Assad på vinst och förlust, utan söker andra politiska grupperingar och personer som kan ta över. De vill *inte* att islamistiska fundamentalister ska ta över (oavsett vad ”myrdalianerna” kring tidningen FiB/K och föreningen Syriensolidaritet tror) och givetvis inte heller den folkliga rörelsen (som de inte har kontroll över och som fö saknar en medveten politisk representation). Det är därför som de nu – efter ryssarnas utspel om giftgaslagren – tacksamt tagit emot möjligheten att försöka finna en diplomatiskt baserad politisk ”lösning” – ty resultatet av en militär attack är inte lätt att förutse, och kan ge som resultat att andra än de avsedda drar vinstlotten och till att sådana oppositionella krafter som man absolut inte vill stärka gynnas. Man vill heller inte ha en kaotisk situation som den i Libyen.

Det USA skulle *vilja* åstadkomma är en politisk lösning där Assad och hans närmaste ställs åt sidan, gärna utbytt mot någon general eller någon direkt västlakej (se på Irak!). Men, nu har det visat sig att det är mycket svårt att mönstra en stark och enig (provästlig) oppositionskraft som skulle kunna ta över. Därmed minskar alternativet för Washington. På kort sikt finns bara två huvudalternativ: en regim baserad på den gamla Assad-armén (detta bl a för att hålla tillbaka jihadisterna) eller en icke-jihadistisk islamistisk regim där Muslimska brödrskapet (kanske via Nationella koalitionen) spelar en viktig roll. Det är också möjligt att försöka kombinera dessa två. Och om inte Washington kan hitta något trovärdigt alternativ till Assad, ja då kan de t o m acceptera att Assad sitter kvar tills vidare.

Jag återkommer till problemet med oppositionen i slutet av artikel, se avsnittet ”Behovet av en politisk ledning”.

Om man förstår hur det faktiskt ligger till, då är det också möjligt att utforma en politik som kan försvåra genomdrivandet av reaktionära lösningar. Men om man bara ser alternativet militär seger för den ena eller andra sidan, ja då bidrar man till att fördjupa katastrofen.

Överenskommelsen om Syriens kemiska vapen i FN:s säkerhetsråd 28/9 visar att såväl USA som Ryssland inte längre vill låta det hela fortgå som det gjort hittills. Ska vårt svar på detta vara likt jihadisternas: ”Fortsatt väpnad kamp! Segra eller dö!” + ”Vapen till oppositionen!”? Eller bör vi fästa uppmärksamheten på möjligheten att styra in på en annan väg och politiskt rusta för att verka under de nya omständigheter som detta skulle innebära?

Anledningarna till att USA och Ryssland vill få ett slut på, eller åtminstone dämpa konflikten är inte så svåra att förstå:

- 1) Ryssland (och Iran) vill bevara så mycket som möjligt av sitt inflytande i regionen, men kostnaderna för kriget börjar bli för stora på flera sätt (ekonomiskt, politiskt).
- 2) USA ser inte en total seger för oppositionen som något bra perspektiv, ty det finns för många okända ”variabler” med i spelet. Man vill inte ha en fundamentalistisk islamistisk regim och vill helst att stora delar av den gamla statsapparaten ska vara intakt – för att inte få en ny situation av Iraks typ. Det var en viktig anledning till att Obama tvekade att attackera Syrien trots att han skramlade ordentligt med vapnen i några dagar. En annan var att allmänna opinionen både i och utanför USA (särskilt bundsförvanten Storbritannien) var emot ett sådant militärt äventyr. Osv.
- 3) Både Ryssland och USA är oroade över den allt starkare ställning som jihadistiska grupper fått i upproret.

Detta är bakgrunden till att Moskvas utspel om att skrota Assads kemiska vapen så snabbt fick ett positivt gensvar från Washington. Obama fick en välkommen möjlighet att backa från sitt bombhot utan att tappa ansiktet, och en möjlighet att försöka få slut på kriget som inte alls utvecklat sig som Washington hoppats. Det ryska utspelet kom så lägligt och gav så snabbt resultat att många misstänkte att amerikanerna och ryssarna kommit överens om detta på förhand (vissa uttalanden av den amerikanska utrikesministern Kerry tydde f ö på det).

Nu står vi där. Det diplomatiska spelet har tagit fart. Även USA:s fiende nr 1 i regionen, Iran, har dragits in i processen. Stormakterna, men även flera andra länder i Mellanöstern, ser positivt på utvecklingen som kanske kan lösa upp en del spänningar. Det avtal om Irans kärnenergiprogram som slöts 24/11 är ett uttryck för denna nya utveckling. Det enda land som tydligt uttryckt avsmak för det hela är Israel (som ser Syrien-konflikten som en bricka i spelet för att sätta åt Iran). Saudiarabien, som också vill komma åt Iran, och som har sin egen reaktionära agenda för Syrien, har inte heller visat någon entusiasm för de nya signalerna.

Avspänningen med Iran har självfallet betydelse även för Syrien, eftersom Iran är en av Assad-regimens viktigaste uppbackare. Hur detta politiska spel kommer att sluta är svårt att bedöma eftersom så många intressenter är inblandade. Men att situationen förändrats, och ett delvis nytt läge har uppstått, det är uppenbart. Det är därför inte heller särskilt förvånande att man idag, 25/11 2013, tillkännagivit att förhandlingar mellan Assad och oppositionen ska inledas i januari nästa år.

Att man på den vägen skulle lösa de grundläggande problemen i regionen, det är dock uteslutet. Det är de rikas och mäktigas intressen som man kommer att försöka tillgodose. De arbetande massorna lär inte få mycket ut av den kaka som man nu vill omfördela. De ekonomiska, politiska osv problemen och motsättningarna kommer att bestå. Men det ger en möjlighet att fortsätta kampen i andra former, mindre katastrofala för Syriens massor.

Och om försöken att åstadkomma vapenvila misslyckas, vilka är då alternativen? Ett fortsatt krig utan slut i sikte? Ett plötsligt sammanbrott för Assad-regimen? Militär seger för Assad? Utländsk militär intervention? ...

Det faktum att oppositionen är mycket politiskt splittrad betyder att det inte finns något klart politiskt alternativ till Assad. Detta ökar risken för territoriell uppsplittring ("balkanisering") av Syrien, vilket vi redan kan se konturerna av, liksom fortsatta strider mellan olika rebellgrupper (som i Libyen) – detta har det också kommit många rapporter om under de senaste månaderna. Och tyvärr lär inte ens vapenvila innebära slutet på detta, även om det avsevärt skulle förbättra situationen i stort.

Fiendens fiende

Det är tragiskt att även vänstern i arabvärlden i så stor utsträckning valt att agera enligt idén fiendens fiende är min (tillfälliga) vän/allierade. Det var vad som skedde i Egypten, då stora delar av de som tidigare stödde Mubarak stödde armén för att bli av med Muslimska brödraskapet. Resultatet ser vi nu: militärdiktatur.

Liknande tendenser ser vi i Syrien, där delar av oppositionen ropar efter hjälp från imperialismen. Detta leder åt helvete, precis som i Egypten. För socialister är det nödvändigt att **politiskt** organisera sig och agera oberoende av alla borgerliga krafter. Och det betyder att man i största möjliga mån måste försöka klara sig utan militärt stöd. Om inte regimen kan besegras med i huvudsak politiska medel och massmobiliseringar, ja då blir slutresultatet som det verkar bli nu i Syrien – ingen revolutionär seger, utan ett förödande krig, ett sönderslaget land, massor med döda och lemlästade, massor i exil. Och de som överlever är märkta för livet (inte minst psykiskt), hatet mellan olika religiösa/nationella folkgrupper har underblåsts och resulterat i massmord och etnisk rensning osv. Det har redan gått så långt att det är svårt

att se hur man skall kunna vända på utvecklingen. Och ju längre det fortgår, desto värre blir det. Är det vettigt att låta detta bara fortsätta? Pumpa in mer vapen? Döda, lemlästa, tortera, våldta och fördriva fler?

Och inte nog med att situationen i Syrien är katastrofal. Kriget påverkar också de omgivande länderna, både genom enorma flyktingströmmar och genom att den väpnade konflikten tenderar att sprida sig (till Libanon, Jordanien och Irak).

Dagens svåra situation

Även om man i *princip* måste stödja upprorets progressiva delar, så är det att stoppa huvudet i sanden att inte inse att Syrien och dess folk bokstavligen håller på att gå under, och därför måste vi försöka ge ett annat vettigare politiskt perspektiv än bara applådera fortsatt väpnad kamp.

Det ursprungliga upproret lever fortfarande, men under miserabla förhållanden. Krigströttheten är mycket utbredd. För majoriteten av vanliga människor i Syrien är det den dagliga kampen för att överleva som gäller. För att upproret ska ta fart igen (i andra former) krävs att de väpnade striderna upphör, så att de miljontals människor som befinner sig på flykt kan återvända hem, producera mat, påbörja återuppbyggnad av bostäder, vägar, fabriker, sjukvård, skolor osv – och börja agera politiskt! Och under sådana omständigheter blir det också möjligt och meningsfullt att på bred front och på olika sätt stödja det lidande folket i Syrien, inklusive materiellt (mat, kläder, sjukvård ...).

Det är enbart genom att få stopp på striderna som det kan skapas utrymme för en politisk process som kan leda framåt. En process där inte bara beväpnade män kan delta, utan även de folkliga massor som idag till stor del förvandlats till åskådare och offer i ett krig som drabbar i stort sett allt och alla.

Varför skulle det vara fel att försöka få stopp på detta krig där vi inte kan se ett ”lyckligt” slut inom överskådlig tid? Är det ”pisshumanism”? Är det att ”förråda revolutionen”? De som säger så visar bara att de saknar tillräckligt med inlevelseförmåga att sätta sig in i den situation som idag råder i Syrien, där levnadsbetingelserna som sådana håller på att förstöras. Och när man hamnat i en sådan situation och inte kan se ”ljuset i tunneln”, ja då måste man försöka välja en annan väg.

Folken i Syrien behöver andrum

Om inbördeskriget fortsätter, då kommer priset även för en revolutionär seger att bli ohyggligt, om en sådan överhuvudtaget är möjlig, vilket är ytterst tveksamt. Med en revolutionär seger menar jag då inte bara att Assad störtas, vilket säkerligen kommer att ske förr eller senare (Assads dagar är räknade oavsett hur inbördeskriget slutar). Inte heller vill jag beteckna som en revolutionär seger alternativet att Assad-regimen ersätts av en islamistisk eller en pro-imperialistisk regim, eller att vi får en situation liknande eller ännu värre än den i Libyen (tyvärr är det en utveckling som är ganska trolig om det försätter som nu, och tyvärr även om striderna upphör – det har redan gått för långt).

Det som behövs i Syrien (och i övriga arabvärlden) är politiska rörelser/partier som har någorlunda vettiga program. Utvecklingen i Egypten, Libyen, Tunisien osv visar med all önskvärd tydlighet att det inte finns sådana krafter (av betydelse), och att utan dem går det åt h-e. Den revolutionära vänsterns huvudinriktning borde vara att bidra till att råda bot på dessa brister, dvs programmatiskt och organisatoriskt verka för byggandet av revolutionära organisationer. Det har skändligen misslyckats hittills – man har inte ens försökt. I stället har vänstern i stor utsträckning bara fungerat som hejarklack till den förvirrade kamp som förts och inte ens försökt skola den egna kadern i en vettig inställning i de grundläggande frågor som utvecklingen ställt. Dvs den revolutionära vänstern har lämnat walk over, abdikerat från sin historiska upp-

gift, som ingen annan kan lösa. Allt detta under täckmantel över att stödja folkets kamp mot diktaturen (eller ”revolutionen” som vissa föredrar kalla det).

Den nya situationen, som innebär att de flesta av de inblandade internationella ”aktörerna” är inne på att försöka få slut på detta krig, öppnar en möjlighet till att styra in upproret i Syrien på en mer fredlig väg. Vi bör inte ställa oss avvisande till detta, utan försöka dra nytta av en sådan ”öppning”, för att göra det möjligt för de revolutionära krafterna i regionen att slicka sina sår, självkritiskt värdera det som hänt och ta nya tag. Och vi revolutionära marxister i resten av världen bör försöka bidra till att utarbeta och förankra en annan politisk inriktning och stärka och stödja socialisterna i de aktuella länderna, främst politiskt, men även organisatoriskt. Detta blir inte enkelt, våra styrkor är svaga och vi har varit ute på villovägar, men vi kan förhoppningsvis få en möjlighet att bryta den djävulska malström som den s k arabiska revolutionen hamnat i, och då inte bara i Syrien.

Sekteristiskt våld

Att sekteristiskt våld är utbrett i Syrien kan knappast undgå den som följer med i nyhetsrapporteringen. Såväl Assad, genom alawitiska paramilitära grupper å ena sidan, och fundamentalistiska islamistiska milisgrupper, såsom al-Nusra och ISIS (Islamiska staten Irak och Levanten), å den andra har bidragit till detta. Och problemet är växande.

Assad-regimen har hela tiden underblåst dessa problem genom att framhålla att den är en garant för de etniska och religiösa minoritetsgruppernas säkerhet, att oppositionen är fundamentalistiskt sunnimuslimsk och på så sätt skrämna vissa grupper att bli neutrala eller ställa sig på regimens sida och splittra oppositionen politiskt, religiöst och militärt. Taktiken härska genom att splittra – har varit effektiv, eftersom Assad-regimen fått hjälp från fundamentalistiska muslimska grupper med egen agenda att skärpa de religiösa motsättningarna och göra sig av med alla ”otrogna”, dvs alla som inte stödjer deras version av sunniislam.

Delar av oppositionen förstod tidigt detta problem och att det var nödvändigt att bekämpa den religiösa sekterismen och finna allierade bland minoriteterna eller åtminstone få dem att ställa sig neutrala. Denna politik misslyckades av flera olika orsaker, bl a för att de krafter som insåg problemet inte förmådde driva frågan med tillräcklig kraft och oskadliggöra de jihadistiska elementen. Till detta bidrog också det faktum att Saudiarabien (världens mest reaktionära stat), Qatar och även Turkiet (i mindre utsträckning) är sunnimuslimska och att de ville utnyttja situationen för att stärka det sunnimuslimska inflytande på shiiternas bekostnad (shiiter dominerar Iran och Irak och har även stort inflytande i Libanon).

Kampen mot den religiösa sekterismen är för tillfället förlorad och därmed är alla förhoppningar om en seger för en ”demokratisk revolution” en ouppnåelig hägring. Att kraftfullt ta itu med och tränga tillbaka sekterismen måste vara en central uppgift efter en eventuell vapenvila. Om man inte lyckas stävja sådana strömningar, ja då kommer även fortsättningsvis hat, sekteristiskt våld och etnisk rensning omöjliggöra en verklig revolution. Här har socialistiska krafter en särskilt viktig roll att spela, genom att fokusera på klassmotsättningar i stället för på nationella, etniska och religiösa motsättningar. Men det kommer inte att bli enkelt att återuppbygga tilliten mellan olika folkgrupper, eftersom inbördeskriget har fördjupat och skärpt dessa problem.

Behovet av en politisk ledning

Politiska krafter m m i Syrien

Vänstern i Syrien är svag och t ex det gamla kommunistpartiet stödjer Assad.

Det finns socialistiska grupper inom oppositionen, men de spelar en marginell roll. Det finns också andra sekulära krafter, men inne i Syrien dominerar islamister, även om långt ifrån alla

av dem kan betecknas som jihadister. De sekulära, ofta mer västorienterade (pro-imperialistiska) politikerna (såsom liberaler) har betydligt starkare ställning utanför Syrien.

Mest känd av de politiska oppositionsorganisationerna är **SNC** (*Syriska nationella koalitionen*), som stöds av USA, EU, Golfstaterna och Turkiet. SNC står nära det Muslimska brödraskapet, men är främst en exilorganisation, dvs har svag förankring inne i Syrien.

Eftersom det inte finns någon annan politisk oppositionsorganisation av betydelse (Muslimska Brödraskapet är viktigast), så saknar oppositionen en trovärdig representation.

Detta politiska vakuum beror till stor del på den mycket repressiva Assad-regimen, som under årtionden varit mycket hårdhänt när det gäller att krossa all opposition: Alla embryon till en sådan har förföljts, slagits sönder, fängslats, tvingats i landsflykt osv.

Det är egentligen inte mycket bättre när det gäller den militära ledningen för upproret. **FSA** (*Fria Syriska Armén*) är trots namnet ingen armé, utan "ett mycket löst organiserat nätverk av självständiga gerillagrupper". I SvD 8/8 2013 skrev Syrienkännaren Aron Lund följande om FSA och de väpnade grupperna inne i Syrien:

Generalstaben fungerar som en kommitté till vilken rebelledare kan ansluta sig för att få del i vapenleveranser från FSA:s utländska sponsorer. De måste då ta avstånd från al-Qaida och lova att stödja Idriss och Nationella koalitionen, men behåller kontrollen över sina egna soldater....

En del rebeller har valt att stå helt utanför FSA-samarbetet. Det gäller främst de mest hårdföra fundamentalisterna, vilka motsätter sig västligt inflytande. Dit hör Ahrar al-Sham, som har bildat Syriska islamiska fronten, en rival till FSA som i december 2012 påstod sig ha 25000 medlemmar. Även al-Qaidas anhängare tar avstånd från FSA.

Nästan alla väpnade motståndsmän tillhör Syriens sunnimuslimska folkmajoritet, medan regimen har sitt främsta stöd i religiösa minoritetsgrupper. Det finns en hel del sekulära aktivister bland exilpolitikerna och inom Syriens fredliga oppositionsrörelser, men det väpnade motståndet är generellt sett religiöst och konservativt, i likhet med de fattiga landsbygdsmiljöer där revolutionen haft sitt starkaste stöd. De ideologiskt övertygade islamisterna är i minoritet, men deras budskap har fått växande genomslag under kriget och de spelar en viktig ledarroll i många allianser.

Det faktum att såväl Nationella koalitionen som FSA har svag förankring inne i Syrien betyder att de inte heller kan driva igenom sin vilja, utan att många helt enkelt struntar i vad de säger. Efter att en del islamistiska rebellgrupper tidigare i höst brutit med FSA, skrev Aron Lund med viss uppgivenhet följande om dess konsekvenser i *Eskilstuna-Kuriren* (3/10 2013):

Nationella koalitionen, som stöds finansiellt av samma stater, har varit tänkt att fungera som Fria syriska arméns politiska gren.

Nu tog dessa grupper alltså avstånd från Nationella koalitionen, i ett gemensamt uttalande med al-Qaida-anhängare. Ett hårt symboliskt slag mot väst- och Golfstaternas strategi i Syrien.

Det illustrerar också problemet med denna strategi, som från första början har gått ut på att försöka påtvinga gerillarörelsen inne i Syrien – överväldigande islamistisk – en ledning dominerad av västvänliga grupper i exil, många av dem sekulära. Tanken har varit god, men det är en plan som har bortsett från den politiska verkligheten.

Under två års krig har nya ledare trätt fram bland rebellerna inne i Syrien. Politisk makt växer, som bekant, ur gevärspipan, och aldrig är det tydligare än under brinnande inbördeskrig. De män som håller i gevären verkar varken intresserade av något liberalt statsskick eller av att ta order från Washington.

Om det ska gå att nå en politisk lösning på Syrienkrisen – ett stort om – måste man koncentrera sig på de verkliga maktspelarna. Och vilka är de? Å ena sidan den fascistiska Assadregimen, med sin bas av religiösa minoriteter. Å andra sidan rebellernas egna, företrädesvis islamistiska ledare. Dess-

utom alla de utomstående stater som blandat sig i kriget, från Ryssland och Iran till USA och Saudiarabien.

På en mycket avlägsen fjärdeplats hittas de syriska exilpolitikerna. De må säga rätt saker och drömma vackert om framtiden – men för ögonblicket är de, tragiskt nog, nästan irrelevanta. Man ska för all del stödja dem, men det vore självbedrägeri att tro att de kan genomdriva något fredsavtal mot gerillans vilja.

Således är det politiska panoramat inte särskilt uppmuntrande.

Det behövs revolutionär ledning

Den politiska situationen i världen kännetecknas i sin helhet huvudsakligen av den historiska krisen för proletariatets ledarskap... Mänsklighetens historiska kris reduceras till det revolutionära ledarskapets kris... Den mänskliga civilisationens nuvarande kris är det proletära ledarskapets kris. (Trotskij, [Övergångsprogrammet](#))

När Trotskij skrev raderna ovan handlade det om ett revolutionärt socialistiskt parti som skulle ersätta de bankrutta stalinistiska och socialdemokratiska partierna. Men behovet av revolutionära partier är inte något som bara ”trotskister” brukar framhålla, utan det gäller i stort sett alla med rötter i den ”leninistiska” traditionen (även maoister och stalinister).

Tyvärr är ofta tal om behovet av ett revolutionärt parti något som sägs utan närmare eftertanke, en fras som man pliktskyldigast strör omkring sig. Det framstår ibland närmast som en magisk formel utan reellt innehåll.

Ändå finns det en djup sanning i detta, en sanning som inte bara gäller för en socialistisk revolution, utan även när målsättningen är betydligt mer begränsad, som t ex att störta en diktator (som Assad).

Det behövs helt enkelt en ledning, en organisation, en ”front” eller en koalition av olika partier/rörelser som har brett folkligt stöd och en vettig politik, med någorlunda klart definierade och rimliga mål. I Algeriet på 1950-talet spelade t ex FLN, Nationella befrielsefronten, den rollen, på Kuba 26 juli-rörelsen och i Vietnam FNL – inga av dessa var marxistiska partier, men de spelade den nödvändiga rollen som ledning för upproren.

Någon motsvarighet till detta saknades i Egypten och saknades även i Libyen och Syrien. I t ex Syriens fall så kan inte Nationella koalitionen spela en sådan roll, eftersom det till stor del är ett huvud utan kropp, en exilorganisation skapad med imperialistiskt stöd och med svaga band till folket i Syrien. Libyen var ett liknande fall och det nuvarande kaoset med konkurrerande miliser är ett uttryck för detta.

I själva verket är den viktigaste enskilda faktorn till de problem som vi sett under det senaste året just avsaknaden av en bland massorna förankrad ledning med vettiga mål. Resultatet blir då att andra tar ledningen och risken är stor att det blir klanintressen och/eller religiöst färgade rörelser, med grumliga och sekteristiska mål som sätter prägel på det hela.

I Mellanöstern är det de Muslimska brödraskapen som av tradition är bäst organiserade – men de stöter ifrån sig sekulära och icke-muslimska grupper med sin odemokratiska och religiöst färgade politik. Och de kompletteras i hög utsträckning av fundamentalistiska grupper med huvudsakligen sekteristisk agenda (salafister). Vanligt folk får därmed mycket få möjligheter att påverka annat än på lokalplanet (även detta med mer eller mindre kraftiga restriktioner beroende på vilken milis som har kontrollen).

Avsaknaden av en stark progressiv, sekulär rörelse, som inte behöver vara socialistisk i ett inledande skede, är den enskilt viktigaste faktorn som förklarar varför upproren i arabvärlden hittills inte infriat de förhoppningar som de till en början väckte. Att råda bot på detta är en

mycket viktig uppgift för att upproren i framtiden ska lyckas och inte krossas eller kidnappas av inhemska reaktionära rörelser eller utländska imperialistmakter.

Ska vi bidra till en sådan nödvändig självrannsakan, där man drar de väsentliga lärdomarna av det som skett? Eller ska vi skylla bakslagen och nederlagen på andra faktorer, t ex att det främst varit en vapenfråga (oppositionen har för lite vapen och av fel sort), eller att revolutionen förrått av länder som Venezuela och Kuba (genom att de inte uttalat stöd för upproren), eller (ännu absurdare) att den revolutionära vänstern har ett stort ansvar genom att den inte helhjärtat ställt upp osv. osv? Allt detta är kvalificerat nonsens. Att det har gått åt skogen beror på kombinationen av att upproren saknat medveten ledning och klara mål i kombination med de utländska makternas inblandning och stöd till mer eller mindre reaktionära krafter. Denna insikt är grundläggande för att vi ska kunna komma vidare och åtgärda problemen.

25/11 2013

Inledning till artikelsamling från december 2013

Utvecklingen i Syrien under de sista månaderna 2013 var inte särdeles uppmuntrande. Tvärtom. Det står nu exempelvis klart att det är reaktionära islamister som dominerar det militära motståndet mot Assad, inte demokratiskt sinnade rebeller.

Den förmodligen avgörande faktorn för att det blivit så, är att den sekulära oppositionen hela tiden varit för svag, såväl politiskt och som militärt – det hade behövts en organisation som kunnat samordna och centralisera kampen kring klart definierade mål (med uttalade demokratiska krav, tydligt avståndstagande från religiös sekterism m m). I brist på en sådan ledning har andra krafter tagit över – islamister – som vet vad de vill och har ekonomiska, organisatoriska och andra resurser. Avsaknaden av en välorganiserad sekulär opposition med massförankring är fören avgörande brist hos samtliga uppror under den sk arabiska våren.⁴⁶

I Syrien såg det till början ut som att en åtminstone delvis icke-islamistisk koalition stod i ledningen för upproret – på den politiska nivån SNC (först Syriens nationella råd, sedan Syriens nationella koalition) och på den militära nivån FSA (Fria syriska armén). Båda stöddes av väst, men båda har också saknat ordentlig förankring i Syrien: SNC är en exilorganisation, medan FSA aldrig varit någon armé i verklig mening, utan en paraplyorganisation med mycket liten kontroll över de ingående gerillastyrkorna (FSA har nu också försvagats avsevärt efter att stora delar av de tidigare ingående rebellstyrkorna har övergått till Islamiska fronten).

Händelseutvecklingen under särskilt december, som bl a innebar en kraftig försvagning av FSA, gör det mindre troligt att de aviserade Syrien-förhandlingarna i januari skall kunna bryta dödläget – islamisterna tänker inte ens delta. Och om försöken att få till stånd en vapenvila misslyckas, då kommer striderna att fortsätta. Detta kommer följande inte begränsa sig till Syrien, utan även drabba i Irak, samt troligen också Libanon, något som följande redan sker.

⁴⁶ Jag talar här inte bara om avsaknaden av revolutionärt marxistiska partier som knappt ens existerar som embryon – utan överhuvudtaget partier eller ”fronter” som skulle kunna leda upproren, t ex en motsvarighet till FLN i Algeriet, som knappast kan ens betraktas som ett arbetarparti, men som trots allt hade en någorlunda klar strategi och förmåga att mobilisera de algeriska massorna och föra kampen på ett konsekvent sätt.

De löst organiserade och politiskt oklara ungdomsavantgarderna som växte fram under ”den arabiska våren” utlöste upproren och hade på så sätt en progressiv roll, men den lösliga organiseringen (om man överhuvudtaget kan tala om organisation), avsaknaden av klara ideologiska och politiska målsättningar osv, gjorde att de förpassades till bakgrunden när deras primära mål uppnåts (störtandet av de gamla regimerna), och andra, bättre organiserade och folkligt förankrade, men i grunden reaktionära politiska strömningar tog över, främst de Muslimska brödraskapen (särskilt tydligt i Egypten och Tunisien).

Vilka är då ”regeringsalternativen” om man, via internationella påtryckningar, trots allt skulle lyckas få till stånd en ”fredsprocess”. För bara ett halvår sedan framstod det som otänkbart att Assad skulle kunna sitta kvar, men det är inte längre uteslutet, eftersom såväl flera internationella aktörer (västmakterna och Ryssland/Kina) som delar av opposition i Syrien ser det islamistiska hotet som värre än Assad. Men det också möjligt att västmakterna (ihop med gulfstaterna och Turkiet) försöker komma överens med de icke-jihadistiska, men reaktionära och odemokratiska islamisterna (som Islamiska fronten) – för att sätta stopp för att jihadisterna av al-Qaida-typ tar hem spelet (det där med demokrati har aldrig varit högprioriterat av vare sig ”västmakterna” eller Ryssland).

Det är mot bakgrund av denna utveckling som de följande texterna bör läsas – de diskuterar närmare många av de frågor som har berörts här.

* * *

De ingående texterna är alla från december 2013 och utgör en uppföljning av den debatt som pågått under hela 2013.⁴⁷ De flesta har tidigare bara publicerats via epostlistor, dvs varit tillgängliga för ett begränsat antal personer. Undantag: Ett uttalande från Socialistiska Partiets partistyreelse (PS), som publicerades i *Internationalen*, samt den första ingående artikeln (av Peter Widén) som funnits med på Internationalens debattsida på Internet.

Texterna återges i tidsordning, förutom att den artikel som tidsmässigt är äldst (skrevs redan i mitten av november) har placerats alla sist, beroende på att den främst handlar om personen Tariq Ali och ganska litet om Syrien och därför faller lite utanför ramen.

Flera av texterna har kompletterats med introduktioner som försöker sätta in dem i sitt sammanhang.

Samtliga texter (utom PS-uttalandet) är mer eller mindre kritiska mot SP:s Syrien-politik, men flera av dem polemiserar också direkt mot bloggarna Kildén/Åsman.

* * *

Vi har länge varnat för att det utdragna inbördeskriget i Syrien gynnar reaktionära islamister och krigsherrar. Vi har betonat att eftersom den sekulära progressiva oppositionen är så svag och missgynnas av fortsatt krig, så är det av yttersta vikt att få slut på de väpnade striderna, vilket skulle minska det enorma mänskliga lidandet, men också göra det möjligt att påbörja en *politisk* process med deltagande av de syriska massorna (med bildande av politiska partier, fackföreningar och andra massorganisationer, genomföra demokratiska val osv). Vi har också framfört synpunkter på hur SP bör förhålla sig till dessa frågor, vilken inriktning solidaritetsarbetet bör ha, vilka frågor som det är viktigast att ta itu med m m.

Speciellt viktig är texten ”Syrien idag och SP”. Den försöker framlägga en alternativ linje (”plattform”) till den som SP fört. De övriga texterna är mer inriktade på specifika problem.

Vissa tycker att det väsentligaste är att förbehållslöst stödja oppositionen (åtminstone dess progressiva delar), att ”stödja revolutionen på dess egna villkor”, som man ibland brukar uttrycka det. Det är inte vår sak att komma med ”pekpinnar” och tala om hur kampen ska föras menar man. Enligt det sättet att se på saken så bör vi avstå från, eller åtminstone vara mycket återhållsamma med, kritik även mot företeelser som vi anser vara skadliga för upploppet eller kanske t o m leder utvecklingen åt helt fel håll eller till ett katastrofalt nederlag.

⁴⁷ Inledningen till artikelsamlingen [Syrien och Socialistiska Partiet](#) (från november 2013) innehåller en redogörelse för hur motsättningarna om Syrien har utvecklats i SP. Se även artikelsamlingen [SP-debatt om Syrien](#) och artikeln [Nej till innehållslöst vapenskrappel – Syrien och vänstern](#) (båda från november 2013), som innehåller de texter som närmast föregår denna.

Vi ställer inte upp på en sådan linje. Vi håller inte med om att man ska undanhålla kritik. Vi anser att verklig solidaritet kräver att man tar politiskt ansvar, att man intar en självständig hållning där man försöker orientera sig utifrån fakta, säger ifrån om man anser att en politik är felaktig och kommer med förslag på hur den i så fall kan rättas till osv. Det är också viktigt att hålla en debatt om allt detta vid liv. Detta gäller såväl i förhållande till kampen inne i Syrien, som hur vi i Sverige (eller i andra länder) bör förhålla oss till den, vilka frågor som bör prioriteras osv.

Tyvärr så anser vi att SP i stort sett haft ett okritiskt förhållningssätt och agerat som en i stort sett okritisk solidaritetsrörelse, inte som en revolutionärt marxistisk organisation som försökt formulera en självständig uppfattning om det som håller på att ske. Det är en uppfattning som går som en röd tråd genom de följande texterna.

Martin F 2/1 2014

Peter Widén: Att förtränga – mänskligt men fel

I ett facebookinlägg rekommenderar Benny Åsman en artikel på websidan "Democratic revolution Syrian Style".⁴⁸

Artikeln är ett furiöst angrep på Venezuelas och Kubas regeringar för deras förräderi mot resningarna i Libyen och Syrien.

Innan jag går in på detta så måste jag säga några ord om websidan. Vad kan man säga om folk som lägger ut arkivbilder från Nazimassmöten i Tyskland på trettioalet och på protyska manifestationer i USA från samma tid och på fullt allvar menar att dagens antikrigs-demonstrationer i USA och England är jämförbara med dessa? En websida som satiriskt tackar antikrigsvänstern i USA och England för att ha förhindrat amerikanska bombningar. Själv förordar man givetvis bombningar och publicerar med gillande syrier som håller upp banderoller som kräver intervention. Och naturligtvis har man en artikel som heter "Renegaten Tariq Ali".

När det gäller Chávez´ och Castros agerande så menar jag att de latinamerikanska ledarnas misstag är att söka i felsslut långt tillbaka.

Den kubanska revolutionen liksom senare Chávez valsegrar och progressiva politik skapade stora förhoppningar bland jordens fördömda. Men dessa stater har haft en fruktansvärd motståndare som med alla medel sökt störta dem med kontrarevolution. Naturligtvis har de sökt internationellt stöd. De har blickat ut över världen och frågat sej: Vilka har liksom vi Imperiet som motståndare?

De har sökt och fått stöd från arbetare och befrielseörelser. Men de har också sökt enhet med fiender till fienden som själva stått för förtryck och övergrepp.

Ingen kan klandra den kubanska regeringen för att söka ekonomiskt samarbete med Sovjetblocket. Men man kan klandra de kubanska ledarna för att se bort från de stalinistiska regeringarnas politik, frånvaron av arbetardemokrati och närvaron av byråkratiska privilegier.

När Chávez sökte samarbete med regimerna i Iran, Libyen, Syrien etc. såg han regimer som hatats av USA-imperialismen och som faktiskt också agerat mot imperialismen i olika situationer. Han förträngde dock det faktum att dessa regimer ingalunda var arbetarstater utan tvärtom förtryckte alla försök till oberoende arbetarorganisering. Iran var ju dessutom inte som Libyen och Syrien sekulära utan tvärtom en religiös diktatur.

⁴⁸ Se: [How Cuba and Venezuela Scabbed on the Syrian Revolution](#)

Det handlar om att förblindas av ”Fiendens Fiende är min vän-syndromet”. Att inför möjligheten av en förstärkning av sin egen (desperat utsatta) position förtränga och skönmåla.

Att det inte rörde sej om något förräderi dikterat av själviska ekonomiska eller strategiska intressen erkänner faktiskt websidan ”Democratic Revolution Syrian Style”.

Så här skriver dom:

“Neither Libya nor Syria were of significant material interest to Cuba or Venezuela. They were not major trading partners nor military allies. For Castro and Chávez, these were alliances of choice rather than necessity and therefore all the more inexcusable.”

Varför dom tycker att detta är “all the more inexcusable”[desto mer oförsvarligt] är oklart. För den som har lust att gå in på websidan finner man att resten av det dom har att säga om Kuba och Venezuela dryper av illvilja.

Nej Kubas och Venezuelas strävan till samarbete med dessa länder leddes inte av några egna profitbegär (vilket till och med websidan ”Democratic Revolution Syrian Style” alltså erkänner). De kubanska och venezuelanska regeringarnas strävan dikterades av en naturlig vilja att stärka fronten mot imperialismen. Men i denna strävan förträngde man de drag hos sina tilltänkta allierade som inte passade in i bilden. Att man sen när striderna i Libyen och Syrien bröt ut skulle börja leverera vapen för att slå ned de regeringar man byggt upp en skönmålad bild av är naturligtvis en omöjlighet.

De kubanska och venezuelanska regeringarna kan inte anklagas för några medvetna förräderier mot jordens förtryckta. Vad de kan anklagas för är just att de kapitulerat för fiendens fiende är min vän-syndromet. Och de är sannerligen inte ensamma om att falla i den fällan. Låt oss titta på Benny Åsman.

När massorna gick ut på gatorna i Tunisien och följdes av folkmobiliseringar i land efter land i Nordafrika och på den arabiska halvön så kände alla med hjärtat på rätta stället att luften var lättare att andas. Vi fick hopp. Jag var en av dem som kände så, Benny var en annan. När Benny såg resningen i Libyen mot Kadaffi kastade han sej in i ett kompromisslöst stöd. Vi ville alla se en framgångsrik revolution. Problemet med Benny Åsman var att han (precis som Chávez gjort i förhållande till Kadaffi) började förtränga alla fakta som pekade på att situationen var mer komplicerad än ett enat folk i demokratisk revolution mot en galen diktator. Speciellt Misrata-milisen höjdes till skyarna av Benny. Och så har det fortsatt. Precis som Chávez förträngde Kaddaffis och Assads repression förtränger Benny fördrivningen av den svarta befolkningen i Tawergha och förekomsten av tusentals fångar i milisernas fängelsehålor. När nu Misrata-smilisen massakrerar obebäpnade demonstranter på Tripolis gator precis som Kadaffi hotade att massakrera oppositionella i Benghazi om hans pansartrupper kunde inta staden så bör det ge anledning till reflektion. Islamistiskt inflytande, imperialismens verkliga motiv bakom bombningar och intervention, den borgerliga upprorsledningens öppna pro-imperialism, milisernas karaktär av klanstyrkor förträngdes inte bara av Benny utan av många. Det fanns t.o.m. medlemmar i vårt Socialistiska Parti som stödde Nato-bombningar och svenska JAS-plan i Libyen. Ett tydligare utslag av ”Fiendens fiende är min vän-syndromet” får man leta efter.

Det är anmärkningsvärt att människor som gärna hackar på regeringen i Venezuela lyckas förtränga det som hänt i Libyen.

Men naturligtvis är inte Benny någon förrädare. Precis som Chávez och Castro har hans grundläggande drivkraft varit sund. I Bennys fall en vilja att se en förtryckande regim störtas.

Han ville en ren revolution och han målade upp ett scenario som han trodde på själv. Men han förträngde den hårda verkligheten och det ledde honom tragiskt fel. Det ledde honom till att förtränga, bagatellisera och i vissa fall stöda. Benny såg heroiska demokratiska revolutionära

miliser. Brittiska SAS trupper och Imperialisternas bombningar förträngdes eller bagatelliserades när dom i själva verket var avgörande. Marxisters uppgifter är att se den komplicerade och hårda verkligheten.

I det efterföljande inbördeskriget i Syrien fortsatte Benny i samma spår. De folkliga protesterna mot Assad som vi alla hälsade med tillfredsställelse skede i ett land där för två decennier sedan en blodig uppgörelse mellan den alawit-baserade men sekulära regimen och det sunni-muslimska Brödraskapet slutat med att regimen brutalt undertryckte de senare. Folkresningen kom att färgas av detta och det är otroligt att någon kan förneka att kampen efter ett år hade ändrat karaktär. Saudiarabien och Qatar såg sin möjlighet att bekämpa Iranska intressen genom ombud. Qatar stöder MB, Saudiarabien än mer extrema islamistiska riktningar. USA och Storbritannien deklarerade att ingen framtid var möjlig utan Assads avlägsnande från makten. Man såg möjligheten att plocka bort en regim man inte fullt ut hade haft kontroll över. Idag har vi dessutom ett läge där de rent jihadistiska reaktionärerna håller på att bli det dominerande inslaget i den militära delen av oppositionen.

Hur hanterade Benny detta. I det längsta bagatelliserade han det jihadistiska inslaget. Det var marginellt enligt honom. När verkligheten hela tiden blev värre valde Benny likt web-sidan Democratic Revolution Syrian Style att påstå att den demokratiska revolutionen hade två fiender: den tyranniska Assadregimen och de jihadistiska styrkorna. De senare definierades som något helt utanför oppositionen. Det är sant att det skett sammandrabbningar mellan olika FSA-enheter och jhadister. Men det har också skett samarbete. Ibland har vi fått höra FSA-alesmän fördöma jihadisterna, men vi har också fått höra att det är omöjligt att idag bekämpa dem och att de slåss mot regimen och en uppgörelse med dem får vänta tills regimen är slagen. Det får vara hur som helst när det gäller tankarna i FSA-ledarnas huvuden. Sanningen är att en avgörande del av det militära motståndet mot Assadregimen består av reaktionära jhadister som redan idag utövar ett terrorvälde i de områden de behärskar.

När det gäller Qatars och Saudiarabiens vapenleveranser har Benny dels hävdat att de är marginella och otillräckliga, dels använt det faktum att de går till sympatisörer till dessa regimer som ett argument för vapen till andra delar av oppositionen.

I praktiken innebär Bennys linje en önskan om insatser från imperialismen.

Så här skriver Benny på Facebook den 1/12 2013:

”När västmakternas diplomater återvänder till Damaskus efter två års frånvaro då vet vi vad klockan är slagen. Under förlamande påverkan av saringas har amerikanska och europeiska regeringar beslutat att den syriska revolutionen inte förtjänar stöd. USA kapar till och med det humanitära stödet till de som kämpar mot regimen och nu också alltmer mot den kontrarevolutionära jihadmilisen. De som strider för frihet, jämlikhet och värdighet står totalt ensamma och övergivna. Endast vår solidaritet kan bryta detta fruktansvärda svek mot ett folkligt uppror.”

Jag kan inte tolka en sådan skrivning på annat sätt än som att Benny anser att ett aktivt militärt agerande från imperialismen varit önskvärt.

Att det som Benny enkelt definieras som ett folkuppror utvecklades till något mycket mer komplicerat förtränger Benny dessutom. Låt mej ge ett exempel på hur processen utvecklats. Så här rapporterar ekots Johan-Mathias Sommarström den 4/12:

”Norra Syrien upplever just nu det blodigaste våldet på nästan ett år. Bara den senaste veckan har flera hundra människor dödats i flygattacker och samtidigt fortsätter jihadisterna att sprida skräck genom utomrättsliga avrättningar och kidnappningar. Men inte alla vill ha fred, flera rebelledare har blivit rika och fått status genom inbördeskriget. Vår utsända har träffat en aktivist från Aleppo som är kritisk till hur revolutionen utvecklats sig.

Alla vill göra sin egen stat av sin byggnad, sitt kvarter eller sin by där rebelledarna är som små kungar där de inför sin egen lag. I delar av Aleppo till exempel har du en lag, men i byarna på landsbygden är det olika lagar för olika byar.

Mahmoud Basha säger att han hade stora förhoppningar i början av revolutionen, han var säker på att tyrannen som han kallar honom, Bashar al-Assad, skulle störtas. Det blev inte så, istället säger han, har vi fått fler tyranner, fler Bashar al-Assad.

– Vi har många Bashar al-Assad nu i de befriade områdena, vi har många diktatorer nu.

Han berättar att samarbetet mellan de olika rebellgrupperna många gånger är obefintligt. Det är vanligt att en grupp råkar i strid med regimstyrkor utan att de andra hjälper till, de sitter kvar i sina högkvarter och dricker te.

Dessutom kan man se hur flera rebelledare som tidigare var skomakare och gatuförsäljare, nu har gjort sig en mindre förmögenhet. En del på vapenaffärer, andra på smuggling eller annan illegal verksamhet. Några har också fått pengar från utlandet för att kunna hålla sin styrka flytande.

Det är personer som plötsligt fått status som plötsligt blivit något och som enligt Mahmoud Basha inte vill att kriget ska ta slut eftersom de då riskerar att förlora sin status.

– Alla slåss nu för sina egna fördelar, för nya byggnader, nya bilar, mer pengar, mer makt och mer vapen.

Mahmoud Basha konstaterar krasst att revolutionen som den var tänkt är över.”

Vi som pekat på denna utveckling och hävdad att progressiva krafter förlorar på fortsatt krig och att ett slut på skjutandet behövs för att lindra folkets lidande och ge folkliga krafter en chans, vi har beskyllts för att svika det syriska folket!

Men det finns naturligtvis också andra som förtränger. Jag tänker på de inom svenska vänstern som i sin vällovlige ambition att bekämpa USA-imperialismen omfamnar Assad-regimen. Som Jan Myrdal, Anders Romelsjö och V-aren Britta Ring. Precis som Benny och Chávez har de fallit i ”Fiendens fiende är min vän”-fällan. Så här skriver Britta Ring i en debattartikel:

”Den rörande historien om skolbarnen i Homs är jag skeptisk till. Den påminner alltför mycket om andra rörande historier som använts för att trigga interventioner i Mellanöstern. Som den om de irakiska soldaterna som på order av Saddam tömde kuvöserna på ett barnsjukhus och slängde barnen på golvet. Fabricerad av en ledande PR-firma på uppdrag av CIA.”

Med hjälp av ett fall där det verkligen handlade om en bluff lyckas hon förtränga Assad-regimens fruktansvärda brott.

Men lika lite som Chávez och Benny Åsman är hon någon ”contra” som vår vän Tim Gibran så sofistikerat brukar uttrycka sej.

Att omfamna borgerliga krafter och tillskriva dem en anti-imperialistisk eller demokratisk kapacitet som de inte har reflekterat bland annat den mycket verkliga svagheten hos arbetarklassen och arbetarrörelsen. Arbetarklassen och demokratiska socialistiska krafter är verkligen svaga i Libyen, Egypten och Syrien. Men det är just detta som är anledningen till den olyckliga utvecklingen! Det går inte an att förtränga detta och säga att det enbart är borgerlig demokrati som står på dagordningen.

I dagens svåra situation ligger förträngning nära till. Det är mänskligt men fel. En marxistisk hållning måste vara att hårt kritisera ”förträngare” som Benny Åsman och Britta Ring. Men samtidigt inte glömma att de är kamrater som vill bekämpa imperialism och diktatur. Hård debatt betyder inte att man ska ta heder och ära av varandra. När det gäller web-sidan Democratic Revolution Syrian Style som verkligen försöker ta just heder och ära från alla som inte håller med om deras dröm om USA-intervention så kommer jag att återkomma i en

framtida text. I deras syn på ”Demokratisk Revolution” kastar de all marxism överbord och lämnar praktiskt taget tanken på klasskamp.

Peter Widén. (4/12 2013)

SP-medlemmar: Syrien idag och SP

Introduktion

I början av december skrev undertecknad och 4 andra kamrater följande text som kritiskt granskade SP:s Syrien-politik och formulerade en alternativ politisk inriktning. Avsikten var att få till stånd en debatt och givetvis också en kursändring.

Dokumentet förelades SP:s partistyreelse för att distribueras internt i SP som ett debattinlägg. Partistyrelsen behandlade dock aldrig texten.

Den dramatiska utvecklingen i Syrien efter att texten hade färdigställts, med Islamiska frontens erövring av Fria syriska arméns högkvarter (och FSA-ÖB Idriss flykt till Turkiet)⁴⁹, den allt svårare flyktingsituationen (förvärrad av en besvärlig vinter)⁵⁰ m m, betyder att situationen för de allra flesta civila syrier – och givetvis för alla progressiva, sekulära, demokratiska och socialistiska krafter – har blivit alltmer kritisk: Den är kort sagt katastrofal. Detta är inte förvånande. Vi har länge varnat för en sådan utveckling, men inte desto mindre så måste vi försöka förstå tragedin och dess orsaker för att dra lärdomar av det skedda, samtidigt som det gäller att försöka minimera katastrofens konsekvenser, att rädda det som räddas kan. Vi anser att vår text bidrar med viktiga synpunkter när det gäller båda dessa perspektiv.

Samtidigt måste det framhållas att vi i vår text inte försöker täcka alla viktiga problem som rör Syrien.

En fråga som nästan inte alls berörs är nödvändigheten av en revolutionär ledning för att ett uppror ska kunna segra. I Syrien innebar avsaknaden av en väl förankrad politisk och militär ledning med klara och vettiga politiska mål, och oförmågan att under kampens förlopp skapa en sådan ledning, att det lämnades utrymme för den typ av reaktionära islamistiska rebellorganisationer som nu dominerar Assad-motståndet.

Avsaknaden av en revolutionär ledning gäller dock inte bara Syrien, utan är en av de viktigaste orsakerna till att i stort sett alla uppror under ”den arabiska våren” har råkat ut för svåra bakslag. Denna brist måste åtgärdas för att framtida uppror ska kunna bli segerrika.⁵¹

I den följande texten (från början av december) har tillfogats en fotnot och siffrorna om antalet flyktingar har uppdaterats, f ö är texten oförändrad.

MF 17/12 2013

* * *

Inledning

Denna text är en kraftigt reviderad och uppdaterad version av ett dokument som ursprungligen författades på uppmaning av SP:s VU och färdigställdes i början av februari 2013.⁵² Avsikten var att ge en ”lägesrapport” om Syrien och formulera riktlinjer för den politik som vi ansåg SP bör driva. Texten gav inte anspråk att täcka alla aktuella frågeställningar, i

⁴⁹ Detta betyder att FSA:s roll i fortsättningen förmodligen kommer att vara ganska marginell – på denna punkt är vår text således något ”out of date”, vilket dock inte förändrar de principiella resonemangen.

⁵⁰ Se t ex [Svälten i Syrien: Det största krisläget i FN:s historia](#) av Patrick Cockburn

⁵¹ Behovet av en revolutionär ledning diskuteras utförligare i artikeln [Nej till innehållslöst vapenskrammel – Syrien och vänstern](#) (se avsnittet ”Behovet av en politisk ledning i ett uppror”, sid 13-15).

⁵² Den texten ingår i artikelsamlingen: [Syriendebatt vintern 2013](#)

synnerhet inte sådana där vi trodde att det inte råder några större meningsskiljaktigheter, t ex beträffande Assad-regimens karaktär och brutalitet. Texten behandlade heller inte Syriens ekonomiska, politiska, sociala och religiösa historia, där givetvis upprorets orsaker står att finna. Föreliggande text är således baserad på februari-texten, men uppdaterad.

Vi tar främst upp sådant som vi antar eller vet att det råder eller rått meningsskiljaktigheter om. Vi försöker också konkretisera politiken på flera områden, genom att ge exempel på sådant som vi anser SP (tillsammans med FI) borde ta itu med. Vi tar vidare upp den aktuella situationen i Syrien, vilken vi uppfattar som mycket kritisk för stora delar av befolkningen i ett land som har befunnit sig i inbördeskrig i snart tre år.

3/12 2013

Stig Eriksson, Martin Fahlgren, Anders Hagström, Peter Widén, Tomas Widén

Varthän?

Vi tror inte att det inom vårt parti finns någon motsättning när det gäller början av de regimkritiska protesterna i Syrien. De måste ses som en del av ”den arabiska våren”, där stora ekonomiska problem, hög arbetslöshet m m kombinerat med korruperade och maktfullkomliga borgerliga regimer exploderade i folkliga massprotester.

Men dessa protester sker inte i ett vakuum. Det finns i varje land en konkret historia och konkreta förhållanden, som är unika. I Syrien har vi ett land uppsplittrat i religiösa och etniska fraktioner. Ett land där regimen hämtat sin kader främst från den alawitiska minoriteten och där våldsam repression mot den sunnitiska majoriteten är i färskt minne hos alla. Vi tänker speciellt på den folkresning som i februari 1982, i staden Hama, brutalt slogs ner av den nuvarande Assads fader med upp emot 20 000 dödsoffer. En intressant jämförelse kan f ö göras med Irak, där tvärtom sunniterna var i minoritet och där Saddam Hussein baserade sig på dem och höll den shiitiska folkmajoriteten nere (och även utsatte den för massakrer).

Att den etniska och religiösa splittringen har en stor betydelse för hur konflikten i Syrien utvecklar sig är uppenbart (och har dessutom internationella kopplingar). Tyvärr har den sekteristiska splittringen ökat under upproret.

Att den nuvarande konflikten började som en del av en regional demokratisk strävan betyder inte att det är så idag.

Det ökade sunnifundamentalistiska inflytandet på ”oppositionssidan” gör att många kristna ser Assadregimen som det mindre onda. Och de kan peka på hur Saddamregimens fall i Irak innebar en katastrof för dem (de kristna garanterades religiösa rättigheter under Saddam-tiden, så länge de höll sig inom de ramar som regimen var beredd att acceptera).

Även bland alawiterna i Syrien finns känslan av att slåss med ryggen mot väggen.

Och kurderna har passat på att ta över makten i sina områden.

När det gäller de delar av armén som vänt regimen ryggen och formerat sig i Fria syriska armén (FSA), så kan man ju säga att de bränt sina broar. Tillsammans med de borgerliga element som formerat sig på oppositionssidan hoppas de kunna erövra hela makten utan kompromisser med Assadregimen. Men för att deras ekvation ska gå ihop krävs stöd utifrån – från Qatar, Saudiarabien och imperialismen. Och som det ser ut nu så har utsikterna för ett sådant stöd minskat.

I denna våldsspiral mals det syriska folket ner. Den typ av konfrontation (öppet krig) som nu rasar gynnar inte ett enande av alla förtryckta och utsugna syrier. Tvärtom gynnar den ytterligare sekteristisk splittring, krigsherreambitioner och utländska aktörer.

Det finns naturligtvis sekulära vänsterkrafter i Syrien. Dessa är värda allt stöd, även om de är svaga. Men de har ingen chans om det nuvarande kriget fortsätter. En *vapenvila* garanterar givetvis inte att progressiva (antisekteristiska, sekulära, demokratiska, socialistiska) krafter ska kunna ta ledningen, eller ens spela en viktig roll i den politiska processen, men utan ett slut på det nuvarande kriget är vänstern chanslös.

SNC (Syrian National Coalition) och FSA intar idag olika positioner i förhållande till förhandlingarna i Genève.(Genève 2). Den syriska oppositionens politiska front SNC är i dag beredd att infinna sig. Den militära grenen FSA säger nej.⁵³ De jihadistiska miliserna säger självklart också nej. Det verkar också som att den största gruppen inom SNC som heter Syrian National Council (förvirrande likt namnet på paraplyorganisationen, t.o.m. samma initialer!) också bojkottar Genève 2.

Bara för en tid sedan (i november 2013) krävde SNC att Assads försvinnande var en förutsättning för att man skulle sätta sig vid förhandlingsbordet. Genève 2 hade bara att ”implementera” Genève 1 som man sa. Och i dokumenten från Genève 1 står ju att Assad måste lämna. Det är bara det att saker och ting har ändrats. Assadregimen har bl.a. stärkt sina positioner. Cameron som hårt drev linjen att Assad måste lämna har sett sin tuppkam krympa. M.m. SNC verkar nu ha tagit in verkligheten. Man har inga positioner som möjliggör de ultimatum man tidigare ställde.

FSA har däremot inte ändrat sig. FSA-översten Ammar Al-Wawwy och en icke namngiven FSA- talesman svarar så här i en intervju man kan hitta på bloggen Röda Malmö [och som här översatts till svenska]⁵⁴:

”Vi kommer att fortsätta att vara emot Genève 2 så länge som de åtgärder som beslöts i Genève 1 inte har genomförts. Vid Genève-1-uppgörelsen kom man överens om att skjutandet måste upphöra, och att arméstyrkorna skulle dras tillbaka från alla städer, Assad måste avgå och överlämna makten till en annan, oberoende regering, och sist men inte minst, att säkerhetssystemet i Syrien måste omstruktureras. Jag menar att vi bara vill delta i Genève 2 för att ta över makten från den kriminella regimen.

– Vad är din inställning till den syriska oppositionen i allmänhet och specifikt det Muslimska brödrskapet?

FSA:s talesman: Den syriska oppositionen, oavsett om de tillhör Muslimska brödrskapet eller någon annan grupp eller något annat parti, måste förstå att vår fiende inte förstår något annat språk än våld och krig. Det är därför jag hoppas att de gör större ansträngningar för att stödja och stärka den fria syriska armén på alla nivåer, med vapen och genom att inta en kraftfullare hållning mot regimen. De bör vara vår civila röst i det internationella samfundet. Vi själva är med alla motståndsgupper som tjänar folkets intressen och som inte avviker från revolutionens normer tills revolutionens alla krav uppfyllts.”

Låt oss repetera några avgörande rader som ger FSA:s position i koncentrat:

”Jag menar, vi vill bara delta i Genève 2 för att ta över makten från den kriminella regimen.”

”Den syriska oppositionen, oavsett om de tillhör Muslimska brödrskapet eller någon annan grupp eller något annat parti, måste förstå att vår fiende inte förstår något annat språk än våld och krig.”

Ett av kraven från FSA är ju intressant nog att ”skjutandet måste upphöra”. Men eftersom detta krav kombineras med att Assad ska avgå innan han sätter sig vid förhandlingarna blir det ju tyvärr bara en fras.

⁵³ Detta stämmer inte längre, ty även FSA:s ledning, med general Idriss i spetsen, har nu uttalat sig för förhandlingar med Assad-regimen. Men å andra sidan har FSA:s ställning kraftigt försvagats efter Islamiska frontens ockupation av FSA-högkvarteret nyligen, varför FSA:s roll kraftigt minskat. Detta bekräftar f ö att det är islamisterna som styr motståndet mot Assad-regimen. – *Anm 17/12*

⁵⁴ Hela intervjun här: [FSA is against Geneva 2](#) (engelska) – *Red*

Intressant är ju också att FSA-representanten inte kräver demokratiska val utan ”vi vill bara delta i Genève 2 för att ta över makten från den kriminella regimen”. FSA som ny makthavare utan hänsyn till den oerhört komplicerade väven av motsättningar och att faktiskt viktiga delar av t.ex. alawiter och kristna backat upp Assad. Möjligen inte av kärlek till regimen men i skräck för alternativen.

Vad skulle FSA istället kunna göra? Naturligtvis infinna sig i Genève och just där resa sin första punkt: Skjutandets upphörande. Följt av krav om humanitärt bistånd till internflyktingar och alla andra lidande. Garantier för alla trosriktningar och etniska grupper. Och naturligtvis fria val i hela Syrien. Ett sådant agerande och sådana krav skulle ställa Assad mot väggen. Det skulle få en enorm respons i det plågade folket i Syrien och de som redan röstat mot kriget med sina fötter och som nu befinner sig på flykt. Ett sådant agerande skulle också kunna nå de som tills nu gett regimen sitt stöd i skräck för etnisk och religiös rensning. Genomförbart? Förhoppningsvis. Avgörande är massornas mobilisering för en sådan demokratisk lösning. I vilket fall som helst skulle det ställa Assad i ett mycket svagare läge än vad FSA:s nuvarande position gör.

Syrien efter 3 års inbördeskrig

På morgonen fredagen den 25/1 i år [2013] rapporterade P1:s korrespondent Katja Magnusson från ett flyktingläger i Libanon där hon bl a intervjuade kristna flyktingar. Hon inledde sin rapport med orden:

”Kriget i Syrien fortsätter att skörda människoliv. Mer än 60 000 personer har dött sedan upproret startade. FN har flera gånger varnat för att konflikten blir allt mer sekteristisk ju längre den pågår. Olika etniska och religiösa grupper ställs nu mot varandra, för och emot den syriska regimen.”

Hon berättar om sekteristiskt våld, väpnade strider mellan FSA och kurder, hon redogör för en film från Human Right Watch som visar vandalisering av religiösa platser i norra Syrien, bl a plundring av kristna kyrkor och skövling av en shiamuslimsk böneplats.

Det finns många liknande rapporter, som visar att situationen i Syrien börjar bli alltmer ”sekteristisk”. Landet splittras upp i zoner baserade på etniska och religiösa grunder och minoriteter förföljs och drivs bort från sina hem. Så har det fortsatt under innevarande år.

De mänskliga offren för inbördeskriget börjar bli enorma. Siffrorna talar sitt tydliga språk (de inom parentes gäller i början av 2013). Av en befolkning på ca 22 miljoner har över 130 000 (60 000) dött, 2,3 miljoner (600 000) är i landsflykt och över 6 miljoner (2 miljoner) är internflyktingar – andra källor anger närmare 7 miljoner.⁵⁵ Således är över 1/3 av befolkningen på flykt och antalet bara växer. Enligt UNHCR:s beräkningar så kommer antalet externflyktingar, om konflikten fortsätter på nuvarande sätt, att närma sig 3 miljoner innan årsskiftet.

Levnadsförhållandena har försämrats drastiskt. Stora delar av landets infrastruktur är sönderslagen. Energi (elektricitet, bensin) och mat är bristvaror. Ekonomin har i stort sett slutat att fungera: Inflationen är mycket stor, inga investeringar görs längre, arbetslösheten är mycket hög och produktionen har på många ställen upphört helt. Transporter fungerar dåligt, vilket förvärrar försörjningen – risken för hungersnöd är stor (svält råder i vissa områden). En stor del av boningshusen och andra byggnader (såsom skollokaler) är förstörda, många har utsatts för plundring. Till det kommer att en del av miliserna (på alla sidor) fungerar närmast som gangsterligor, roffar åt sig och trakasserar vanligt folk.

Syrien håller på att brytas sönder samtidigt som misären breder ut sig.

⁵⁵ Uppgifterna härrör från UNHCR i mitten av december 2013: <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/syria.php>
Av dessa fanns helt naturligt de flesta de i angränsade länder: Jordanien 568 000, Libanon 845 000, Turkiet 550 000 och Irak 209 000. Utanför det direkta närområdet står Egypten för det största flyktingantalet: 130 000.

Vi har i under debattens gång t.o.m. blivit beskyllda för att ”svika” det syriska folket. Vore vi demagogiskt lagda skulle vi kunna vända anklagelsen mot våra debattmotståndare. Vad kan man t.ex säga om Shora Esmailians inlägg på Socialistiskt forum där hon beklagar att USA inte fått bomba och när hon tidigare öst sitt förakt över Tariq Ali när han vill ha vapenvila?

Låt oss istället citera Stina Oskarsson i *Dagens Arena* 2/12 2013.

”För några veckor sedan hade jag förmånen att vara med på en konferens i Amman. Syrian Women Network som stöds av Palmecentret, var en av de aktörer som deltog. Ett 40-tal syriska kvinnor som representerar en bredd av olika civila organisationer och nätverk inom och utom Syrien fanns samlade i Amman för att diskutera på vilket sätt kvinnorna bör finnas med i fredsförhandlingarna.

Alla var överens om att de väpnade striderna måste upphöra och att man måste hitta en politisk lösning på konflikten. Tankar och åsikter bröts mot varandra, men när mötet var slut hade man kommit fram till ett antal grundläggande ståndpunkter som man var överens om.”.....” Det handlar om krav på kvinnors delaktighet i förhandlingarna, behovet av att häva belägringen av städer och regioner för att kunna leverera mat och medicin till folket, och frigivning av godtyckligt arresterade civila personer.

Mötet var en del av en viktig process. Krig har alltid påverkat kvinnor och män på olika sätt. I rapporteringen från kriget i Syrien blir det tydligt att kvinnor är offer i konflikten. Samtidigt är det lika uppenbart att kvinnor inte automatiskt ses som aktörer i sökandet av en lösning. I de delegationer som representerar olika parter i konflikten och som man försöker få till förhandlingsbordet i Geneve, är kvinnor underrepresenterade.

Just därför var mötet i Amman så viktigt. Dels för att kvinnor självklart har rätt till makt och inflytande i de politiska processerna. Dels för att erfarenhet visar att kvinnors deltagande faktiskt bidrar till en mer långsiktigt hållbar fred. Vikten av att införa ett genusperspektiv på konflikter och öka kvinnors deltagande i fredsprocesser slås dessutom fast i FN:s säkerhetsråds resolution 1325.

Övertygelsen om att det går att finna en förhandlingslösning på konflikten, liksom viljan att bidra till det, är den viktigaste drivkraften för fred. Det är lätt att känna uppgivenhet när datum för förhandlingar ständigt skjuts framåt, samtidigt som kriget varje dag fortsätter att skörda hundratals liv. Men från mötet i Amman har jag med mig en känsla av hopp.”

Vi behöver inte tillägga något här. Stina Oskarsson har fångat situationen på ett utmärkt sätt.

Assad-regimen har konsoliderat sina ställningar och faktiskt också haft vissa framgångar under det senaste halvåret, inte minst pga. av stöd från libanesiska Hizbollah och iranska stödtrupper.

Bland rebellerna tilltar motsättningarna. Vi har under senaste året fått många rapporter om motsättningar och även strider mellan jihadistiska miliser och FSA-förband, och t o m mellan jihadisterna inbördes. Att motsättningarna mellan de oppositionsriktningar har skärpts betydligt, illustreras av att det inte var särdeles länge sedan som FSA-ledningen protesterade mot den amerikanska terroriststämpeln av al-Nusra-fronten.⁵⁶

FSA är en heterogen samling som saknar enhetlig ledning, såväl politiskt som militärt. Under dess paraply finns en brokig samling, även sådana som kan betecknas som ”krigsherrar” och gangsters, vilka utnyttjar situationen för egen vinning. Det rapporteras om utbredd korruptionen bland en del av dessa. Detta är fö ett mönster som ständigt återkommer under inbördeskrig, i synnerhet när den politiska ledningen och medvetenheten är svag (i en verkligt revolutionär armé görs stora ansträngningar att disciplinera de väpnade styrkorna och få dem att uppträda på ett sådant sätt att de vinner folkets förtroende).

De jihadistiska milisgrupperna (bland dem utmärker sig al-Nusra-fronten och ISIS) har stärkts och kontrollerar idag stora delar av nordvästra Syrien. Deras framgångar beror på många fak-

⁵⁶ Se artikelsamlingen [Jihadister i Syrien](#) på marxistarkivet.

torer bl a på att de är orädda, starkt religiöst motiverade, väl beväpnade och mer disciplinerade än många FSA-förband. I kraft av att de är konsekventa, icke-korrupta och principfasta kan de även vinna stöd bland sunnimuslimer (särskilt bland den mer konservativa landsbygdsbefolkningen), medan övriga minoriteter, mindre ortodoxa sunnimuslimer och sekulära grupper revolterar mot perspektiven av ett samhälle styrt av sharia-lagar. En hel del av de mer hårdföra islamistiska grupperna har under hösten (september) brutit sig loss från FSA.⁵⁷ Detta ökar riskerna för tvåfrontsrig där islamister slåss mot andra oppositionsstyrkor och sinsemellan.

Internationella aktörer

Assad-diktaturen har sin främsta allierade i det shiamuslimskt styrda Iran och under det senaste året även i ökande omfattning från Irak och libanesiska Hizbollah, medan rebellerna haft uppbackning från de sunnimuslimska staterna i regionen, Saudiarabien, Qatar och Turkiet. De senare har en naturlig allianspartner i det sunnimuslimska Muslimska brödraskapet, den traditionellt starkaste oppositionsrörelsen i Syrien.

Assad har hela tiden uppbackats av Ryssland och Kina.

Rebellsidan har å sin sida kunnat påräkna stöd från västmakterna, med USA i spetsen. Detta stöd har dock vacklat under senaste tiden, bl a för att imperialistmakterna blivit varse den växande jihadistiska faran.

Att USA, Israel och EU är intresserade av att få bort Assad-regimen uppenbart – i grunden ligger kontrollen av oljan, men givetvis finns även politiska och militär-strategiska intressen med i bilden, man vill t ex isolera Iran och försvaga Hizbollah, samt mota tillbaka Ryssland och blockera kinesiskt inflytande. När det gäller EU så har särskilt Frankrike varit pådrivande och aktivt, och det gäller inte bara Syrien utan hela regionen, vilket bl a beror på att Frankrike traditionellt haft stora intressen i delar av Afrika och Mellanöstern (Syrien befann sig t ex under franskt kolonialstyre under åren 1920-1946).

Även i Rysslands och Kinas fall är oljan en viktig faktor. För Rysslands del spelar dessutom militära överväganden stor roll (man vill hålla USA och EU utanför närområdet i Mellanöstern i så stor utsträckning som möjligt). Ryssland och innan dess Sovjetunionen har historiskt haft avsevärt inflytande i regionen. Moskva hade särskilt på 1970-talet nära relationer med dåtidens ”progressiva” nationalistiska arabiska regimer (Egypten, Libyen, Irak, Syrien), men har efterhand trängts tillbaka och Syrien är egentligen den enda stat där Ryssland fortfarande har en ”allierad”.

Oavsett hur man ser på Assad-regimen så hotar fundamentalistiska islamister vid horisonten, vilket ger de flesta västmakterna och Ryssland huvudvärk. Händelserna i Mali och Algeriet, liksom kaoset i Libyen har spätt på tveksamheten: Vad skulle Assads fall kunna medföra? Vilka är alternativen? Kan Syrien omvandlas till ytterligare en bas för al-Qaida-liknande internationell terrorism? Riskeras ökad instabilitet i hela regionen?

Även från saudiarabiskt håll förmärks viss tveksamhet. Saudiska regimen vill förvisso bli av med Assad och få en sunnimuslimsk regering i Damaskus, men vill samtidigt inte ha ett Syrien dominerat av radikala fundamentalistiska islamister, ty även om man tillhör samma riktning inom islam (wahhabismen), så vet makthavarna i Riyadh att al-Qaida och liknande är fiendligt inställda till och utgör ett hot mot den egna regimen.

⁵⁷ T ex den nyligen (i november) av 6 stora islamistiska rebellgrupper (där inte al-Qaida ingår) bildade ”Islamiska Fronten”, som också kontrollerar viktiga oljefält. ”Nästan alla gas- och oljefält i Syrien [kontrolleras] nu av grupper med band till al-Qaida”. (”Islamistiska rebellgrupper i gemensam front”, *GP* 27/11 2013). Se även (22 november): <http://www.sydsvenskan.se/varlden/syriska-islamister-gar-samman/>

Av de som stött upproret är Turkiet (med landgräns mot Syrien) den stat som varit mest engagerad i praktiken, bl a genom att på sitt territorium tillhandahålla skyddade reträttplatser för rebeller, sjukvård av skadade m m. Men även Turkiet har börjat dra åt sig öronen: de jihadistiska milisernas framfart har skrämt, liksom oroligheter bland kurder och den stora alawitiska befolkningen i Turkiet.⁵⁸

Politisk linje i förhållande till upproret

Vi kan inte stå likgiltiga till vilken väg som upproret i Syrien tar. Tvärtom är det vår plikt att – med våra begränsade resurser – försöka påverka utvecklingen i progressiv riktning. Det betyder bl a att vi måste sträva efter att försöka finna och stödja de strömningar som står för en *klassmässig* politik, samt försöka upprätta förbindelser med sådana politiska strömningar i och utanför Syrien och även om möjligt föra en dialog med dessa.

Syriska vänsterkrafter måste bestämt ta avstånd från och bekämpa islamistisk fundamentalism, sekteristiskt våld m.m. och verka för tolerans och försoning mellan religiösa och etniska folkgrupper, inklusive de som av olika skäl, ofta av rädsla för vad som ska komma i stället, stött/stödjer den sittande regimen. Kan man åstadkomma detta så är det också ett effektivt sätt att bryta ned stödet för Assad-regimen. De sunnimuslimska fundamentalisterna är här det största problemet – folkmajoriteten i Syrien är sunnimuslimer, som länge förtryckts av Baath-regimen och som därför är extra mottagliga för sekteristiska tendenser till förfång för upproret.

Det är viktigt att verka för bildandet av demokratiska massorganisationer som gör det möjligt för breda befolkningsgrupper att påverka och styra utvecklingen. Det finns redan sådana i form av de lokala samordningskommittéerna (LCC), vilka förtjänar ett närmare studium. Eftersom det saknas starka sekulära politiska organisationer så är dessa säkert heterogena och Muslimska brödrskapet har sannolikt ett stort inflytande i många av dem. Under senaste tiden har situationen för samordningskommittéerna förvärrats, bl a beroende på de jihadistiska gruppernas ökande inflytande (ett exempel på detta är den tidigare så omtalade staden al Raqqa, som övertagits av den strängt fundamentalistiska ISIS-milisen, som utövar sträng sharialagstiftning, med offentliga avrättningar m m).

De sekulära socialistiska krafterna (om vars styrka vi vet väldigt lite annat än att de är svaga) måste givetvis försöka formulera en alternativ politik till den som de borgerliga krafterna vill genomdriva efter Assad störtats. Till detta skulle vi, ihop med övriga sektioner i Fjärde internationalen, kunna bidra bl a genom att ta upp diskussioner med de syriska socialister som vi kommer i kontakt med.

I vår politiska tradition har vi länge haft principiella, på teori och praktisk erfarenhet grundade riktlinjer för hur vi ska förhålla oss till masskamp och till upprorsrörelser. De bör vi också försöka tillämpa när det gäller Syrien (och andra uppror i den delen av världen). Vår uppgift är främst politisk – militärt, ekonomiskt osv kan vi göra mycket litet, men med utgångspunkt från vårt politiska och ideologiska arv så kan vi ge viktiga bidrag – om vi agerar på rätt sätt.

En central uppgift måste vara att försöka bidra till bygget av en revolutionär rörelse som är politiskt oberoende av borgerliga krafter och inte minst av regimerna i de omgivande staterna och av imperialismen.

I ett uppror där den väpnade kampen spelar allt större roll blir tillgången till vapen alltmer betydelsefull. Detta gynnar de som förses vapen på bekostnad av de som inte får ett sådant stöd. När kampen alltmer utkämpas med vapen får också de politiska riktningar som är inriktade på massmobilisering svårare att göra sig gällande. Att de obehäpnade massorna tenderar

⁵⁸ Det finns betydligt fler alawiter i Turkiet än i Syrien – enligt uppskattning c:a 20 miljoner.

till att förvandlas till åskådare under krigsförhållanden är mer eller mindre oundvikligt – frågan om att försöka få stopp på de väpnade striderna (vapenvila) bör också ses i detta perspektiv.

Till en början var optimismen inom den internationella vänstern beträffande den arabiska revolutionen mycket stor. Man tyckte sig se en revolutionär process dominerad av progressiva, sekulära rörelser, där särskilt ungdomen spelade stor roll. Så var det också till en början. Men den följande utvecklingen i Tunisien, Libyen (där snarast kaos råder) och Egypten (där militären återtagit makten) har visat att det inte var så enkelt. Bakslagen för upproren i Jemen och Bahrain – den senare med direkt militärt ingripande från Saudiarabien – bör heller inte förglömmas.

I Syrien, där mångfalden folkgrupper, nationella minoriteter liksom religiösa riktningar är stor, finns massor med potentiella konflikter. Där finns t ex sunni- och shia-muslimer (dit alawiterna, den religiösa minoritet som Assad tillhör, brukar räknas) med internationella allierade: de förra kan räkna med stöd från Saudiarabien, Qatar och Turkiet, de senare från det shiamuslimskt styrda Iran, från Irak och från Hizbollah i Libanon. Där finns också en ganska stor kristen befolkning⁵⁹, samt kurder, druser, ismailiter m fl minoriteter, liksom palestinier och flyktingar från Irak. Dessa förhållanden riskerar att leda till svåra sekteristiska, nationella och andra konflikter, vilket redan förekommer i stor omfattning. Problemen riskerar dessutom att internationaliseras, dvs spridas till andra länder i regionen, i synnerhet Libanon, men även Jordanien och Irak, vilket också redan skett. Assad har länge pekat på och underblåst den sekteristiska faran. Det står helt klart att han blivit sannspådd på den punkten, främst pga. av de fundamentalistiska islamisternas agerande, som här spelat Assad i händerna.

Problem som rör sekteristiskt våld, nationella motsättningar och liknande måste den revolutionära vänstern, såväl inne i som utanför Syrien ta på allvar. Det är utomordentligt viktigt att förhindra att motsättningarna mellan olika folkgrupper skärps och övergår i väpnade konflikter och att konsekvent motverka att fundamentalistiska islamistiska rörelser tar över.

Den övergripande målsättningen för den revolutionära vänstern måste vara att verka för en utveckling i progressiv, sekulär riktning där – förutom akuta problem med mat, husrum och arbete m m – kampen för demokratiska och mänskliga rättigheter (såsom jämställdhet mellan könen, religionsfrihet, organisations-, yttrande- och pressfrihet, rättigheter för nationella minoriteter inklusive rätt till självbestämmande för kurderna m m) med nödvändighet måste stå i centrum under den närmaste framtiden, men där också *klasskampsperspektivet* (d.v.s. sociala, ekonomiska etc. frågor och till dem knutna maktförhållanden) bör inta en viktig roll och därmed också perspektivet på en socialistisk lösning hållas levande, även om de politiska och sociala förutsättningarna ännu inte är sådana att upproret på kort sikt kan växa över i en socialistisk revolution ("permanent revolution"). Det gäller helt enkelt (?) att närma sig problemen på ett marxistiskt sätt, att inta ett *klasskampsperspektiv* och försöka sprida detta.

Kamrater har i sin argumentation mot oss hävdad att en socialistisk revolution inte står på dagordningen, att det handlar om en "demokratisk" revolution och att den socialistiska vänstern är mer eller mindre icke existerande. Detta resonemang fördes också fram när det gällde kampen i Libyen.

Deras principiella ståndpunkt verkar vara att länder som Libyen och Syrien befinner sig i en historisk fas där borgerlig demokratisk revolution står på dagordningen och ingenting annat. Vi anser att de har fel.

⁵⁹ Bland de kristna kyrkorna är den grekiskt-ortodoxa kyrkan störst, men det finns flera andra: syrisk-ortodoxa, armeniska apostoliska kyrkan m fl.

Den nuvarande situationen i Libyen och Egypten visar att utan en stark oberoende arbetarklasskraft kommer inte heller de demokratiska förändringarna att säkras.

Det är arbetarklassens svaghet som utgör problemet. Som leder till att dessa utbrott kör fast. Det är fullkomligt fel att som våra motdebattörer rationalisera arbetarklassens svaghet till att enbart borgerlig demokrati står på dagordningen.

I Libyen var arbetarklassen till avgörande del immigranter. Dessa lämnade eller fördrevs i samband med resningen. Vi ska inte ha stora illusioner om klassmedvetande och organisering inom denna arbetarklass i Kadaffis diktatur. Men en sak är säker: utan en klassmedveten arbetarklass som kan utgöra kärnan i kampen kommer de småborgerliga massorna att med stor sannolikhet att istället hamna under borgerlighetens hegemoni. Läggs därtill det libyska klansystemet. (Observera att vi här inte använder begreppet småborgerlig som något skällsord utan som en beskrivning av ett mycket viktigt samhällsskikt som i allians med proletariatet kan spela en avgörande roll för samhällelig progressiv förändring.)

Vi ser resultatet idag när Misratamilisen i Tripoli genomför samma typ av massakrer som Kadaffi hotade att genomföra i Bengazi om hans pansartrupper kunde inta staden. Låt oss påminna om att flera av våra motdebattörer då förordade Natoaktioner och JAS-plan.

Våra motdebattörer ser arbetarklassens och vänsterns svaghet i dagens Syrien och drar helt enkelt slutsatsen att det enbart är ”demokratisk” kamp som står på dagordningen. Istället för att se att det är just arbetarrörelsens svaghet som är problemet. Vår uppgift måste vara att peka på detta fundamentala problem och argumentera för en politik som kan ändra på läget. Idag är de starka krafterna på oppositionssidan antingen borgerliga politiker som hoppas på att kunna få de maktpositioner som Assadklanen idag innehar, eller jihadisterna som vill etablera en islamsk stat baserad på sharia. Vi har ovan kunnat läsa att FSA-representanten helt enkelt vill ha makten. Denna form av krig är inte arbetarklassens hemmaplan. Det är borgarnas, jihadisternas och krigsherrarnas hemmaplan. Och framförallt Assadregimens hemmaplan!

Idag höjs allt fler syriska röster för vapenvila. Våra motdebattörer säger idag att det är syriernas sak att bestämma det, och att skulden vilar på den europeiska och amerikanska vänster som inte stött amerikansk och europeisk intervention.

Det är naturligtvis kvalificerat trams. Hade en vapenvila ingåtts för ett år sedan hade demokratiska anti-Assadkrafter stått mycket, mycket starkare än nu. Och oändligt lidande hade besparats det syriska folket.

Och lärdomarna från Libyen och Egypten gäller även i Syrien. Utan en oberoende arbetarrörelse kommer inte heller begränsade demokratiska förändringar att säkras.

Vår solidaritet och uppgifter

Vår solidaritet med de progressiva, sekulära vänsterkrafterna i Syrien måste vara *politisk* och bidra till att klargöra skillnaderna gentemot andra politiska riktningar. Det innebär att förhålla sig kritiskt inte bara gentemot jihadistiska grupper, utan även mot FSA och de borgerligt dominerade politiska ledningarna, såsom *Syriens nationella råd* (SNC) och oppositionens paraplyorganisation, den *Nationella koalitionen av revolutions- och motståndsstyrkor* (också förkortad SNC, bildad i november 2012), som domineras av *Muslimska brödrskapet* och diverse proimperialistiska borgerliga politiker (många av dem är exilpolitiker som länge befunnit sig utomlands och saknar verklig förankring inne i Syrien). Inga av dessa ledningar kan vi förlita oss på – deras mål överensstämmer inte med våra och det bör vi heller inte förtiga. Vi har ingen anledning att fungera som deras försvarsadvokater. Tvärtom bör vi öppet framföra kritik när det finns fog för det och sådan kritik får inte stämplas som ett stöd till Assad. Det behöver väl inte påpekas att det är viktigt att sådan kritik framförs i lämpliga former – vi bör vara inställda på att föra en dialog med progressiva strömningar, inte framstå

som självgoda besserwisrar som delar ut pekpinor. Dialog, liksom kritik, är också viktig för att bidra till att knäsetta ett sunt och demokratiskt förhållningssätt till meningsskiljaktigheter – man ska kunna diskutera även om det råder stora åsiktsskillnader, vilket är oundvikligt under ett uppror som är så komplext och blodigt som det i Syrien och då känslorna lätt tar över förnuftet. Om vi ska döma av de uppgifter som vi på olika sätt fått om det arbete som våra kamrater drivit med Syrien-frågan i Sverige, så har man inte arbetat enligt en sådan inriktning (mer om det nedan).

Det är också viktigt att vi inte påtar oss en censurroll och förtiger eller försöker bortförklara förhållanden som är problematiska. Tvärtom bör vi sträva efter att dra fram sådant i ljuset – att ställa ett problem är första förutsättningen för att det skall kunna lösas. Dessutom kan och bör vi kunna diskutera problem som rör propaganda, desinformation, överdrifter, konspirationsteorier osv och som alltid förekommer i krig och i synnerhet i inbördeskrig. Vi bör också vara försiktiga och avstå från att okritiskt sprida uppgifter som är osäkra (det är i sådana fall bättre att redogöra för de olika versioner som föreligger).

Vi är en liten organisation med små resurser till förfogande. Däremot besitter vi ett unikt och värdefullt politiskt arv som vi bör bygga vidare på och dela med oss av – och på så sätt kan vi göra skillnad. Men det gäller också att använda sig av detta rika arv. Vi bör främst se vår roll som *politisk* där huvudinriktningen är att främja vänsterkrafter enligt de riktlinjer som vi skissat ovan, vilket också bör genomsyra vår press och olika initiativ. Vi bör alltså inte se oss som eller agera som en solidaritetsfront eller solidaritetskommitté till stöd för upproret, sådant arbete bör skötas vid sidan av SP, men gärna med deltagande av SP:are – i dess publikationer och propaganda måste man givetvis ta andra hänsyn än de som gäller för en politisk organisation som SP. Vi bör heller inte fungera som vapenlobbyister – det tillhör inte de områden där vi kan göra nytta.

Till detta kan läggas att SP (och *Internationalen*) borde lägga huvudvikten vid sådant som inte den vanliga pressen och TV/radio tar upp: Vänstern inne i Syrien, kritisk granskning av SNC och Nationella koalitionen (sammansättning, politiska mål osv), beskrivningar av LCC (hur de ser ut och arbetar i praktiken, de problem som de ställs inför m m), bakgrunden till upproret (såsom en historik från Baath-partiets maktövertagande till idag, ekonomi, politik, sociala, etniska och religiösa förhållanden osv), FSA:s uppbyggnad, ledning och sammansättning. Allt viktigare blir också flyktingfrågan och de konsekvenser detta får, liksom kvinnornas och barnens situation.

När det gäller vissa aspekter av förhållandena i Syrien är våra kunskaper små eller i det närmaste obefintliga. Detta gäller t ex arbetarrörelsen. Vi borde följaktligen tackla den frågan, dvs införskaffa uppgifter om arbetarpartier med proletär förankring, den fackliga organisationen (det har funnits en statligt styrd fackförening – vad spelar den för roll idag?) m m.

I detta sammanhang behöver vi även fästa uppmärksamhet på Fjärde internationalens roll och särskilt dess press och Internet-närvaro: Rapportering och debatt om Syrien har varit mycket sparsam, i stort sett frånvarande. Mycket litet har publicerats i *International Viewpoint*. Intens G Achcar har varit särskilt produktiv (han har gett några intervjuer). Detta tyder på att det finns motsättningar om frågan, något som gör debatt och analys ännu angelägnare. Vi bör därför puffa på för att få upp Syrien på dagordningen – med debattinlägg, dokument osv. De flesta av de punkter som nämnts ovan borde FI medverka till att sprida kunskap om.

En fråga där vi anser att SP hittills har misslyckats att fungera på ett bra sätt gäller relationerna till den övriga svenska vänstern och i synnerhet de syrier som befinner sig i Sverige. Det är oerhört viktigt att bekämpa alla former av sekterism, att sätta *klassintressen* över etniska, religiösa, nationella och andra splittrande faktorer.

Det faktum att många i Sverige boende syrier faktiskt stödjer Assad borde leda till eftertanke: beror det på att de är medvetna reaktionärer eller har det huvudsakligen andra orsaker, t ex att de är rädda för vad som händer om Assad skulle störtas – dvs att de fruktar sekteristisk våld från främst sunnimuslimska fanatiker. En sådan rädsla är befogad, vilket en hel del massakrer och andra övergrepp inne i Syrien vittnar om. Sådant borde man ta fasta på för att få till stånd en dialog med dessa grupper, med målsättningen att dämpa motsättningarna och få en ömsesidig förståelse, och inte på förhand betrakta dem som oförbätterliga Assad-anhängare. Detta är givetvis inte enkelt, i synnerhet eftersom det inte har gjorts allvarliga försök i den riktningen. Som det har sett ut hittills så verkar det faktiskt som om vi i själva verket bidragit till att skärpa motsättningarna till dessa grupper – att t ex i olika sammanhang kalla dem för fascister, diktaturkramare osv är sannerligen ingen bra metod att försöka få tillstånd en dialog. På så sätt skärper man bara motsättningarna och driver över dem till Assad-sidan.

På lång sikt, om man vill undvika fruktansvärda blodbad, är det av oerhört stor vikt att ta itu med sådana problem. Våra möjligheter att påverka något i Syrien genom vårt agerande i Sverige är naturligtvis mycket begränsade, men det vi gör bör ju vara sådant som kan leda utvecklingen åt rätt håll, även om det bara är marginellt.

Relationerna till den övriga vänstern, från V till, r-arna och de s k Myrdalianerna har haft samma karaktär. Att behandla dem, i synnerhet de två sistnämnda tendenserna, som mer eller mindre medvetna kontrarevolutionärer, att ifrågasätta om de överhuvudtaget bör räknas till ”vänstern”, kalla dem för ”kontras” och t o m fascister är blind sekterism och inget annat. De tillhör givetvis vänstern, de uppfattar sig själva som anti-imperialister, de vill avskaffa kapitalismen osv, men de har en felaktig teori om verkligheten vilket får dem att hamna fel. Det är det som bör vara utgångspunkten för vår kritik, inte demonisering. Att behandla dem som parias innebär fö en förkrossande kritik mot hela vår tradition: Är dagens myrdalianer, r-are osv värre än t ex 1970-talets maoister (som såg Sovjet som huvudfiende, som i praktiken stödde USA-imperialismen i varje fråga där de var emot Sovjet, flirtade med i stort sett alla världens borgerliga diktaturer, stödde Kinas angrepp på Vietnam osv) eller 1930-talets stalinister (med politiken i Tyskland, spanska inbördeskriget, Moskvarättegångarna, Molotov-Ribbentrop-pakten som i praktiken innebar att man slutade bekämpa fascismen, mord på mängder av antistalinistiska revolutionärer med Trotskij i spetsen osv)? Knappast, men hur kan det då komma sig att vissa av våra kamrater behandlar dem som om de aldrig varit mer reaktionära än nu?

Det måste bli ett slut på denna sekteristiska hållning!

Principiell och saklig kritik: Ja! Demonisering och sekterism: Nej!

Lästips

Upproret i Syrien har stötts och blötts länge och väl och det finns massor med aspekter som inte berörts ovan. Därför följer här ett urval med texter som kompletterar framställningen ovan (det är främst texter som gäller den aktuella debatten som tagits med), samtliga finns på marxistarkivet...

Om islamism och jihadism (nyaste först)

Artikelsamling: [Jihadister i Syrien](#) (december 2012).

Farooq Sulehria: [Tre resonemang om det politiska islam i Mellanöstern](#) (2011)

Gilbert Achcar: [Marxister och religionen – igår och idag](#) (2004)

Chris Harman: [Profeten och proletariatet](#) (1994)

Gilbert Achcar: [Elva teser om den uppvaknande islamistiska fundamentalismen](#) (1981)

SP: Solidaritet med den syriska demokratiörelsen!

Uttalande från Socialistiska Partiets Partistyrelse publicerat 18/12 i *Internationalen*

Den syriska demokratiörelsen kämpar för livet. Assadregimens militäröffensiv med stöd av libanesiska, iranska och irakiska styrkor har de senaste veckorna vunnit blodiga framgångar. Samtidigt erövrar al Qaidastyrkor och andra jihadister mark i framförallt norra Syrien, som i Aleppo och Raqqa där demokratiaktivister förföljs och undertrycks. Den så kallade Islamistfrontens stormning av Fria Syriska Armens bas vid turkiska gränsen blixtbelyser den alarmerande utvecklingen. Den demokratiska revolutionens förkämpar attackeras från alla håll medan flyktingmiljonernas nöd växer.

Samtidigt pågår stormaktsspelet inför Genèveförhandlingarna i januari. Assadregimens gasattack mot den egna befolkningen belönades i praktiken med ett andrum för diktaturen genom USAs och Rysslands stöd för att säkra lagen av stridsgas. USAs stopp för stöd till Fria Syriska Armen med hänvisning till islamisthotet stärker ytterligare de jihadister som backas upp av gulfstaterna.

Så ställs den syriska demokratiörelsens kämpar alltmer ensamma inför diktaturens och jihadisternas terror.

För världens arbetar- och vänsterkrafter är det en solidarisk plikt att stödja de syriska revolutionärer och aktivister som nu förtvivlat kämpar vidare för demokrati, humanitet och människors lika rättigheter mot skrämmande odds.

Våra regeringar måste avkrävas massivt stöd till den syriska demokratiörelsen och humanitär hjälp till vår tids största flyktingkatastrof.

Livlinor måste upprättas med den demokratiska revolutionens grupper och aktivister. Deras röster måste stöttas för att tränga igenom mediafloden som idag reducerar alternativen till diktaturen eller gudsstater. Socialister i vår del av världen måste ta initiativ till politiskt utbyte, materiell hjälp och ren mänsklig kontakt med aktivister, rörelser, kommittéer och andra uttryck för det syriska demokratiska civilsamhället.

Det gäller inte minst i förhållande till de syriska flyktingströmmarna där många som stod upp mot diktaturen nu befinner sig. De syriska flyktingarna ska välkomnas av en arbetarrörelse och vänster som står på deras sida mot alla reaktionära krafter.

Det är i den yttersta nödens stund vår solidaritet och vänskap prövas. För den syriska demokratiska revolutionen är den stunden sedan länge här.

Vi i Socialistiska Partiet har aldrig tvekat med vem vi solidariserar oss. Tillsammans med syriska aktivister både i Sverige och i Syrien har vi från första stund deltagit i det arbete som så få andra socialistiska strömningar varit en del av. Med insamlingen "Syriens barn" har vi på gator och torg samlat in 10 000-tals kronor för att hjälpa de som drabbas värst av Assads bomber. Vi har deltagit i byggandet av solidaritetsorganisationen "Föreningen Syrien Sverige", utgivningen och spridningen av tidningen "Syrienbulletinen" och hållit åtskilliga offentliga möten runt om i landet för att låta syriska revolutionärer berätta om sin kamp och diskutera vad som händer och bör göras i Syrien.

Socialistiska Partiet uppmanar svensk arbetarrörelse och alla vänsterkrafter att tillsammans med oss upprätta en aktiv solidaritet med de syriska demokratiaktivister och rörelser som idag kämpar för oss alla.

Socialistiska Partiet
Partistyrelsen
14 december 2013

Peter Widén: Katastrofen i Syrien

Introduktion

Det står nu klart att Syrien står inför en mänsklig katastrof av enorma mått, samtidigt som Assads huvudmotståndare idag inte är någon heterogen, men demokratiskt strävande väpnad oppositionsrörelse, utan reaktionära islamister. Detta har fått USA och andra västmakter att börja omvärdera situationen. Upprättande av en stat styrd av talibanliknande islamister utgör ett skräckscenario för Obama & Co. De söker därför efter nya utvägar, där bevarandet av Assad är ett alternativ och försök att komma överens med mindre extrema islamister ett annat.

I detta läge antog Socialistiska Partiets partistyrelse ett uttalande om Syrien (återges ovan). Peter Widéns artikel kan ses som ett svar på detta uttalande, men det handlar inte om direkt polemik utan mer om vad den nya situationen innebär, vilka slutsatser som bör dras och vad det borde betyda för vår politik.

MF 26/12 2013

* * *

Islamiska Frontens övertagande av FSA:s huvudbas och general Idriss flykt till Turkiet är det kanske mest spektakulära i den process som i realiteten betyder det islamistiska enheternas etablering som den dominanta kraften på oppositionstiden och FSA:s marginalisering.

Jag väljer här att citera hela Aron Lunds gästkrönika i *Eskilstunakuriren* den 13 december. Han gör en målande lägesbeskrivning och det finns ingen anledning för mej att försöka göra samma sak med andra ord.

”Det var inte lätt för generalmajor Salim Idriss att framställa sig som det syriska upprorets högste ledare tidigare.

Det blev ännu svårare när hans högkvarter ockuperades av rivaliserande rebellgrupper.

Nu sitter chefen för Fria syriska arméns militärråd i Turkiet, och verkar inte kunna återvända till sitt högkvarter några kilometer bort. Gränsövergången vid Bab al-Hawa i nordvästra Syrien har tagits över av en stor islamistorganisation kallad Islamiska fronten.

Fria syriska armén (FSA) har alltid varit mer av ett samlingsbegrepp än en verklig organisation, och den har sannerligen aldrig varit någon riktig armé. De första grupper som använde namnet skapades redan i juli 2011, men även om fler och fler tog till sig FSA-beteckningen, bildades aldrig någon effektiv ledning.

Inte förrän i december 2012 började det bli lite ordning på FSA-rörelsen. Då utropades militärrådet under generalmajor Idriss, med starkt stöd från Saudiarabien, USA och många andra av de länder som finansierar upproret mot Bashar el-Assad.

Genom att locka med vapen, utrustning, ammunition och terränggående fordon – sådant som han försågs med av sina utländska sponsorer – kunde Idriss knyta till sig ett rätt betydande antal småmiliser. Men de riktigt stora fiskarna lät sig inte sväljas.

En del av dessa stora, självständiga gerillafraktioner utropade nu i november den nya Islamiska fronten. Tillsammans med riktigt extrema djihadistorganisationer – som den så kallade Islamiska staten, eller Djabhat el-nosra (en al-Qaidagrupp) – har de blivit ett verkligt hot mot upprorets mer moderata FSA-anknutna grupper.

Den 6 december tog Islamiska fronten, under något oklara omständigheter, kontroll över flera stora lager med vapen som hade skänkts till FSA. Några dagar senare såg gruppen också till att ta över gränsposteringen mot Turkiet, och därmed också makten över vapentrafiken, handeln och den internationella hjälpverksamheten. Det slog undan benen för FSA-ledaren Idriss, som själv blev fast i Turkiet.

Militärrådet har varit helt beroende av sin förmåga att distribuera vapen och utrustning till rebellerna, som ett sätt att köpa stöd bland upprorsmännen – men nu blir det svårt att ens nå in i dessa delar av Syrien på något effektivt vis, utan att först behöva be Islamiska fronten om tillstånd.

Idriss själv försöker tona ner konflikten, säkert i hopp om att kunna återvända till Syrien snart. Men en av FSA:s ledare kallar det en komplett kupp. Och det ser inte bättre ut.

USA:s, Saudiarabiens och Turkiets försök att bygga upp en moderat och samarbetsvillig ledning för upproret, anförd av generalmajor Idriss, verkar nu ha fått sitt symboliska nådaskott.

Hädanefter är det, om någon nu tvivlade på den saken, islamisterna som styr.”

(Aron Lunds räknas som en av Sveriges ledande Syrienexperter).

Vi är ju några inom Socialistiska Partiet som sedan lång tid tillbaka poängterat att det är just hit som krigföringen kommer att leda. När protesterna mot regimen gled över i ett inbördeskrig låg sekulära vänsterkrafterns chans i att kriget så snabbt som möjligt kunde avslutas. Ett Syrien som tidigare genomlidit en lång kamp mellan regimen och det sunnimuslimska brödraskapet. En omgivning som alltmer präglats av den reaktionära konfrontationen mellan Sunni och Shia-muslimer. Ett Syrien där minoriteter som alawiter och kristna med det som sker i grannländerna framför ögonen alltmer tyr sej till Assad-regimen som en garant för sin religionsfrihet. En situation där olika imperialistmakter agerar för att stöda olika fraktioner som man ser som sina möjliga samarbetspartners.

Ett Syrien där sekulär vänster och organiserad arbetarrörelse är minst sagt svaga.

Givet denna situation kan en långt utdraget inbördeskrig, oavsett om det började som demokratiska protester enbart leda till stärkande av reaktionära krafter. Tanken att de små sekulära vänsterkrafterna, med eller utan vapenleveranser, skulle kunna rycka åt sej initiativet i inbördeskriget, är så omöjlig att det är ofattbart att vänstermänniskor kan resa vapenhjälp som en paroll. Det enda som kan rädda progressiva krafter är ett slut på kriget. Inte heller då finns en garanti för anständiga vänsterkrafter tillväxt, men utan ett upphörande av krigstillståndet är det kört. När vi påpekat detta har vi anklagats för att vara svikare och en del annat. Vi får väl leva med det. Syriska folket är viktigare än vilka epitet som öses över oss. Men faktum är att om ett eldupphör inträffat för ett år sedan hade progressiva krafter stått mycket starkare än i dagens situation.

Miljoner människor är på flykt. Svält och epidemier hotar. Kriget hotar nu att sprida sej till Libanon. Att inte kräva ett slut på krigshandlingarna är att svika.

Vi har vid tidigare tillfällen pekat på den grundläggande orsaken till att den arabiska våren kört fast: frånvaron av en stark oberoende demokratisk socialistisk kraft. Utan de förtrycktas självständiga organisering kommer kommandot att tas av andra. Nyliberaler, jihadister, pro-imperialister, militärer etc.⁶⁰ Det går inte att komma runt detta med snack om att det enbart rör sej om en ”demokratisk” revolution” där socialistiska krafter inte behövs. En websida som sökt göra det är den av några kamrater rekommenderade ”Democratic Revolution Syrian Style”. (Demokratisk Revolution Syrisk Stil, webadress: notgeorgesabra.wordpress.com)⁶¹

Nu är denna websida politiskt fladdrig och vissa artiklar kan föra fram ståndpunkter som är oförenliga med ståndpunkter i andra. T.o.m. i samma artikel kan motstridiga ståndpunkter föras fram. Men låt oss citera ur en text om just revolutionens karaktär:

”Även om den syriska revolutionen är en borgerligt demokratisk revolution, överensstämmer den inte med det mönster för 1848 års revolution som Marx och Engels var mest bekant med och hade

⁶⁰ Se ”Syrien idag och SP” ovan.

⁶¹ Denna märkliga websida kommenterade Peter W även i en tidigare artikel, ”Att förtränga – mänskligt men fel” som ingår som första artikel i denna textsamling (se ovan).

förstahandserfarenhet av och där borgerliga liberaler, som fruktar den begynnande men fortfarande omoget proletära rörelsen, blir obeslutsamma och ljumma i kampen mot kontrarevolutionen och banar vägen för revolutionens nederlag.

Den syriska revolutionen följer ett helt annat mönster. Det finns inget utrymme för ljumhet, för gradvisa reformer (till exempel en konstitutionell monarki) som 1848, varje klass eller klassfraktion som rör sig i opposition mot regimen blir automatiskt revolutionär och tvingas kämpa för total seger, för att fullständigt krossa regimen, ställd inför risken av död och fysisk förintelse.”

Här ser vi alltså ett försök att presentera en borgarklass som utan kompromisser kommer att stöda revolutionen.

I den senaste artikeln har denna websida dock modifierat sej, men inte i marxistisk riktning. Nu öser man förakt över SNC och sekulära liberaler och hälsar Islamiska Fronten med tillfredsställelse.

Men på vissa punkter vacklar inte denna websida. Det gäller deras krav på vapeninsatser från USA-imperialismen och deras hat mot den vänster i Europa och USA som står för ståndpunkter liknande undertecknads.

Även i USA har rests röster för att stöda Islamiska Fronten, eftersom FSA verkar sidsteppat och Islamiska Fronten då blir alternativet till al-Qaida. I den amerikanska debatten har ju också röster höjts för att stöda Assad mot al-Qaida. En sådan variant är inte helt omöjlig och bara det faktum att den debatteras är ju ett tecken på hur fel våra Myrdalianer haft i sin konspiratoriska idé att utvecklingen i Syrien varit resultatet av en USA-ledd plan att störta regimen. Den arabiska våren tog imperialismen på sängen och Washington har trevat sej fram i sina försök att säkra sina intressen. Dagens SNC och FSA kan bli morgondagens Islamiska Fronten eller t.o.m. Assad-regimen. Det verkar ju som att Washington idag försöker få oppositionen att acceptera Assadregimens fortlevnad åtminstone temporär.

Men även om ett avslutande av krigshandlingarna under lång tid varit det bästa (och enda) alternativet för vänsterkrafter i Syrien, vilka möjligheter har vi i SP och Fjärde Internationalen att kunna påverka i den riktningen? Mikroskopiska naturligtvis. Men det hade varit 100 gånger bättre om vi fört fram sanningen än att fortsätta kräva vapenhjälp. Vår målsättning måste ju vara att syriska vänsterkrafter kan överleva och fortsätta sin kamp. Och vår önskan måste ju också vara att det fruktansvärda lidandet lindras och att syrierna får en chans att komma ur den vedervärdiga katastrof kriget lett till.

PW 26/12 2013

Eriksson/Fahlgren: Vilken solidaritet? Kritik av SP:s senaste Syrien-uttalande

Introduktion

Det militära dödläget och islamisternas alltmer framträdande roll inom oppositionen har medfört att västmakterna, med USA i spetsen, står rådvilla och försöker hitta nya utvägar ur en konflikt som inte utvecklats som de hoppats. Även Turkiet verkar ha fått sig en tankeställare, samtidigt som Saudiarabien flyttat fram sina positioner genom stödet till Islamiska fronten. För den progressiva och sekulära oppositionen är detta dåliga nyheter.

I det läget sammanträdde Socialistiska Partiets partistyreelse (PS) i mitten av december och antog ett Syrien-uttalande som avsåg att precisera SP:s hållning och närmaste uppgifter och

som publicerades i *Internationalen* 20/12 under rubriken ”Den syriska demokratiörelsen angrips från flera håll”.⁶²

Peter Widéns artikel ”Katastrofen i Syrien” (som återges ovan), där han lade fram ett annat perspektiv än partistyrelsen, var delvis avsett som ett svar på uttalandet, men polemiserade inte direkt mot detsamma, vilket däremot föreliggande artikel gör.

MF 2/1 2014

* * *

Partistyrelsens Syrien-uttalande från 14/12 2013 är inget bra uttalande. Det fortsätter bara den, enligt vår mening, bristfälliga och i vissa avseenden felaktiga politik som SP fört under lång tid, och som huvudsakligen karakteriseras av att man duckat för de verkliga problemen och – av olika anledningar – avstått från att försöka ordentligt analysera situationen och dra de kanske inoportuna men nödvändiga politiska slutsatserna.

Vi som står bakom denna artikel och flera andra (”de fem”) har länge varnat för den utveckling som vi nu ser utspelas och vi har upprepade gånger förslagit en annorlunda mer aktivt *politisk* inriktning för Syrien-arbetet. Avsikten har varit att åtminstone få till stånd en debatt, men i praktiken har man inte ens försökt bemöta våra åsikter och förslag, utan bara ignorerat dem. Vi har mötts av en slags ”repressiv tolerans”, dvs vi har fått hållas utan att man tagit notis om vad vi sagt. Ändå vet vi att det såväl inom som utanför SP funnits och finns mycket stöd för våra ståndpunkter. Detta är inte bra.

Vår linje

Vår uppfattning har under hela det gångna året (2013) varit att upproret hållit på att urarta till en sekteristisk konflikt mellan främst sunni- och shiamuslimska krafter, med stor internationell inblandning och spridning till omgivande stater (främst Libanon, men även Irak och Jordanien). Sekteriseringen och militariseringen av konflikten, liksom det faktum att den har kommit att bli ett internationaliserat inbördeskrig, har inneburit att den stora massan av syrier (och i ökande omfattning även folken i angränsande länder) förvandlats till maktlösa offer i ett allt blodigare och brutalare krig, där vapnens makt och inte befolkningens vilja bestämt agendan. Under tiden har islamister av olika schatteringar alltmer kommit att dominera inom oppositionen. Detta gäller inte minst militärt, men i kraft av sina militära framgångar så har de också fått kraftig inverkan på de syriska massornas liv och då inte bara i de områden där häftiga strider pågått, utan även i samhällen där islamisterna gripit makten. Vi skall här inte vidareutveckla denna analys som vi skrivit om flera gånger, utan nöjer oss med att framhålla att vi länge förutsagt att det var just detta som skulle hända.⁶³

Inte nog med det. Vi har också påpekat att det enda sättet att bryta den onda spiralen är att få slut på krigshandlingarna. Endast så skulle det kunna skapas rimliga förutsättningar för de syriska massorna att påverka utvecklingen. Endast så skulle de genom politiska, fackliga och andra organisationer (inklusive lokala råd av olika slag) kunna göra sina röster hörda. Vi har föreslagit att en sådan insikt borde få ligga till grund för vårt politiska arbete både när det gäller i Syrien (i den mån vi överhuvudtaget kan påverka något där), i exilmiljöerna och bland de som arbetat med Syrien-solidaritet och som vi borde kunna föra dialog med.

Genom att bekantgöra och förklara en sådan linje och den analys som den baseras på, skulle vi ha kunnat introducera en politisk diskussion om avgörande politiska och andra problem. För ett segerrikt uppror är inte bara, eller ens huvudsakligen, en militär kamp. Viktigare, i

⁶² Den kritiserade *Internationalen*-artikeln ”Solidaritet med den syriska demokratiörelsen!” återges ovan.

⁶³ Se t ex [Syrien – kommenterad artikelsamling](#) från januari 2013, som visar att vi länge varnat för en sådan utveckling.

synnerhet på lite sikt, är den politik som förs, dvs de mål som eftersträvas, vad man vill uppnå, hur massorna mobiliseras i kamp för sina intressen osv.

Vi har därför också försökt resa frågor om att utarbeta ett politiskt program som svarar mot kampens behov: Vilka politiska, sociala och ekonomiska krav bör sättas i centrum, hur tackla den religiösa sekterismen som såväl de islamistiska grupperna som Assad i praktiken underblåst? I själva verket är en effektiv kamp mot religiös sekterism av avgörande betydelse för att isolera Assad. Eftersom vi i tidigare inlägg ganska utförligt även diskuterat dessa frågor, så finns här ingen anledning att fördjupa oss i desamma.⁶⁴

SP:s linje

SP:s politik har tyvärr i stort sett gått ut på att ignorera sådana frågeställningar. Varför? Ja förmodligen beror det *antingen* på att man inte förstått vikten av sådana problem *och/eller* (vilket egentligen är ännu allvarligare) att man fruktat att resandet av sådana frågor och försök att tränga in djupare i problematiken (genom historiska, ekonomiska osv analyser) skulle kunna fungera ”splittrande”, dvs enheten som sådan har setts som viktigare än vad man är eniga om.

I vilket fall som helst så kan vi konstatera att SP avstått från att försöka inspirera till fördjupad politisk skolning och debatt och i stället valt att fungera som en slags solidaritetsorganisation i förhållande till det syriska upproret. Detta är i sig problematiskt eftersom anti-Assad-oppositionen är mycket heterogen, den består av många olika komponenter, utmärks av politisk oklarhet och har i stort sett saknat mer uttalade och specifika politiska mål (förutom att störta Assad). Och om man bortser från alla komplikationer och nöjer sig med att solidarisera sig med en sådan diffus rörelse, ja då kan man givetvis heller inte föra mer sofistikerade politiska resonemang. Som vi ser det är det en sådan kritiklös, ovillkorlig solidaritetslinje som SP stått för. Det är därför inte särskilt förvånande att SP hållit en mycket låg politisk profil i Syrien-frågan. SP:s linje, som den yttrat sig i uttalanden från SP:s ledande organ och i *Internationa-len*-ledare, har främst bestått i ganska allmänt hållna skrivningar om att man stödjer den progressiva sekulära oppositionens väpnade kamp för att störta Assad. Många av dessa uttalanden har varit så principiellt hållna att de i sina huvuddrag kunnat stödjas av de flesta inom SP. Men utvecklingen i Syrien har medfört att en sådan linje, som även det sista PS-uttalandet ryms inom, har blivit alltmer problematisk och otillräcklig – detta gäller i synnerhet SP:s förespråkande av vapenstöd till oppositionen och överhuvudtaget förhållningssättet till den fortsatta kampen, frågor som vi återkommer till nedan.

Kildén/Åsman-linjen

Medan SP officiellt har stått för en ganska försiktig linje och tidningen *Internationa-len* kunnat spegla flera olika, ibland motstridiga uppfattningar, så har det också hela tiden funnits en mer aggressiv Syrien-linje. De mest envetna och konsekventa företrädarna för den linjen är Kildén & Åsman, som i mängder av artiklar på sin blogg och via Facebook-inlägg fört fram sina uppfattningar. De har heller inte varit ensamma, utan de har haft stöd av andra bloggare (främst Röda Malmö) och bland de som varit verksamma i den Syrien-solidaritetsrörelse som främst finns i Stockholm.

K&Å:s skrivelser om Syrien har huvudsakligen kretsat kring två teman:

- 1) Demonisera Assad och Assad-regimen
- 2) Glorifiera oppositionen

I sin strävan att framställa Assad-regimen i så mörka färger som möjligt har K&Å lagt stor vikt vid att i en lång rad artiklar beskriva regeringsstyrkornas brutala krigföring, att de utan pardon bombat civila, mördat och torterat, beskjutit brödköer osv. Givetvis så innehåller

⁶⁴ Se ”Syrien idag och SP” ovan, där vi utvecklar kritiken mot SP:s linje och skissar en alternativ politik.

många av dessa berättelser en stor dos sanning, men samtidigt bör man vara medveten om att det under krig (i synnerhet inbördeskrig) också pågår ett propagandakrig, dvs de stridande parterna vill skönmåla den egna sidan och svartmåla motståndaren och att det därför förekommer överdrifter och även rena påhitt. Det betyder att man bör inta en kritisk attityd till nyheter som kommer från den ena eller andra sidan, dvs man kan inte utan vidare förutsätta att uppgifter är korrekta. Men för K&Å så har källkritiken endast fungerat åt ett håll, dvs för uppgifter som de uppfattat som negativa för oppositionen eller fördelaktiga för Assad.

En fördel – sett utifrån skribenternas synvinkel – med den beskrivna typen av journalistik är att det går snabbt att komma till skott, dvs det krävs inga omfattande bakgrundsstudier, man behöver inte närmare studera historien, landets ekonomiska och sociala förhållanden osv. För att t ex levande beskriva en hänsynslös bombräd mot civila mål eller Shabiha-milisens härjningar räcker det med att inhämta aktuella uppgifter från internationella media. Om man sedan är duktig på att skriva – det är både Kildén och Åsman – då är det ganska enkelt att skriva artiklar om sådana händelser.

Här finns det dock anledning att stanna upp och reflektera. Artiklar av beskrivet slag, som i princip kan förekomma i vilken borgerlig tidning som helst, kan många journalister åstadkomma, eftersom de inte kräver några speciella politiska eller andra djupare kunskaper och insikter. Men när vi har att göra med personer som gör anspråk på att vara revolutionära marxister, då har vi större förväntningar än på en vanlig journalist, nämligen att de ska göra bruk av sina unika kunskaper. Men tyvärr har K&Å inte ens gjort ansatser till att presentera en marxistiskt baserad analys av skeendet, av de ekonomiska, sociala, politiska och etniska problemen. Inte heller har de försökt utreda de revolutionära perspektiven, t ex om de anser att den permanenta revolutionens teori är tillämpbar när det gäller Syrien och i så fall hur.

K&Å:s Syrien-skrivier saknar ”analytisk” karaktär. De försöker inte tränga bakom det yttre skenet, utan de ser det som sin främsta uppgift att fungera som språkrör för oppositionen.⁶⁵ Därför återger de okritiskt uppgifter från oppositionssidan, medan de är mycket skeptiska mot sådant som stödjer Assad-sidan. Och de lägger heller inte någon större vikt vid att föra resonemang som vädjar till förnuftet, utan de försöker främst appellera till känslorna – de vill förstärka hatet. Det märks av det ofta höga tonläget, det rikliga bruket av förstärkande adjektiv och i ämnesvalen.

En seriös marxistisk analys kräver studier av den syriska kapitalismen och dess motsättningar (inklusive historiskt betingade sådana), liksom den roll som Assad-familjen (och Baathpartiet) spelat i denna kontext. Att K&Å inte haft några aspirationer i den riktningen framgår tydligt i deras beskrivningar av Assad, som de genomgående framställt som ett omänskligt, ondskefullt ”monster”, utan social förankring annat än i den egna familjen/klanen och understödd av en liten grupp privilegierade (mutade?), korrupta människor, dvs vi får oss till livs en fyrkantig svartvit bild av inbördeskrigets Syrien, där i stort sett hela folket stått enat mot en liten klick som endast kunnat klamra sig fast vid makten med besinningslöst våld.⁶⁶

Nästan lika förenklad och nyansfri har K&Å:s beskrivningar av oppositionen varit. Medan de i artikel efter artikel har skrivit om illdåd utförda av Assad-styrkor⁶⁷, så har de varit mycket

⁶⁵ Begreppet ”kritiskt stöd”, dvs detta att man kan stödja något som man samtidigt har kritik emot, verkar inte ingå i K&Å:s arsenal.

⁶⁶ När det gäller den stora roll som ”monstret Assad” fått i K&Å:s Syrien-bild så undrar man om de helt glömt hur marxismen brukar se på relationerna mellan samhällsklasser och enskilda individer. Se Plechanovs klassiska [Om personlighetens roll i historien](#) och Ernest Mandels [Individens roll i historien: Fallet Andra världskriget](#). Anser K&Å överhuvudtaget att marxismen är ett lämpligt verktyg för att analysera samhällsproblem? Deras skrivierier om Syrien tyder på att svaret på den frågan är: Nej!

⁶⁷ Ibland får Assad-regimen skulden för *alla* som dödats och skadats. T ex skrev K&Å 23 november på sin blogg att ”I dag tre år senare har fler än hundra tusen förlorat sina liv under regimen bombregn, artilleri och missiler”,

återhållsamma beträffande övergrepp som begåtts av rebellstyrkor (t ex fördrivningarna och förföljelserna av kristna, alawiter och andra minoriteter, massmordet på närmare 200 alawiter i Latakia i början av augusti och dito på över 40 alawiter i staden Adra i början av december, offentliga avrättningar som i flera fall videofilmats, t ex i staden al Raqqa).

Samtidigt har de gång på gång reagerat mycket häftigt mot skribenter som framfört kritiska synpunkter på oppositionen eller delar av densamma – sådant stämplas som ett direkt eller indirekt stöd till Assad. På liknande sätt har de reagerat om någon ifrågasatt någon uppgift om Assad-regimens brutalitet.

En lång rad vänsterprofiler och vänsterorganisationer har blivit hudflängda och beskyllts för att vara fiender till den ”demokratiska revolutionen i Syrien” (bland dem Tariq Ali⁶⁸). Även vi kritiska i SP har fått utstå många påhopp – exempel på detta ges i artikelsamlingen [Syrien och Socialistiska Partiet](#) (från november 2013), varför vi här avstår från att gå in närmare på detta.

Det är först under den senaste tiden (november/december), när man i stort sett måste vara döv och blind för att inte inse att situationen i Syrien är katastrofal, som även K&Å börjat vidgå att upproret håller på att fullständigt urarta (innan dess försökte de upprätthålla en optimistisk mask). Men samtidigt vill de uppenbarligen fortfarande inte förstå *varför* det gått snett: I stället för att inse att grundproblemet är svagheter hos den syriska oppositionen, försöker de hitta syndabockar utanför Syrien. Exempelvis har de beklagat den internationella vänsterns ljumma inställning till upproret.⁶⁹ Och de har lagt mycket stor vikt vid västmakternas ovilja att förse oppositionen med adekvata vapen (t ex luftvärnsrobotar). De verkar tro att upprorets framgång främst varit en fråga om tillgången till avancerade vapen. Och de har förträngt det elementära faktum att kapitalistiska stater (som USA och Saudiarabien) saknar intresse av att stödja genuina revolutioner, och om de ingriper då är det för att främja de egna intressena. De kan därvid också ge vapenstöd, vilket de gjort hundratals gånger tidigare, men syftet har aldrig varit att främja en revolutionär utveckling (utan tvärtom), och Syrien är inget undantag.⁷⁰

I detta sammanhang bör också nämnas att den mer västorienterade delen av oppositionen länge hoppats på direkt imperialistisk intervention och den blev mycket besviken när Obama i höstas plötsligt backade från hotet att ”straffa” Assad-regimen för den mycket omtalade gasattacken. Vissa delar av vänstern har uttryckt liknande ståndpunkter, dvs uppmanat till

dvs även de c:a 50 000 regimsoldater som dödats av rebeller tillskrivs Assad. Vilken är logiken bakom ett sådant resonemang? Ja, om Assad hade kapitulerat och avgått i stället för att försöka hålla sig kvar vid makten så hade de sannolikt inte dödats. [Tillägg: Enligt rapport från Syriens observatorium för mänskliga rättigheter 31/12 2013, så har drygt 130 000 personer dödats sedan konfliktens början, av dem drygt 46 000 civila, drygt 52 000 pro-regeringskrigare och 29 000 rebeller.]

⁶⁸ Det är inte bara Tariq Ali som anklagats för att vara fientlig till upproret, utan det gäller en lång rad andra kända vänsterjournalister och vänsterpolitiker, såsom britten Robert Fisk och George Galloway, samt irländaren Patrick Cockburn. Senast i raden att hamna i skamvrån var den för sina Vietnam-reportage berömde amerikanske journalisten Seymour Hersh.

⁶⁹ Det är oklart om K&Å tror att internationella vänstern med en annan linje skulle ha kunnat påverka utvecklingen i någon större omfattning. Med K&Å:s linje, där förespråkandet av vapenleveranser till oppositionen varit en central punkt, så hade man knappast kunna påverka någonting överhuvudtaget, eftersom de stora vapenleverantörerna inte har någon anledning att ta hänsyn till vad en liten revolutionär vänster säger i en sådan här fråga. Däremot skulle den europeiska vänstern ha kunnat påverka vänstern i Mellanöstern *politiskt* om den konsekvent hade pläderat för den typ av politik som vi förespråkade och som varit inriktad på att mobilisera massorna för konkreta (icke-militära) mål i stället för att fokusera på den väpnade kampen, där andra aktörer än en svag vänster har alla triumf på hand. Detta skulle ha kunnat få stor betydelse på lite längre sikt, men däremot är det osannolikt att det skulle ha förändrat det pågående upprorets karaktär.

⁷⁰ Förvisso ville t ex USA bli av med Assad – därför gav man stöd till Fria syriska armén – men inte till vilket pris som helst. Således, när de västvänliga krafterna hamnade i underläge och jihadistiska och andra islamistiska grupper tog över, då fick Washington kalla fötter och började omvärdera sin politik – och nu är det inte alls självklart att man vill störta Assad, ty de islamistiska alternativen är inte särskilt lockande.

imperialistiskt bombkrig, men så långt har inte K&Å gått, även om de inte heller entydigt tagit avstånd från sådant.

Det senaste SP-uttalandet

När det gäller K&Å:s häftiga kritik mot oss (som f ö mest tagit formen av svepande omdömen, inte argumentation i sak), så bör det klargöras att SP:s ledning inte skrivit under på denna kritik, men å andra sidan har den inte offentligt tagit avstånd från deras angrepp eller öppet kritiserat deras Syrien-linje. I stället har SP också i den frågan agerat som om det regnade och därmed har K&Å i stort sett ostört kunnat sprida sina uppfattningar inom de miljöer som arbetat med Syrien-frågan. Och ändå är det just i sådana sammanhang, där också en hel del syrier funnits, som hade varit särskilt viktigt att försöka få igång en mer sofistikerad, icke-sekteristisk, grundlig, saklig och på fakta baserad politisk diskussion om utvecklingen. Men av detta har vi inte sett någonting. Kort sagt – som vi uppfattar det – har SP fortsatt på den upptrampade stigen med skygglapparna på. Det senaste Syrien-uttalandet försätter i samma spår.

För att visa detta, så ska vi titta lite närmare på vad som faktiskt står och inte står i uttalandet, mot bakgrund av det som sagts ovan.

Uttalandet konstaterar inledningsvis (helt riktigt) att upproret håller på att gå fullständigt åt pipan (vilket visas av islamisternas alltmer uppenbara dominans, bakslagen för Fria syriska armén (FSA), Assad-regimens militära framgångar, den alltmer katastrofala flyktingproblematiken osv). Att det länge hållit på att urarta borde f ö ha varit uppenbart under åtminstone hela 2013 för alla som haft modet att se verkligheten som den är i stället för att hänge sig åt önsketänkande.⁷¹

Vi har inget att invända mot uttalandets allmänna beskrivning av den katastrofala situationen. Inte heller mot de avsnitt som handlar om vikten av att satsa på humanitär hjälp och ta krafttag för att försöka lindra flyktingkatastrofen. Det är frågor som vi verkligen borde ta fasta på och aktivt – tillsammans med andra – driva opinionsarbete kring. Här borde vi också försöka verka pådrivande på våra internationella kontakter – det är ju närmast skandal hur man i stora delar av Europa, t ex i Storbritannien och Frankrike, ställt sig kallsinniga till att ta emot syrienflyktingar (det är enbart Sverige och Tyskland som uppträtt någorlunda anständigt när det gäller detta). Här skulle vi kunna göra en viktig opinionsbildande insats.⁷²

Men f ö är uttalandet inte bra, utan håller sig på en nivå som snarare fördunklar problemen än att klargöra dem. En anledning till detta kan vara att dokumentet försöker sammanjämka olika intressen och undvika att direkt trampa någon på tårna. T ex kan man misstänka att en viktig målsättning har varit att inte stöta sig med de anti-Assad-grupper som finns i Sverige och som man vill upprätthålla vänskapliga relationer till, något som inte är fel i sig, men som inte borde ske till priset av att inta ståndpunkter som uppenbarligen inte svarar mot vad läget i Syrien kräver. I stället för att dra vettiga politiska, men kanske smärtsamma slutsatser av det skedda, så innehåller uttalandet mycket litet av konkreta politiska riktlinjer – det ger ett intryck av att gå som katten kring het gröt i stället för att ta itu med de verkliga problemen.

Efter den inledande beskrivningen av den alltmer tragiska situationen säger uttalandet:

”Assadregimens gasattack mot den egna befolkningen belönades i praktiken med ett andrum för diktaturen genom USAs och Rysslands stöd för att säkra lagren av stridsgas.”

⁷¹ En ganska aktuell redogörelse för det aktuella politiska och militära läget ges i Patrick Cockburns artikel (på marxistarkivet): [Storbritanniens politik för Syrien har lidit skeppsbrott, och ingen har lagt märke till det](#)

⁷² Patrick Cockburns artikel [Svälten i Syrien: Det största krisläget i FN:s historia](#) ger en aktuell bild av den katastrofala humanitära situationen.

Detta att framställa det som om att det skulle stå bortom varje rimlig tvivel att Assadregimens är ansvarig för Ghouta-massakern är just den typ av argument som Assad-oppositionen vill höra, eftersom det är deras officiella linje. Men det borde inte vara obekant att det råder delade meningar om Assad verkligen beordrat massakern. Att det saknas otvetydiga bevis som avgör skuldfrågan torde vara uppenbart för alla som inte på förhand bestämt sig för att anklagelser mot Assad-regimen som framförs av oppositionen är sanna. Men oavsett vad som är rätt och fel i skuldfrågan har händelsen knappast någon betydelse alls för hur vi bör ställa oss till det aktuella skeendet. Påståenden som det i uttalandet ovan riskerar bara att leda till en pseudodebatt om gasattacken i stället för att rikta strålkastarljuset på de verkliga problemen (Assad-regimens brutala facit är f ö tillräckligt illa ändå – gasattacken är i det sammanhanget bara en liten detalj).

Uttalandet försätter:

”USAs stopp för stöd till Fria Syriska Armen med hänvisning till islamisthotet stärker ytterligare de jihadisterna som backas upp av gulfstaterna.”

Vad menas? Anledningen till att USA stoppade vapenleveranserna var ju att vapnen i praktiken gått till islamister, dvs att vapenleveranserna stärker de senare, inte Fria syriska armén (FSA), dvs den del av oppositionen som västmakterna satsat på fram tills nu (och som inte dominerats av islamister).

Hur ställer sig f ö partistyrelsen till FSA? Anser man att FSA eller delar av detsamma representerat ”demokratirörelsens kämpar”? I vilket fall som helst: Hur skulle man under rådande omständigheter kunna se till att vapnen hamnade hos ”demokratirörelsen” i stället för hos islamisterna? Vilka hemliga kanaler till progressiva krafter, obekanta för alla andra, känner SP:s partistyrelse till?

Eller menar PS att även Islamiska fronten, som lade beslag på FSA-förråden, tillhör ”demokratirörelsens kämpar” och att av den anledningen vapenleveranserna borde fortsätta? En sådan ståndpunkt kan vi inte acceptera. Stora delar av det islamska väpnade motståndet är en kamp mot Assad, från höger! Mot demokrati och sekularisering; deras kamp är inte vår!

Vi förmodar dock att PS intar samma ståndpunkt som man tidigare givit uttryck för, dvs att stödet ska gälla de sekulära och progressiva krafterna. Men som situationen ser ut nu, så betyder det att dessa har 2 eller t o m 3 motståndare: Å ena sidan Assad och å den andra de saudisponsrade islamisterna (främst Islamiska fronten) samt de al-Qaida-knutna rebellerna (al-Nusra och ISIS). Det betyder att de icke-islamistiska rebellerna måste bekämpa både Assad-regimen och den reaktionära islamismen, en mycket besvärlig – för att inte säga omöjlig – sats under rådande styrkeförhållanden.⁷³

Så länge som man inte klargör hur man ser på sådana frågor hänger allt resonemang om vapenstöd i luften, det kan låta bra, men utgör i själva verket bara ett illusionsmakeri, som dessutom kan få mycket otrevliga konsekvenser.

Återigen grips man av misstanken att uttalandet snarare syftar till säga vad aktiva Assad-motståndare *vill* höra än vad som är objektivt sant och politiskt vettigt och korrekt i det rådande läget. I vilket fall som helst är det inte mer vapen som behövs i inbördeskriget Syrien, utan tvärtom mindre vapen – till alla sidor. *Det är en vapenvila, ett slut på striderna som behövs idag, mer än någonsin.* Det är också vad uttalandet borde ha tagit fasta på i stället

⁷³ Väpnade sammanstötningar har förekommit många gånger mellan olika rebellgrupper under det senaste halvåret. De senaste i Aleppo-området i början av januari 2014, efter att befolkningen demonstrerat mot ISIS som länge terroriserat civila (utlösande händelse sägs vara ett mord på en känd läkare och oppositionsman, Abu Rayyan). Detta ledde i sin tur till väpnade strider mellan ISIS och andra rebellförband. [tillägg 4/1 2013]

för att sväva på målet när det gäller de flesta akuta problemen och frågorna. Men det är naturligtvis inte särskilt opportunt att säga i vissa kretsar, även om det är det enda vettiga.

Resten av uttalandet består av välmenande, allmänna resonemang om stöd till ”syrisk demokratirörelsens kämpar”, ”syrisk revolutionärer och aktivister” vad nu det kan betyda, vilket uttalandet följande heller inte försöker (eller kan) precisera: Vilka är det, vilka organisationer, vilka rebellstyrkor, vilken typ av stöd?

Vapenstöd riktat till de ”progressiva krafterna” inne i Syrien är inte bara orealistiskt, utan i stort sett omöjligt att åstadkomma, pga av att det saknas kanaler för att ge ett sådant vapenstöd. Motståndarna är dessutom militärt mycket starkare och en väpnad kamp är under sådana omständigheter utsiktslös – den skulle bara gynna de kontrarevolutionära krafterna och leda till ytterligare död och lidande. I stället för att spela med i reaktionärernas spel borde de sekulära och progressiva krafterna anstränga sig för att få de massor som idag deltar i det oförsonliga slaktandet att inse att alla utom en liten klick förlorar på att betrakta klassbröder/systrar som dödsfiender bara därför de råkar bekänna sig till en annan trosuppfattning eller tillhör en annan etnisk grupp. Man borde alltså inrikta sig på att försöka övertyga krigshetsarnas vilseledda fotfolk om att det är vansinne att fortsätta dödandet. Förvisso en svår, men en nödvändig, livsavgörande uppgift. Ett eldupphör skulle här kunna vara ett första viktigt steg och ge utrymme för spridandet av progressiva idéer. Ett eldupphör skulle också ge möjlighet för många av de 8-9 miljoner, som befinner sig på flykt utomlands eller internt, att återvända hem och delta i lokalt/civilt motståndsarbete.

Uttalandet säger vidare:

”Det är i den yttersta nödens stund vår solidaritet och vänskap prövas. För den syrisk demokratiska revolutionen är den stunden sedan länge här.”

Ja, helt korrekt som en allmän principdeklaration (även om ett frågetecken kan sättas efter begreppet ”demokratisk revolution”), men återigen: Vad betyder det i praktiken? Eller vad borde det betyda? Ska vi uppmana/uppmuntra till fortsatt väpnad kamp till det bittra slutet, eller ska vi föreslå en annan inriktning för att minska katastrofens omfattning? Enligt vår uppfattning borde det sistnämnda vara det enda vettiga.

Uttalandet avslutas med orden:

”Socialistiska partiet uppmanar svensk arbetarrörelse och alla vänsterkrafter att tillsammans upp-
rätta en aktiv solidaritet med de syrisk demokratiaktivister och rörelser som idag kämpar för oss
alla.”

Återigen fraser som ljuder bra, men som är så okonkreta att det är svårt att förstå vad de i själva verket innebär: Vad betyder ”aktiv solidaritet”, vilka är det som kämpar idag för oss alla? Vilka är det konkret, dvs vilka politiska eller andra organisationer...?

Vi behöver ett annat perspektiv

Några genomtänkta politiska perspektiv, någon analys av varför det gått åt h-e osv letar vi förgäves efter i partistyrelsens uttalande. Vi får inte ens en klar fingervisning om huruvida partistyrelsen anser att vi bör uppmanas till fortsatt väpnad kamp eller om vi bör arbeta för att bryta våldsspiralen?

Inriktningen verkar dock vara att hålla ”demokratiska revolutionens förkämpar” i handen när de marscherar mot en säker undergång, när det i själva verket borde vara en huvuduppgift att försöka rädda så många som möjligt av dessa kämpar, och att lära av bristerna och misstagen för att i framtiden kunna bygga upp en ny och bättre förberedd opposition.

En mycket viktig aspekt som nog borde övervägas är konsekvenserna av ett svårt nederlag. De historiska erfarenheterna visar att ett nederlag som *inte* är totalt, såsom 1905 i Ryssland,

kan fungera som en ”generalrepetition” för en framtida revolution, dvs revolutionärerna kan lära av nederlaget och inom inte allt för lång tid kan de återhämta sig och återuppta kampen med betydligt bättre odds än tidigare. I själva verket har de flesta segerrika revolutioner genomgått sådana faser, dvs misslyckade resningar (som inte slutat med katastrofala nederlag), följda av återhämtningar där man lärt av de tidigare misstagen och hämtat ny kraft. Så borde man också se på den ”arabiska våren”, men det förutsätter att man är beredd att slänga prestigehänsyn åt sidan och grundligt analysera och dra lärdomar av det skedda.

Å andra sidan innebär mer genomgripande nederlag, såsom nazisternas maktövertagande i Tyskland 1933 eller massakern på kommunister i Indonesien 1965-66, att den revolutionära rörelsen krossas för lång tid framåt och att massorna grundligt demoraliseras – betänkt att den faktiskt fortfarande inte lyckats återhämta sig vare sig i Tyskland (80 år) eller i Indonesien (50 år). Detta borde fungera som en påminnelse om att det är utomordentligt viktigt att försöka begränsa ett nederlags konsekvenser, att rädda det som räddas kan.

Men uttalandet har inget att säga om dessa frågor heller. Problemet verkar överhuvudtaget inte existera. Men våra syriska kamrater är inte betjänta av martyrer, utan det ligger tvärtom i deras och vårt intresse att så många som möjligt kan räddas för framtiden. Det är något värt att kämpa för.

Uttalandet nämner att det är viktigt att upprätta kontakter med syriska aktivister, ta initiativ till politiskt utbyte m m – helt riktigt! – men inget sägs något om vilken politik som härvid bör föras (se ovan).

Det övergripande omdömet om uttalandet blir tyvärr att det sopar en mängd problem under mattan och lämnar centrala frågor obesvarade. Detta gör att det, åtminstone för oss, lämnar en bitter eftersmak: Ska man då aldrig förstå vad som håller på att ske och vad det kräver *politiskt*? Ju längre tiden går, desto svårare blir det att vända om och styra in på en annan väg som bättre svarar mot vad som borde göras, nu inte längre för att undvika ett nederlag vilket verkar oundvikligt, utan för att rädda så mycket som möjligt av de progressiva sekulära krafterna, lära av misstagen, hämta ny kraft, och bygga upp en ny oppositionsrörelse (liksom ett revolutionärt parti) som står bättre rustad för framtiden.

Det som nu håller på att ske i Syrien riskerar att få en mycket demoraliserande effekt, i synnerhet för den syriska vänstern, men även i Mellanöstern i sin helhet och för den övriga internationella vänstern. Vi skulle kunna bidra till att motverka en sådan demoralisering genom att seriöst gripa oss an med försöka analysera det som skett, för att förstå och dra lärdomar av det som skett. Men den inriktning som SP:s uttalande utstakar ger ingen vägledning när det gäller detta. Det skulle dock den inriktning som vi förespråkade kunna bidra till.

27/12 2013 Stig E & Martin F

SP-medlemmar: Synpunkter på FI:s Syrien-resolution

Den 25 februari 2014 antog Fjärde Internationalens Internationella Kommité ”med överväldigande majoritet” en resolution om Solidaritet med det syriska folket.⁷⁴ Enligt vår mening är det en text som inte alls ger den vägledning som måste krävas av texter från vår International. Och vi tycker att man i sina slutsatser helt enkelt hamnar fel.

Den generella linjen är stöd till den väpnade kampen mot Assadregimen.

Det pågående upproret mot Assads diktatur som inleddes i mars 2011 är en rörelse för demokratiska, sociala och ekonomiska rättigheter liknande den som bröt ut i Tunisien och Egypten i slutet av 2010 och början av 2011. Den är en del av de ”arabiska upproren”.

⁷⁴ Se [Fjärde internationalen: Resolution om Syrien](#)

Så började upproret, men vi vet att det inte är så enkelt idag.

När resolutionen ska beskriva Assadregimen så porträtterar man en diktatur som står mot hela folket. Stödet från alawiterna tonas ner på följande sätt:

Regimen har drivit igenom ett hårt grepp om den alawitiska folkgruppen och tvingat många av dess fattigaste ungdomar till armén. Den har försökt undanröja avvikande åsikter bland alawiterna för att förvandla dem till en politisk sekt knuten till sin klan, men utan att lyckas med det.

Den alawitiska folkgruppen har inte gynnats av någon speciell ekonomisk politik som favoriserat dem. Alawibergen [Jibāl al-‘Alawīyin – en bergskedja i västra Syrien mot Medelhavskusten] är landets näst fattigaste region efter den nordöstra regionen, som i huvudsak befolkas av kurder. Precis som resten av landet har regionen och alawiterna drabbats av den ekonomiska liberaliseringen, avskaffandet av understöd och hög inflation.

Den syriska regimen utnyttjar sekterismen på ett medvetet och genomtänkt sätt, speciellt för att handplocka livvakterna till förtryckarapparaten kring Assad.

Att reducera problemet med att inte bara alawiter utan även kristna och andra minoriteter stött och, i allt högre grad (i takt med jihadisternas ökade inflytande på oppositionssidan), stöder regimsidan till att Assad skickligt manipulerat är inte seriöst. Att inte se tyngden av sunni-shia konflikten i hela regionen, liksom det faktum att kristna grupper bara behöver se vad som hänt i Irak för att se vad som står på spel är inte heller seriöst. Det är helt enkelt inte så att kampen stått mellan hela folket och en isolerad men militärt stark diktaturregim. Hade det varit så hade Assad-regimen inte existerat efter tre år och inte avancerat som den gör idag.

En lite konstig passus i resolutionen utgörs av följande:

För att öka sin legitimitet har regimen sedan 1970-talet uppmuntrat ett konservativt islam, inklusive att ge stora bidrag till islamiska skolor och propagerat för islam i media. Efter protester från en del kända sunnitiska religiösa personer genomförde Hafiz al-Assad 1973 en förändring av den nya konstitutionen och slog fast att ”presidentens religion är Islam”. Denna artikel behölls i den ”nya” konstitution som antogs av den nuvarande regimen i mars 2012. Den lade till en ny paragraf: ”All lagstiftning grundas på islamisk rättsfilosofi”. Bashar al-Assad fortsätter denna politik och har ökat samarbetet med religiösa samfund och även påskyndat den nyliberala politiken. Dessa åtgärder åtföljs av censur, samtidigt som religiös litteratur och islamisering av den högre utbildningen gynnas.

Assad har hela tiden framställt sig som sekulär (icke religionsbaserad). I själva verket har denna profilering gentemot ISIS, Al-Nusra, Islamiska fronten⁷⁵, särskilt under det sista året använts som ett viktigt ”försäljningsargument” för att få internationell sympati.⁷⁶

Resolutionen försöker framställa det som om sekularismen bara var en mask och att den underliggande tendensen har varit en inriktning mot en islamistisk stat. Men Assad-regimen har aldrig varit intresserad av en religiös islamistisk stat. Den har ständigt valt de taktiska allianser och omställningar som den behövt för att konsolidera sin makt. Om vi tar exemplet att konstitutionsändringen 1973 slog fast att ”presidentens religion är islam”, så motsvaras det t.ex. av att Sveriges författning slår fast att kungen är protestant. Sverige är nog ganska så sekulärt ändå.

Vi brukar ju säga att Saddam Husseins regim var sekulär. Det betyder ju inte att islam inte spelade roll, men det betydde att det fanns kristna ministrar och att regimen förhindrade diskriminering av t. ex kristna. Assads regim har genom de sista tre åren (och tiden dessförinnan också) begått så grova övergrepp att vi inte behöver slira i analysen för att motivera varför vi är emot denna regim.

Resolutionen visar just på några av regimens ”meriter” när man helt riktigt skriver att den:

⁷⁵ Se [Islamiska frontens politik](#) av Aron Lund

⁷⁶ Se t ex vad Assad själv säger om saken: [Syria's Assad says political Islam project has failed](#) (tillägg 9/4)

.... deltog 1990 i det USA-ledda Gulfkriget mot Saddam Hussein, och har låtit USA använda sina fängelser för tortyr som en del av kriget mot terrorn.

När det gäller orsaken till fundamentalismens spridning, så går dock resolutionen över alla röda linjer! Så här säger den:

Den imperialistiska ockupationen av Irak och fiendskapen mellan Saudiarabien och Iran har också bidragit till att den religiösa fundamentalismen har spridit sig i regionen. Det har också den internationella antikrigsrörelsens underlåtenhet att stöda revolutionen i Syrien.

Detta underförstådda likställande av de imperialistiska krigsmånglarna, de fundamentalistiska reaktionära regionala makterna och den internationella antikrigsrörelsen är chockerande.

Vi har stött på liknande resonemang på den bisarra hemsidan "Democratic Revolution Syrian Style". Där hävdades att jihadisternas övertagande av Raqqa berodde på Kuba och Venezuela! Genom att dessa stater inte stödde upproret så vände sig det syriska folket åt höger.⁷⁷ Och antikrigsrörelsen i väst jämförs på "Democratic Revolution Syrian Style" med de amerikanska nazister som inte ville ha krig mot Hitler-Tyskland. Resolutionstexten kan inte tolkas som annat än en anslutning till denna syn, låt vara utan nämnda hemsidas bisarra exemplifieringar.

Vad är det som antikrigsrörelsen gjort som resolutionen vänder sig mot? Mobiliserat mot amerikanska bombningar? Är resolutionsförfattarna av den åsikten att dessa mobiliseringar var felaktiga? "Democratic Revolution Syrian Style" anser det. De propagerar öppet för amerikansk intervention. Resolutionsförfattarna är medvetet eller omedvetet vacklande på denna fråga. I slutet av texten framförs som en av kravpunkterna:

- Mot all direkt utländsk militär intervention, vare sig det är från de imperialistiska länderna, Ryssland, regionala stater eller Hizbollah.

Och som en annan kravpunkt:

- Stöd det syriska folkets rätt att avgöra landets framtid fritt från all utländsk intervention.

Bra! Men hur går det ihop med kritiken mot antikrigsrörelsen? Ännu mer motsägelsefull blir resolutionen när den tar upp imperialismen. Vad menas när den säger:

Även om imperialismen nu hävdar att den är bestört över Assads brott, begränsar den aktivt all direkt humanitär hjälp och allt direkt militärt stöd till det syriska folkets uppror.

Vilket militärt stöd är det som imperialismen begränsar? Logiskt kan det bara vara stöd från det egna imperialistiska lägret. Vad är detta annat än en kritik mot imperialismen för att den inte ingriper militärt? Vi vet att ledningen för den Fria syriska armén (FSA) och Syriska nationella rådet (SNC) krävt militärt stöd (inklusive bombningar). Beklagat resolutionsförfattarna att det uteblivit? Är det bl.a. därför de anklagar antikrigsrörelsen i väst? En anti-krigsrörelse som formats genom decenniernas erfarenhet av vad imperialistisk intervention i verkligheten är och har lett till oavsett hur den presenterats, förpackats och sockrats!

Resolutionen säger vidare:

Trots USA-imperialismens hycklande påstående att den stöder oppositionen, har den hindrat leveranser av de vapen till Syriska nationella rådet som det har bett om för att försvara sig mot Assads armé.

Idag har USA trappat upp leveranser, experthjälp och rådgivning tillsammans med saudier etc (det har nu även rapporterats att sauderna levererar luftvärnsmissiler⁷⁸). Är det en utveckling

⁷⁷ Se [How Cuba and Venezuela Scabbed on the Syrian Revolution](#)

⁷⁸ Enligt <http://news.antiwar.com/2014/02/14/saudis-give-syrian-rebels-anti-aircraft-missiles/> och <http://world.time.com/2014/02/15/report-saudis-to-arm-syrian-rebels-with-anti-aircraft-weapons/> m fl. Se även <http://news.antiwar.com/2014/03/28/obama-may-allow-anti-aircraft-missile-shipments-to-syria-rebels/>

som vi ska uppfatta som positiv? Vilka får tillgång till dessa vapen? Kommer det att avsevärt stärka de ”demokratiska, progressiva krafterna”? Vore det inte bättre att försöka begränsa eller strypa vapentillförseln till alla sidor, och då naturligtvis innefattande Assad-sidan?

Om fredssamtal tycker resolutionen följande:

De pågående fredssamtalen är också ett försök att splittra motståndet och tvinga Fria syriska armén och Syriska nationella rådet att dela makten med Assadregimen för att bekämpa ”terrorismen”.

Imperialisterna vill naturligtvis i eventuella fredssamtal nå fördelar för sig själva, precis som de i sitt materiella stöd till olika stridande oppositionsgrupper söker fördelar för sig själva och inget annat. Vem trodde något annat?

Men hur ställer vi oss till förhandlingar mellan regim och opposition för att nå åtminstone ett eld upphör? Det måste man vara för anser vi. Resolutionsförfattarna verkar inte ha det på kartan. Det verkar som de har militär seger för oppositionen som riktmärke. De tar då inte hänsyn till hur situationen ser ut idag. Att de tunga aktörerna är de islamistiska och jihadistiska styrkorna. Jo, resolutionen tar upp deras existens. Så här skriver den:

Men de fundamentalistiska islamisterna är mycket starkare nu än i början av kriget. De har fått pengar och resurser från staterna vid Persiska viken, vilket har givit dem allt större militära fördelar och därför har gjort det möjligt för dem att dra till sig frivilliga.

Sanningen är att de *dominerar*. Sanningen är att de praktiserar terrorvälde i de territorier som de kontrollerar. Sanningen är att de förtrycker och mördar demokratiska oppositionella.

Resolutionen försöker hantera detta genom att skriva:

De islamistiska krafterna, som har stöd från olika utländska krafter (i första hand Qatar och det saudiska kungadömet), strider sinsemellan – både militärt och politiskt. En av de mest positiva utvecklingarna under de senaste månaderna har varit att stora delar av befolkningen har gjort motstånd mot dessa islamistiska krafter.

Man skulle hellre kunna uttrycka detta som att de jihadistiska reaktionära krafterna har vuxit sig så starka och utövar sitt förtryck så massivt, att de demokratiska sektorerna ovanpå sin kamp mot Assad tvingas till självförsvaret mot den jihadistiska delen av oppositionen. Dessutom handlar det till stor del om en kamp mellan olika islamistiska krafter. ISIS har ju blivit uteslutna ur al-Qaida och al-Nusra är nu al-Qaidas representant i Syrien. Dessa båda grupper slåss inbördes. Även Islamiska fronten (den största samordningen) slåss mot ISIS. En kamp mellan al-Qaida, al-Qaida extra, och al-Qaida light skulle man kunna förenkla det till. Men även vanliga sunnimuslimer tvingas försvara sig mot ISIS, för att inte tala om att alawiter och kristna, liksom kurderna tvingas försvara sig mot flera olika jihadistgrupper osv. Vi ser inget hopp i detta. Vi ser en katastrof utveckla sig.

När vi ”fem” (som nu blivit 9) har fört fram eld upphör som det nödvändiga initiativet så har vi beskyllts för att svika det syriska folket. Den internationella vänstern har beskyllts för att inte stöda kampen. Är det kanske denna vänster som resolutionen avser när den säger anti-krigsrörelsen? Nå väl, Finns det ett svek?

Det finns en del av vänstern som har tagit ställning för Assadregimen. Men den är inte dominerande. Och de har naturligtvis halkat helt snett. Men vi som befinner oss i Socialistiska Partiet har aldrig stött Assad, så vad består vårt svek i? Ja, det borde egentligen räcka med att säga öppet det alla borde kunna se: Det syriska folket är utsatt för ett gigantiskt lidande och det finns inga utsikter att demokratiska progressiva krafter kan vinna militärt. Det finns sådana krafter som kämpat och kämpar heroiskt. Vår solidaritet är med dem. Men detta betyder inte att vi är skyldiga att vara supportrar till varje taktisk bedömning som de gör. Det är faktiskt möjligt att säga: ”Vi delar era mål, men er taktik funkar inte. Vi vill att ni ska överleva

och kunna spela en roll i framtiden. Fortsätter kriget är det helt andra krafter som kommer att ta hem spelet.”

Det är inget förräderi att söka förhandlingar när man ser att militär seger är en omöjlighet. Det är en plikt. Det är tragiskt att den Fria syriska armén inte haft förmågan att ta ett initiativ i denna riktning. Nu tas initiativen individuellt. Genom att människor inte orkar mer. Vi har miljontals flyktingar. Istället för en ordnad reträtt har vi sönderfall. Vi måste vara solidariska med det verkliga syriska folket. Det av kött och blod: De syriska barnen, de syriska kvinnorna...

Till resolutionsförfattarna bör man ställa frågan: Menar ni på allvar att det finns en möjlighet för de svaga demokratiska och progressiva krafterna att ta sig an och besegra ISIS, al-Nusra, Islamiska fronten, provästliga miliser och Assadregimen? Är det detta ni ser framför er som det möjliga scenariot?

Och tänk på konsekvenserna av ett fullständigt nederlag för vänsterkrafterna. Det kommer inte bara att leda till konsolideringen av en mycket repressiv regim, utan det kommer även att leda till en djupgående demoralisering som det kommer att ta decennier att övervinna innan en ny ung generation kan träda in på scenen och på nytt ta upp striden.

Resolutionen ger inget annat svar än ett proklamatoriskt stöd till kampen. Har vi inte som socialister en plikt att peka på svårigheter och föreslå lösningar?

Solidariteten med det syriska folket får inte vara några abstrakta principer. Det syriska folkets lidande är fruktansvärt konkret. Vi vill att detta lidande ska ta slut. Vi vill att vänsterkrafter ska överleva och kunna forma Syriens framtid.

27 mars 2014

Mark Comerford, Stig Eriksson, Åke Eriksson, Martin Fahlgren, Anders Hagström, Merete Karlsen, Per-Ola Nilsson, Peter Widén, Tomas Widén.

Några pressklipp

Jonathan Steele i brittiska dagstidningen *Guardian* 26/3 2014 ("The Syria conflict has lethal momentum"):

”Kriget i Syrien befinner sig i ett strategiskt dödläge där ingen sida kan vinna, men stridslinjernas ebb och flod skapar vågor av elände som dagligen tvingar civila familjer att fatta beslut som gäller liv och död: att stanna, flytta på sig eller återvända. Fel val kan bli fatalt.

Att hoppas på ett återupptagande av Genève-samtalen verkar meningslöst, vilket den högsta FN-förhandlaren, Lakhdar Brahimi, erkände i måndags [24/3 2014]. Västs skarpa och kortsynta reaktion på Rysslands övertagande av Krim har förgiftat relationerna med Kreml och undergrävt alla chanser till samarbete mellan USA och Ryssland när det gäller Syrien åtminstone för flera månader framåt. Det kommer också att förstärka Kremls beslutsamhet att inte få se Assad störtas. Likaså kvarstår västs vägran att bjuda in Iran att ansluta sig till Genève-processen, och detta bara ökar Teherans stöd för Assad.

Så är bilden dystrare för varje dag. Utsikten bland analytiker i Turkiet, samt bland syriska flyktingar som jag talat med, är att detta fasansfulla krig kan pågå ytterligare fem eller till och med 10 år.”

James McMichael i Syria Comment 26/3 2014 ("Do Syrians Want To Fight Until Victory or Do they Want a Ceasefire?"):

"En färsk undersökning visar tydliga skillnader mellan civilbefolkningens och rebellsoldaters synpunkter i fråga om kriget och Syriens politiska framtid. Enkelt uttryckt, civila vill ha en förhandlingsfred så snabbt som möjligt, samtidigt som rebellsoldater är fast beslutna att kämpa vidare för militär seger. Dessutom vill civila ha en efterkrigsregering med begränsat religiöst inflytande, medan rebeller vill ha en religiöst dominerad efterkrigsregering."

Lästips

Den svenske Syrien-kännaren Aron Lund har skrivit en artikelserie om utvecklingen av Fria Syriska Armén, som har haft stora interna och andra problem under senaste halvåret. Den finns i svensk översättning på marxistarkivet [Om Fria Syriska Armén](#).

Martin Fahlgren: Islamiska Staten och framtiden

Internationalen 4/9 2014 (här något utvidgad)

USA:s invasion av Irak utgör startpunkten för uppkomsten av IS.

Irakkriget 2003 ledde till inbördeskrig, omfattande terrorism m m. De amerikanskstödda, shiamuslimskt dominerade regeringarna förde en sekteristisk politik, som främst drabbade den sunnimuslimska minoriteten. Därmed skapades den mylla där den sunnimuslimska IS kunde bildas, slå rot, växa och frodas.

Sedan kom det väpnade upproret i Syrien, som Assad-regimen med ytterst brutala metoder försökte kväsa. Därmed blev också Syrien ett slagfält där jihadismen kunde frodas. I synnerhet eftersom Assad tillhör en shiamuslimsk riktning, medan befolkningsmajoriteten är sunnimuslimer som länge upplevt sig vara diskriminerade.

Vad utmärker IS?

IS – som länge hade nära band till al-Qaida – är den mest extrema av alla jihadistiska rörelser i modern tid. Talibanerna är en västanfläkt i jämförelse. IS kämpar för ett wahabitiskt kalifat, en religiös diktatur där deras intoleranta version av islam ensamt ska råda – alla som tillhör andra islamska riktningar anses vara "otrogna" och för dem, liksom andra religiösa minorite-

ter, finns bara tre alternativ: konvertera, fly eller dö (i vissa fall, detta gäller t ex kristna, kan religiösa minoriteter accepteras som andra klassens medborgare om de betalar speciell skatt m m).

IS anser sig stå för den enda sanna tron och ser som sin uppgift att till varje pris försvara och sprida denna. Därför är inte IS intresserat av förhandlingar, kompromisser, demokrati osv – guds vilja (som IS tolkar den) är lag och den ska genomdrivas till varje pris.

Fakta om *Islamiska Staten* (IS).

Den ursprungliga gruppen bildades 1999 i kurdiska delen av Irak under namnet *Jama'at al-Tawhid wal-Jihad* (JTJ, Organisationen för monoteism och Jihad), där den förde en ganska blygsam tillvaro. Dess grundare anses vara Abu Musab al-Zarqawi (dödad 2006).

Det som gav JTJ luft under vingarna var den amerikanska invasionen av Irak i mars 2003. Från hösten samma år deltog JTJ i strider mot den amerikanska ockupationen och gjorde sig på det sättet känd. I oktober 2004 ändrade JTJ sitt namn till *Tanzim Qaidat al-Jihad fi Bilad al-Rafidayn* – ofta kallad *al-Qaida i Irak*, som 2006 gick samman med flera mindre irakiska rebellgrupper i paraplyorganisationen *Mujaheddins konsultativa råd* och hösten samma år med ytterligare fyra andra grupper och antog namnet *Dawlat al-'Iraq al-Islamiyya* eller *Islamiska staten i Irak* (ISI).

I april 2013 gick ISI in i Syrien och bytte namn till *Islamiska staten i Irak och Levanten*, även känd som *Islamiska staten i Irak och Syrien* (ISIS).

IS mest kände ledare är irakiern Abu Bakr al-Baghdadi, numera även kallad Kalif Ibrahim.

Hur kan en sådan rörelse vinna stöd?

Svaret på den frågan hänger givetvis samman med historien, med imperialismens härjningar i den muslimska världen, med de sociala, ekonomiska och politiska problem som dessa områden haft och har. Detta har skapat en miljö där det lätt uppkommer radikala rörelser som vill förändra sakernas tillstånd. I den muslimska världen har det tagit formen av radikala jihadistiska rörelser.

Denna typ av rörelser fick uppsving efter att mujaheddingerillan i Afghanistan, med amerikanskt stöd, lyckats frigöra sig från Sovjetunionen (i slutet av 1980-talet). Ur detta växte talibanrörelsen fram. Och när talibanerna kommit till makten (1996) fick där även al-Qaida en fristad. Vad som sedan hände borde inte vara obekant.

De amerikanska invasionerna av Afghanistan och Irak tillförde ytterligare näring åt dessa rörelser, liksom utvecklingen i Nordafrika. Kriser och krig utgör jihadisternas livsluft.

Vilket stöd kan en IS-regim uppamma?

Det är tveksamt om rörelser som IS kan vinna aktivt stöd bland en majoritet av befolkningen ens i sunnimuslimska områden, men i kraft av sin organisation, hängivenhet, disciplin osv, så kan IS spela stor roll i krigshärdar som i Irak och Syrien, och kan också bevisligen gripa makten. Och IS har också en maktbas.

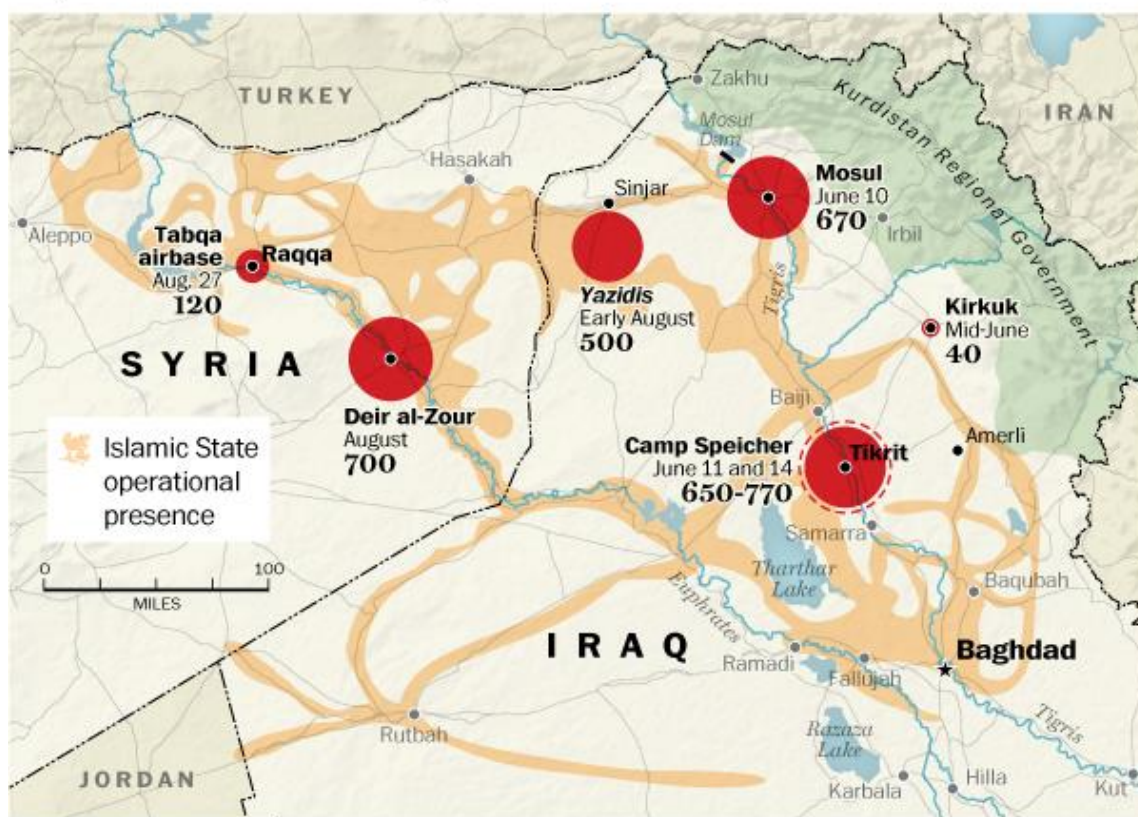
För det första så har IS sina ”kärntrupper”, som till stor del består av unga män som frivilligt sökt sig till organisationen, övertygade om dess mission. De militära framgångarna gör IS ännu mer attraktivt i sådana kretsar.

Det övriga stödet är mer problematiskt. Givetvis finns det även bland vanliga, strängt religiösa sunnimuslimer som omfattar IS:s stränga syn på islam och accepterar de regler som IS kräver att alla rättrogna muslimerna ska leva efter. De allra flesta sunnimuslimer skulle dock inte under normala förhållanden acceptera ett styre av det slaget.

Men nu är inte situationen i Syrien och Irak normal, tvärtom den är *katastrofal*. Och under sådana förhållanden kan många sunnimuslimer som upplevt de senaste årens blodiga kaos – acceptera ett IS-styre, åtminstone under en viss tid. Detta eftersom det under rådande förhållanden kan uppfattas som en förbättring ("det mindre onda"): IS bekämpar kraftfullt brottslighet, åstadkommer viss lag och ordning, gör slut på korrupktion, ser till att upprätta ett socialt skyddsnät osv. Det vill säga de åtgärdar sådant som under lång tid plågat människor i både Irak och i Syrien. Dessutom hoppas sunnimuslimer att få skydd mot hämnd från andra grupper, främst shiamuslimer (IS strävar medvetet till att öka motsättningarna mellan sunni- och shia-muslimer – där ingår bl a det faktum att man ofta avrättar tillfångatagna shia-muslimska soldater, men släpper sunnimuslimer, liksom att man dödar även civila icke-sunnimuslimer, för bort kvinnor och barn i fångenskap m m).

Själva säger t ex IS att man avrättat 1700 shia-soldater när man intog staden Tikrit – en siffra som inte bekräftats av oberoende källor, men som mycket väl kan vara sann. Human Rights Watch m fl har rapporterat att man kunnat bekräfta att mellan 650 och 770 män mördats.

Reported massacres by the Islamic State

Sources: The Institute for the Study of War, the Long War Journal, news reports

THE WASHINGTON POST

De som i första hand får betala *priset* för IS maktövertagande är de som av olika skäl inte hör hemma i den värld som IS vill bygga: shiamuslimer och andra religiösa minoriteter, icke-religiösa, homosexuella osv. Och kvinnornas ställning försämras givetvis, de får inte studera, måste bära slöja, får bara vistas utanför hemmet med kraftiga restriktioner, riskerar att bortgiftas redan som småflickor, osv.

Men på lite längre sikt vill mycket få människor leva på det sättet – alla som inte är extremt religiösa, som inte vill ha livet inrutat i detalj, som vill ha frihet att lyssna på populär musik, sporta, dansa, läsa icke-religiösa böcker och tidningar, klä sig ledigt, träffa personer av andra könet osv. Kort och gott: alla som vill leva ett "normalt" eget liv utan att ständigt stå under förmyndare och åsiktpolis.

Men IS kommer även att stöta på andra hinder, t ex att skapa en livaktig, fungerande ekonomi. IS kan givetvis exportera olja och den vägen få ekonomiska resurser, men dels så kan en fientlig omvärld mycket väl strypa den inkomstkällan och dels räcker det inte på långa vägar för att folket ska få en dräglig tillvaro. Föraktet för modern teknik (om det inte handlar om vapen och massmedia för eget bruk) gör inte saken bättre. IS kan heller inte förvänta sig stöd från omgivande stater eller resten av världen, tvärtom så kommer krigstillståndet att permanentas. De ekonomiska problemen kommer därför att bestå och förvärras. Och orsaka folkligt missnöje.

IS spränger shiitisk helgedom i Irak

Hur bli av med IS vid makten?

När IS har gripit och konsoliderat makten kan den bli mycket svår att bli av med, i alla fall utan hjälp utifrån. IS är nämligen inget vanligt politiskt parti, utan en *totalitär* rörelse som strävar efter att i detalj kontrollera allt vad människorna gör (och tänker). Och för att upprätthålla den kontrollen har den ytterst sin väpnade gren, bestående av ideologiskt övertygade och strängt kontrollerade ”krigare”.⁷⁹

Med sin totalitära maktutövning, som upprätthålls med barbariska metoder, kan IS behålla makten, även mot befolkningsmajoritetens vilja. IS är mycket hänsynslöst när det gäller att slå ned protester och annat motstånd (vilket dess förehavanden i den syrisk staden Raqqa visar). IS sticker heller inte under stol med detta, utan använder medvetet skräcken som vapen.

IS kommer därför inte att ramla ihop av sin egen tyngd (om den inte sliter sönder sig själv genom inre strider), utan måste bekämpas och besegras.

Hur ska då det gå till? Det finns dessvärre inget enkelt svar på den frågan.

IS baserar sin makt på naket våld och måste bekämpas med våld. Men samtidigt räcker det inte med våld. IS kan i synnerhet inte besegras med omfattande bombningar, insatser av drönare eller liknande – sådant kan t o m att förvärra situationen och stärka rörelsen. Däremot är det nödvändigt för folken i regionen, i synnerhet de etniska och religiösa minoriteterna, att bilda väpnade miliser till sitt försvar. De måste också samverka med andra motståndare till IS. På detta sätt kan de försvara sig och förhoppningsvis driva IS på reträtt.

⁷⁹ I dessa avseenden har extrema jihadistiska rörelser en hel del likheter med fascistiska rörelser.

Det finns egentligen ingen militär lösning på problemet IS, i synnerhet med tanke på hur regimerna i området ser ut (se bara på Afghanistan). Det som krävs är *politiska* alternativ som kan vinna folkligt stöd, och det enda som *på lång sikt* och *slutgiltigt* kan rycka undan mattan för jihadisterna är en alternativ, progressiv – socialistisk ! – rörelse.

Men en sådan rörelse finns inte nu och det kommer att dröja länge innan en sådan kan bli en kraft att räkna med och under tiden kommer IS (och andra reaktionärer) inte lägga fingrarna emellan för att krossa alla uttryck för sådana tendenser.

IS kan och måste bekämpas, och kan med militära maktmedel hållas tillbaka eller t o m tvingas retirera (framgångarna för den kurdiska *peshmerga*-armén visar det). IS har också många fiender som inte stillatigande kommer att acceptera dess utbredning. Men risken är å andra sidan stor att de åtgärder som olika inblandade vidtar mot IS bara förvärrar situationen.

Korsfäst fånge i Raqqa

Och allra sist: En grundförutsättning för att kunna ta itu med att lösa de stora problem som nu tornat upp sig, är att man begriper deras vidd och rötter. Dagens utveckling var inte oundviklig. Den hade kunnat vändas om fler förstått vilka faror som stod för dörren och dragit riktiga slutsatser av det. Men varningsklockorna klingade utan att särskilt många tog dem på allvar eller ens noterade dem. Det är alltså hög tid att ta itu med sådana frågor, för att stå bättre rustade i framtiden.

Efterskrift (juni 2015)

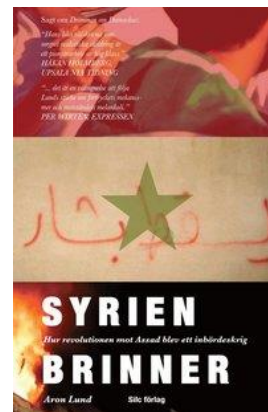
Artikeln ovan innehåller ett allvarligt fel, nämligen påståendet att IS/ISIS i likhet med al-Qaida och talibanerna skulle vara emot ”modern teknik (om det inte handlar om vapen och massmedia för eget bruk)” och att detta skulle vara en svaghet. Det är dock inte sant, vilket Loretta Napoleoni och andra IS-experter på ett övertygande sätt visat. Därmed blir också synen på teknik något som talar till IS/ISIS fördel i stället för att vara en black om foten.

Se även: Walead Farwana, [Islamiska statens historia](#)

Martin Fahlgren: Den religiösa sekterismens förödande konsekvens

Ur *Clarté* (blogg) 15/9 2014

”Det började i Homs, i den fint skurna mosaiken av konfessionellt blandade byar och förstäder på centrala Syriens slättland. Homs, en mångreligiös metropol som idag är Syriens tredje största stad, har aldrig tidigare spelat huvudrollen i landets politik, men 2011 blev annorlunda. Det var då och där som den religiösa frågan först bröt genom den sekulära politikens yta, och det var där som det först blev uppenbart att Syrien nu står på randen till totalt sönderfall.”
(Aron Lund **Syrien brinner**, sid 305)

Islamiska statens (IS) spektakulära framgångar (i synnerhet i Irak) under sommaren 2014 har riktat strålkastarljuset mot den religiösa sekterismens utbredning och reaktionära roll i Mellanöstern.

I Syrien och Irak är idag den religiösa sekterismen ett enormt problem och den slår mot alla progressiva krafter, vars manöverutrymme blir ytterst begränsat. För att progressiva och sekulära krafter ska kunna få större utrymme måste de ta itu med denna sekterism.

I Irak hade motsättningarna mellan sunnimuslimer och shiamuslimer varit stora alltifrån USA 2003 invaderade landet, störtade den sekulära Saddam Hussein (som tillhörde en sunnimuslimsk klan) och tillsatte en shiamuslimskt dominerad regering (befolkningsmajoriteten i Irak är shiamuslimer). Irak har sedan dess nästan hela tiden befunnit sig i inbördeskrig, där sunnimuslimer alltmer kom att ställas mot shiamuslimer, vilket utgjorde en miljö där religiös sekterism kunde blomstra. Det var under dessa förhållanden som ”al-Qaida i Irak”, det blivande IS växte till.

I Syrien slog sekterismen rot senare, efter upproret mot diktatorn Assad inlemts våren 2011. Men det tog inte särskilt lång tid för den att bryta ut, vilket berodde på flera faktorer, inte minst därför att såväl diktatorn Bashar Assad som delar av oppositionen ville ha det på det sättet.

För Assad-regimen var det viktigt att konflikten uppfattades som en kamp mot sunnimuslimska jihadister. På detta sätt hoppades regimen kunna få sympati och stöd såväl från omvärlden – ”titta vi kämpar mot terrorister” – som från många syrier, särskilt landets minoriteter, dvs kristna, alawiter, druser osv, men också från mer sekulära grupper oavsett religiös tillhörighet.

För fundamentalistiskt sinnade sunnimuslimer var det å andra sidan av synnerlig vikt att störta den ogudaktige alawitiska presidenten och hans anhang och upprätta en sunnimuslimskt dominerad stat styrd av sharia-lagar.

Således hade båda dessa reaktionära krafter intresse av att upproret skulle få en sekteristisk karaktär. Och de skred till verket.

I sin bok *Syrien brinner* ger Aron Lund en inträngande bild av hur den religiösa sekterismen alltmer kom att förgifta relationerna mellan olika grupper i Syrien.

I kapitlet ”Homs: Sönderfallet börjar” (sid. 305-327) beskrivs *konkret* hur den till en början sekulära oppositionsrörelsen i Homs fick alltmer religiöst färgade förtecken, vilket ledde till att befolkningen splittrades efter etnisk och religiös tillhörighet. Därmed kom minoritetsgrupperna, även sådana som från början hade stött upproret, att alltmer – av självbevarelse-drift – stödja Assad som garant för sin egen existens. I andra delar av boken får vi beskrivningar som visar att Homs på intet sätt var unikt, utan att det tvärtom var en allmän trend.

Jag ska här återge lite längre delar av kapitlet för att ge en uppfattning om hur det gick till. Men jag vill betona att det bara handlar om utdrag. För att få en mer fullödlig bild så rekommenderas en läsning av hela kapitlet (och givetvis även andra delar av boken).

Mycket tidigt under upproret delades Homsområdet längs religiösa skiljelinjer. Oavsett de goda relationer som tidigare rått mellan alawitiska och sunnitiska grannområden, fann de sig nu stå på skilda sidor i den syriska revolutionen. I princip utan undantag föll de alawitiska områdena in bakom regimen, medan sunnitiska byar och kvarter lika samfällt anslöt sig till revolutionen. Därmed skapades en politisk konflikt mellan de religiösa samfunden, som i längden inte kunde undgå att ta sig religiösa uttryck...

Demonstrationerna fortsatte i de sunnitiska arbetarklass-kvarteren i Homs, medan stadens alawitiska områden förblev lika lugna som de varit från början... [sid 313]

Snart hade de stora sunnitiska fattigkvarteren i Homs börjat likna krigszoner...

Soldaterna [i Assads armé] förstärktes av lokalt rekryterade folkkommittéer, som oppositionen kallade ”shabbiha”. De utgjordes av frivilliga regimanhängare, ofta unga alawitiska män och gängmedlemmar som organiserats av säkerhetstjänsterna...

Även på oppositionssidan började man organisera självförsvarsgrupper. Slagorden ersattes snart av stenkastning, som byttes ut mot först brandbomber och därefter skjutvapen. Striderna i Idlib-provinsen och FSA:s bildande under juni-juli 2011 inspirerade till motstånd... [sid 314]

På bägge sidor började misstänksamheten sprida sig mot alla som avvek från den rådande linjen. Spioner och infiltratörer var en fara som man inte hade råd att ignorera. Säkerhetstjänsterna kidnappade misstänkta oppositionssympatisörer, som fördes till häktet eller till nyupprättade fångläger i fabriker och på fotbollsplaner. Maskerade rebeller bröt sig i sin tur in hos misstänkta angivare i de sunnitiska kvarteren.

Staden delades sakta men obönhörligt upp efter konfessionell tillhörighet. Det började bli svårt, om inte omöjligt, att förhålla sig neutral. Den som inte visade sitt stöd för den ”egna” sidan kunde lätt misstänkas för förräderi. På så vis tystades både sunnimuslimer som sympatiserade med regeringen, och alawiter och kristna som stödde upproret. Människor övergav sina hem för att undgå förföljelser om de tillhörde minoriteten i sitt eget kvarter. Gamla vänskapsförbindelser över religionsgränserna blev allt svårare att upprätthålla. Många på bägge sidor valde att ta det säkra före det osäkra, innan något hände dem själva eller familjen. Några, som vägrade ge upp sitt hem eller tanken på att leva sida vid sida med människor av annan tro, dödades.

Många syrier ville in i det längsta förneka eller tona ner de religiösa spänningarna. Regimen vägrade överhuvudtaget att öppet diskutera frågan, trots att den bakom kulisserna ivrigt utnyttjade alawitisk och kristen sekterism för att samla stöd mot den sunnitiska utmaningen. Assads egen legitimitet som president var så intimt förknippad med Baathpartiets sekulära retorik, och frågan om alawiternas ställning inom regimen så känslig, att han knappast kunde diskutera dessa frågor öppet. Istället valde man – som vanligt – att framställa konflikten som en strid mellan det syriska folket och salafistiska terroristligor stödda av Syriens fiender i omvärlden. Det var ingen ny strategi, att försöka växla över landets inre spänningar i en kamp mot den yttre fienden – men den var effektiv och hade dittills alltid tjänat regimen väl.

Oppositionen var lika ovillig att tala om de religiösa problemen. En förklaring var att många dissidenter själva kämpade för sekulära och frihetliga mål, särskilt kanske bland de exilaktivister som varit så viktiga för att sätta bilden av upproret i medierna. Andra oroade sig för konsekvenserna av att tala alltför öppet om religiösa strider – varningarna för ett religiöst krig kunde lätt bli en självuppfyllande profetia. Dessutom var det en sak att samla stöd i USA och Europa för en demokratisk revolt mot tyranniet, men en helt annan att vinna västvärldens förtroende när konflikten verkade präglad av komplicerade religiösa fientligheter. Alla de stora oppositionella exilgrupperna, från Syriska nationalrådet till FSA-överstarna i Turkiet, försökte därför konsekvent minimera den religiösa frågans betydelse i sina konversationer med journalister i väst... [sid 315-16]

Morgonen den 25 september 2011 sköts dr. Hassan Eid ihjäl av okända män på vägen till arbetet utanför sin bostad i östra Homs, nära Zahrakvarteret. Det blev det första i en serie otäcka och olycksbådande mord på civila i Homs, som snart skulle följas av långt värre övergrepp. Enligt vissa oppositionsaktivister var den alawitiska dr. Eid, chefskirurg på rikssjukhuset i Homs, en farlig angivare som hade hjälpt säkerhetsstyrkorna att arresterasårade demonstranter...

Efter att statstelevisionen bekräftat nyheten om mordet hördes automatsalvor eka från flera sunnimuslimska kvarter, där rebellerna sköt i luften för att fira. I de alawitiska områdena rådde tyst bestörtning. Nästa morgon sköts ännu en påstådd regeringsangivare och strax därefter ska, enligt vissa uppgifter, tre alawitiska lärare ha mördats i Baba Amr. Hämnaden lät inte vänta på sig: en Assadkritisk akademiker vid det lokala universitetet hittades mördad i sin bil. Liknande saker hände i andra delar av landet, och ett gift av misstro och religiös fientlighet började sprida sig långt utanför Homs... [sid 317 -18]

I början av november 2011 brast fördämningarna, och en fasansfull våg av sekteristiska mord svepte genom Homs, där småskaliga strider nu pågick nästan oavbrutet.

Massakrerna verkar ha inletts när en buss hejdades av beväpnade män på vägen norr om Homs. Nio alawitiska passagerare släpades ut och mördades – enligt vissa uppgifter som hämnd för en nyss begånngen massaker på sju sunnimuslimer. Dagen därpå stoppades en buss som transporterade fabriksarbetare i Houla-området väster om Homs, där vägen kantas av små alawitiska byar. Tretton sunnimuslimska passagerare tvingades av bussen och mördades vid väggkanten. Ytterligare en dag senare hävdade aktivister i Homs att 27 lik, alawiter, hade hittats dumpade på en begravningsplats i staden. Från sjukhusen rapporterades att man mottagit närmare sjuttio döda kroppar under de gångna 24 timmarna. De flesta bar spår av skottskador, men många var fruktansvärt vanställda.

– En del av kropparna har blivit knivhuggna från huvudet ner till fötterna, vissa har fått ögonen uttagna och de brända kropparna går inte ens att känna igen, berättade en läkare i Homs för *Washington Post*.

Många oppositionsaktivister vägrade tro på vad de hörde, och de vägrade framförallt acceptera att även FSA-miliserna skulle kunna vara delaktiga i sådana övergrepp. De hävdade att det var regimens egna säkerhetstjänster som hade stulit kroppar och planterat ut dem i staden för att på så vis solka oppositionens rykte. Att regimen låg bakom de flesta sunnitiska dödsfall i staden var uppenbart, och att den kanske också hade iscensatt en del våld mot alawiter och kristna för att skandalisera motståndsrörelsen var förstås inte omöjligt. Men det var knappast sannolikt att varje massaker på alawiter skulle ha begåtts av säkerhetstjänsterna, och utöver oppositionens egna anhängare var det få som lät sig övertygas av konspirationsteorierna. De blodiga dagarna i Homs kastade en lång och mörk skugga över upproret och minoriteternas värsta farhågor tycktes vara på väg att besannas.

I början av december 2011 följde ännu en omgång hämndmassakrer. På måndagsmorgonen 5 december lämpades 32 lik av vid rikssjukhuset i Homs. Under dagen fortsatte rapporterna om bortrövanden och avrättningar att strömma in, och ytterligare elva personer döddes enligt oppositionsaktivister. Samma natt dumpade okända män 36 vanställda och lemlästade kroppar på torget i Zahrakvarteret. Sammanlagt ett åttiototal människor miste livet under vad som blev en av upprorets dittills blodigaste dagar...

Efter årsskiftet 2011-2012 rasade hårda strider i flera delar av landet, allra värst i Homs-provinsen. Nu spreds filmklipp från en manifestation i Homs, där den kände fotbollsmålvakten Abdelbaset Sarout – han som några månader tidigare ropat på religiös tolerans med Fadwa Suleiman – stod på podiet inför en publik som hördes skandera rena hatramsor.

– Vi är alla djihadister! Homs har fattat sitt beslut! Vi vill utrota alawiterna! Shiiterna måste bort!
[sid 319-21]

På detta sätt omvandlades en upprorsrörelse som i början var sekulär, och där även alawiter, kristna och andra minoriteter deltog (och där massdemonstrationer var ett centralt inslag), till en konflikt som alltmer antog sekteristisk prägel och med allt större inslag av våld, inte bara från Assad-regimens sida utan också från väpnade oppositionsgrupper. Människor som länge levt ihop utan några direkta problem förvandlades till dödsfiender.

En sunnimuslim från Homs:

Reuters intervjuade också ”Khaled”, en sunnimuslim från Homs som bott med sin familj i den alawitiskdominerade stadsdelen Karm el-Louz i femton år före revolutionsutbrottet. Han berättade om hur stämningen långsamt förändrats under hösten och vintern 2011. Det började med misstänksamma blickar från grannarna. Sen kom hoten, någon slog sönder familjens bil och målade hatslagord mot sunniter på lägenhetsdörren. Till slut körde hyresvärderna ut dem.

– Vi behandlades som brottslingar, förklarade Khaled. Homs har fallit offer för Syriens revolution.

Nu hade han istället sökt skydd i ett sunnimuslimskt kvarter i staden, och förklarade att han aldrig mer ville bo i ett område som befolkades av andra än sunniter.

– Som talesättet lyder, de som lever utanför sin religion kommer att få leva med sina problem.
[sid 324-5]

Och en alawit:

På andra sidan den religiösa klyftan fanns 33-årige Abu Ahmed, en alawit som berättade att hans släkt levt i Homs sedan 150 år. Han har två barn med en sunnimuslimsk kvinna och hade gjort en framgångsrik karriär som fabrikör och restaurangägare i Homs, där han bodde i den välmående sunnidominerade stadsdelen Inshaat. Kring årsskiftet 2012 bestämde Abu Ahmed ändå att det fick vara nog, sedan hans familj hade hotats genom brev, lappar under dörren och e-post. ”Homs är inte för dig”, löd ett mail. ”Det är bättre att lämna staden än att hitta din son med en kula i huvudet.”

– Efter vad som händer kommer jag att offra mig för alla alawiter, förklarade Abu Ahmed för reportern, jag kommer att hjälpa dem även om jag inte känner dem personligen.

– Varför? För att jag ser hur sunniterna behandlar oss.

Nu bodde han tillsammans med tusentals andra alawitiska och kristna flyktingar i kuststaden Tartous, i ett område som helt domineras av hans trosfränder, och ångrade till och med sitt giftermål.

– Jag har en bra relation med min hustru, men för mina barns skull hade det varit bättre om jag gift mig med en alawit. [sid 325]

Denna utveckling har lett till att fundamentalistiska islamistiska organisationer totalt dominerar den *väpnade* kampen i Syrien. IS/ISIS är mest extremt, men även andra, t ex Islamiska fronten, tillhör den kategorin. Shiamilisen i Irak är ett annat uttryck för detta. Och det är uppenbart att den religiösa sekterismen spelar en allt större roll även i andra delar av regionen, t ex i Libanon och Jordanien.

Under ett möte, som hade rubriken ”Från Tahrir till ISIS – Vad händer med den arabiska revolutionen?” (med Gilbert Achcar i Göteborg 1/9), kom jag under en paus i samspråk med en irakier (som visade sig vara shiamuslim, dock en ganska sekulär sådan) och fick då en ganska obehaglig bekräftelse på att den religiösa sekterismens gift fått stor spridning. Han var

nämmligen genomsyrad av konspirationstänkande och av fördomar om sunnimuslimer. Han hävdade t ex att kurderna länge spelat under täcket med det sunnimuslimska ISIS mot centralregeringen i Bagdad, att sunnimuslimerna inte alls hade varit diskriminerade av de shiadominerade regeringarna, att sunnimuslimerna hatade shiamuslimer och ville ha all makt själva. Det mesta som skrevs om Irak i västerländsk press var illasinnad propaganda och så vidare.

Jag försökte givetvis argumentera emot, t ex att man måste lyssna på och ta sunnimuslimerna på allvar när de säger att de länge varit diskriminerade, men alla invändningar viftade han bara bort. Detta kom således från en i stort sett sekulär shiamuslimsk irakier bosatt i Sverige. Det är givetvis ännu värre på plats, vilket flera radioreportage gett visat – lyssna t ex på Katja Magnussons P1-reportage om Irak 5/9 2014: ”Shiamiliser tros ligga bakom våg av våld mot sunnimuslimer”, som finns på SR:s hemsida.⁸⁰

Det är givet att människor som ser på omvärlden och sina landsmän på det sättet, då kan man inte leva ihop i fred – detta trots att man tidigare gjort det i århundraden utan större problem.

För att få stopp på och vända denna utveckling som leder till massmord, våldtäkter, etnisk rensning och liknande, allt i en skrämmande i stor skala, så är det nödvändigt att få bukt med den religiöst baserade sekterismen. Varje seger för ett uppror som sker under sekteristisk fana leder till en intolerant sekteristisk diktatur, förtryck av minoriteter m m. Avgörande för hela regionens framtid är att man lyckas bryta denna onda spiral. Det kommer dock inte att bli lätt – utvecklingen har redan gått för långt.

Den religiösa sekterismens stora betydelse är f ö något som många inom vänstern länge inte insett eller åtminstone inte tagit på tillräckligt allvar. Verkligheten är tyvärr betydligt värre när det gäller dessa aspekter än vad många tror – IS framgångar är bara *ett* uttryck för att motsättningar mellan sunnimuslimer och andra religiösa riktningar nu spelar stor roll (att skärpa sådana motsättningar ingår f ö i IS’ strategi). Sekterismen har fått en sådan utbredning att den – särskilt sunni-shia-konflikten – *nu utgör det svåraste hindret för en progressiv utveckling i hela regionen.*

Därför är det av yttersta vikt att progressiva krafter i och utanför Mellanöstern ser kampen mot sekterismen som en mycket viktig fråga. Hur man lyckas med att begränsa och motverka dessa reaktionära strömningar är avgörande för Mellanösterns framtid för flera årtionden, minst.

Och så allra sist: För att kampen mot den religiösa sekterismen ska bli effektiv så får den inte inskränka sig till frågor som handlar om religionsfrihet, tolerans osv, utan det är mycket viktigt att föra in ekonomiska, sociala och politiska frågor och krav som de stora massorna i grunden har gemensamt, i stället för att framhäva det som skiljer dem åt (religiös tillhörighet eller tro). När man tillsammans kämpar för bättre levnadsvillkor (löner, pensioner, sjukvård, socialvård osv) liksom rätten att skapa organisationer för att gemensamt driva sådana intressen, ja då kommer mer eller mindre automatiskt skillnader när det gäller sådant som religiös tillhörighet att få mindre betydelse.

Insikten om att den religiösa sekterismen är en stor fara är inget nytt. Undertecknad och andra har gång på gång varnat för detta. I t ex artikeln [Trotskij igår, idag, imorgon](#) (september 2012) skrev jag bl a följande:

Till en början var optimismen inom vänstern beträffande den arabiska revolutionen mycket stor. Man tyckte sig se en revolutionär process som dominerades av progressiva, sekulära rörelser där ungdomen var särskilt aktiv. Utvecklingen i Tunisien och Egypten, där islamistiska strömningar

⁸⁰ <http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=3304&grupp=6287&artikel=5956279>, även reportaget <http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=83&grupp=21056&artikel=5960288> ("Bagdadborna träffas hos tatueringen", sänd 9/9)

kraftigt stärkt sin ställning, har visat att det inte var så enkelt. De stridigheter mellan olika väpnade grupperingar (och som bottnar i motsättningarna mellan olika klaner, folkgrupper och olika religiösa riktningar) som förekommit i Libyen, liksom rapporter om tortyr och mord på fångar, rasism mot svarta osv har lagt ytterligare sordin på optimismen.

Liknande problem riskerar att bli mycket värre i det folkrika Syrien, där mångfalden folkgrupper, nationella minoriteter liksom religiösa riktningar är betydligt större (där finns t ex konkurrerande sunni- och shia-muslimer, vilka kan räkna med utländskt stöd från Saudiarabien resp Iran, och där finns också en ganska stor kristen minoritet, samt kurder och druser). Dessa förhållanden riskerar att leda till svåra sekteristiska, nationella och andra konflikter och har redan börjat göra det (särskilt verkar alawiterna, den religiösa minoritet som Assad tillhör, ligga illa till bland de upproriska⁸¹). Sådana frågor måste den revolutionära vänstern ta på allvar och försöka tränga in djupare i, för att bidra till att stärka de genuint revolutionära krafterna, försöka förhindra att motsättningarna mellan olika folkgrupper skärps och övergår i väpnade konflikter, och motverka att fundamentalistiska islamistiska rörelser tar över. Den övergripande målsättningen måste vara att gynna en utveckling i progressiv, sekulär riktning (med religionsfrihet, tillvaratagande av rättigheter för nationella minoriteter m m), där klasskampsperspektivet (dvs sociala, ekonomiska etc frågor) intar en viktig roll och därmed också perspektivet på en socialistisk lösning finns närvarande. Det gäller att helt enkelt (?) närma sig problemen på ett marxistiskt sätt.

....

MF 9/9 2014

SP-medlemmar: Syrien, svar på en ledare

Publicerad i *Internationalen* 30/10 2015 (dock ej efterskriften) ihop med ett svar från ledarred (återges nedan)

Ledaren i *Internationalen* 10/10 2015, som har rubriken ”IS är en produkt av Assadregimen”, landar i en position som vi (samtliga är vi medlemmar i Socialistiska Partiet) bestämt avvisar. Vi är överens med ledarskribentens beskrivning av Assadregimens auktoritära och våldsamma karaktär. Det handlar om en borgerlig regim som försvarar sig med vilka medel som helst. Även vi vill se denna regim falla. Men vi är inte överens med ledarskribenten när det gäller övriga aktörers roll och när det gäller beskrivningen av konflikten.

Ledaren driver tesen att regimen ligger bakom Islamiska Statens framväxt. Låt oss för det första komma ihåg att Islamiska Staten är resultatet av en splittring i al-Qaida. Det var alltså al-Qaidas syriska gren al-Nusra som när den trädde in på scenen, av exiloppositionen beskrevs som en skapelse av regimen. Al-Nusra attackerade bara oppositionen inte regimen, sas det. Exiloppositionen påstod också att regimen dessutom lät bli att bekämpa al-Nusra. Sanningen var den motsatta. Al-Nusra var från början den mest effektiva och dödliga styrkan i kampen mot regimen. Det är också så att inga vattentäta skott fanns (eller finns) mellan al-Nusra och den uppsjö av islamistiska miliser som exiloppositionen hela tiden gett godkändstämpel.

Att exiloppositionen dessutom spelade ett dubbelspel blev klart när dess ledning i ett senare skede frenetiskt protesterade mot USA:s planerade terroriststämpling av just al-Nusra. Och det är värre än så. Khaled Khoja, exiloppositionens president, erkänner att man nu 2015 samarbetar med al-Nusra, al-Qaidas syriska gren.

⁸¹ Ett exempel på detta: I P1-ekot morgonen 10/9 [2012] redogjorde Cecilia Uddén för ett besök i flyktinglägret Zaatari i Jordanien. Hon berättade bl a: ”När jag frågar barnen om Bashar al Assad, gör de segertecken och säger han ska störtas och alla alawiter måste dö. – Alla alawiter är mördare, antingen dödar vi dem eller så får de lämna Syrien, säger barnen.” Det är inte troligt att barnen kommit fram till detta själva. Liknande uttalanden har fö rapporterats från Turkiet. Detta bådär inte gott och gör självfallet alawiterna utomordentligt ovilliga att överge Assad.

IS är ju resultatet av en splittring inom al-Qaida. Al-Nusra skapades av irakiska al-Qaidas gren och när denna ville att al-Nusra öppet skulle bli en del av sin egen organisation vägrade ledningen i Syrien och bibehöll al-Nusra som del av al-Qaida. Irakiska delen bröt med al-Qaidas centrala ledning (som stödde al-Nusra-ledningen) och bildade Islamiska Staten.

Fundamentalistisk sunniislamism är ett fenomen från Pakistan till Marocko. Att förklara dess framväxt som ett resultat av Assadregimens manipulerande är nog lite magstarkt. Det är också väldigt märkligt att ledaren inte med ett ord nämner de politiska centra som verkligen agerat för att skapa detta "monster". Vi tänker givetvis på Saudiarabien och flera andra Golfstater. Dessa har ju på alla sätt verkat för denna reaktionära ideologis spridning. I Syrien har de olika miliserna genom att ansluta sig till den fundamentalistiska ideologin garanterats vapensändningar från gulfen.

Det är riktigt att Assadregimen mötte de hoppningivande protesterna våren 2011 med brutalt våld. Men det är också sant att attacker mot regimstyrkor och polis började redan på våren 2011. Många i den inhemska oppositionen varnade och beklagade detta. Exiloppositionen kom dock redan på hösten 2011 att bejaka väpnade metoder. Militariseringen innebar islamisering. De icke sunnitiska delarna av samhället tydde sig i ren självbevarelsedrift till regimen. Den militära kampen innebar en obönhörlig delning av Syrien efter religiösa skiljelinjer.

Vi ställer oss också kritiska till ledaren när den skriver: *"Vi måste inse att Ryssland har förlängt blodbadet genom sitt stöd, medan väst förlängt blodbadet genom sin passivitet"*. Vad menas? En rimlig tolkning är att skribenten beklagar uteblivna NATO-bombningar. Vi stärks i våra farhågor när vi läser första stycket i ledaren:

"I samband med Obamas besök i Stockholm september 2013 reste många vänstergrupper paroller som "USA ut ur Syrien" efter att USA hotat Assad-regimen med kryssningsmissiler efter diktatorns kemgasattacker. Nu blev hoten inte verklighet. Ryssland skyndade sig till regimens räddning och pressade fram en symbolisk deal där Assad lämnade över en del av kemvapenförrådet till FN. Diktatorn kunde sitta kvar och inbördeskriget fortsatte rasa."

Vi frågar: Hade inte freds- och vänstergrupper rätt i att försöka stoppa USA-bombningar?

Ledarskribenten vill att *"vi i vänstern ska rikta vårt stöd till de demokratiska och progressiva delarna av oppositionen som fortfarande lever, mot alla odds."*

Vi håller med. Men de demokratiska och progressiva har ju ingen som helst militär tyngd och deras enda chans att överleva och kunna spela en roll i framtiden är att krigshandlingarna upphör. Vi anser att ett framförhandlat eldupphör är vad som måste eftersträvas. Exiloppositionen anser inte det. De anser att Assad först måste avgå. Dessa liberaler och muslimska bröder är beredda att i sina luftkonditionerade konferenssalar stå principfasta tills den siste syriern på marken massakrerats. Eller drunknat i Medelhavet.

Att nå ett eldupphör innebär inte ett godkännande av regimen. Det innebär att man inser det konkreta läget. Den unga bolsjevikregimen förhandlade med den tyska imperialismen 1918. Man ingick en mycket tung separatfred. Med stora territoriella förluster med mera. Alternativet var fortsatt blodbad och kaos.

Men nu är det inga bolsjevikar som har makten på oppositionssidan utan proimperialistiska liberaler och islamister. De förkastar förhandlingar. Det som skulle kunna vara möjligt är en FN-ledd förhandling. Det är oklart var ledarskribenten står i denna fråga.

"Varje avtal som innebär att diktatorn och hans män går fria är ett recept för ytterligare kaos" står det i ledaren. Oklart. Så vi ställer frågan: Är vi överens om att ett eldupphör är det eftersträvansvärda? Även om Assad inte omedelbart måste avgå?

Ett eldupphör mellan regimen och den väststödda oppositionen innebär dock inte att hotet från IS och al-Nusra m.fl. försvinner.

De kurdiska rörelserna PYD och PKK har varit bålverk i kampen mot fundamentalisterna och det är naturligtvis som ledaren i *Internationalen* också konstaterar vänsterns plikt att stöda kurderna i denna kamp. Vi kan samtidigt se att Nato sluter upp bakom Turkiets regering när denna idag attackerar PKK. Väst hjälper därmed aktivt till med att hugga kniven i ryggen på kampen mot IS. Och faktiskt också med att mörda den demokratiska processen i Turkiet.

Ett eldupphör mellan den syriska regimen och den väststödda oppositionen och miliserna skulle i alla fall ge alla anständiga krafter större möjlighet att försvara sig mot IS, al-Nusra m.fl.

Peter Belfrage, Mark Comerford, Stig Eriksson, Martin Fahlgren, Anders Hagström, Anders Karlsson, Peter Widén och Tomas Widén

Martin F: Efterskrift

Gilbert Achcar är en känd Mellanöstern-expert. Han hade länge – enligt undertecknads uppfattning – en alltför optimistisk syn på utvecklingen i Syrien. Hans tro på upprorets progressiva potential fick honom att underskatta eller bortse från många omständigheter och händelser som tydde på att upproret var på väg att spåra ur, och att man därför måste försöka bryta denna utveckling. Till de problem som redan från början var uppenbara var att det saknades progressiva revolutionära ledarskap och partier/organisationer med folklig förankring. Allteftersom upproret fortsked kom därför etniska och religiösa motsättningar, klantillhörigheter m m att spela en allt större roll. Detta innebar i sin tur att det utdragna kriget bara kunde leda till islamisering, dvs stärkandet av reaktionära islamistiska krafter och isolering och marginalisering av de redan svaga sekulära och progressiva krafterna.

Med tanke på hur det hela har utvecklats har det blivit allt svårare att hävda att fortsatt krig skulle kunna leda till något positivt.

I en ny intervju – se [The Russian military operation in Syria](#) (publicerad 19/10 på webbplatsen *International Viewpoint*) – så framgår det att nu även Achcar insett detta. På frågan om han tror att det skulle kunna bildas någon ”koalition” som skulle öppna ett ”progressivt perspektiv” för Syrien svarade han:

För att vara ärlig, jag är inte alls optimistisk när det gäller de befintliga styrkorna – allesammans. Det bästa man för närvarande kan hoppas på är ett slut på kriget. Att få stopp på denna fruktansvärda blodsutgjutelse och förstörelse av landet är det viktigaste. Ett progressivt alternativ kommer att behöva byggas upp på nytt utifrån den potential som fortfarande existerar. Även om det inte finns några betydande organiserade krafter som representerar ett progressivt alternativ, finns det fortfarande en viktig potential som består av många av de ungdomar som startade upproret 2011. Tusentals av dem är nu i exil, andra är i fängelse. Många andra är kvar i Syrien, men kan inte spela en avgörande roll i inbördeskriget. Vi behöver först få stopp på kriget. Oavsett vad krigets slut kan föra med sig, så kommer det att vara positivt ur denna synvinkel. Men för att situationen ska kunna väcka någon optimism krävs det att det växer fram ett nytt progressivt alternativ på grundval av den befintliga potentialen.⁸²

⁸² Achcar avslutar med orden: ”Slutligen kan vi bara hoppas på att västs önsketänkande verkligen går i uppfyllelse och att Putin tvingar Assad att träda tillbaka. Det är svårt att sja om vad Putin i det här sammanhanget har för perspektiv. Emellertid är det säkert att Ryssland utsätter sig för en stor risk av att gå ner sig i ett ’träsk’,

Han drar således samma slutsats som vi, nämligen att den helt överskuggande målsättningen måste vara att få stopp på kriget, både för att begränsa det syriska folkets enorma lidande och därför att det är endast på det sättet som progressiva krafter kan få möjlighet att organisera sig och göra sin röst hörd. När det gäller denna avgörande punkt, att det primära och viktigaste idag är att få stopp på kriget, är vi alltså fullkomligt överens med Achcar.

Frågan är om även vi i SP är överens om detta? Om så är fallet, då borde det få politiska konsekvenser, t. ex. borde vi ställa oss uppgiften att tålmodigt och enträget förklara detta för alla som fortfarande anser att det minst onda är fortsatt krig eller som tror att det inte finns något annat alternativ.⁸³

Tyvärr har stora delar av den organiserade syriska oppositionen – och då inte bara islamister av olika schatteringar, utan även sekulära politiska grupperingar – kommit att inta en fastlåst position som säger nej till varje kompromiss, t ex har man framfört att man inte ens kan börja *förhandla* om eldupphör innan Assad avgått.⁸⁴ Man verkar tro att sådana förhandlingar – och ett vapenstillestånd – skulle vara liktydigt med kapitulation. Det behöver dock inte alls vara fallet, vilket det finns flera historiska exempel på.

I artikeln ovan nämns Brest-Litovsk-freden 1918. Ett annat exempel är 1973 års Paris-avtal om Vietnam/Indokina, vilket bl a innebar ett eldupphör, där Saigon-juntan satt kvar i orubbat bo. Var detta en kapitulation? Nej givetvis inte, vilket den fortsatta utvecklingen visade! Paris-avtalet innebar att de storskaliga striderna på marken upphörde, samtidigt som det amerikanska bombkriget avslutades, vilket gav de revolutionära krafterna – och de krigsplågade massorna – ett andrum, samtidigt som de undergrävande krafterna fortsatte att verka på Saigon-sidan. Och två år senare, när omfattande strider bröt ut på nytt, visade det sig att Saigon-arméns stridsmoral i stort sett hade gått upp i rök – många militära förband föll ihop som korthus – och det tog bara några månader innan Saigon-regimens saga definitivt var all. Detta kan vara nyttigt att ha i åtanke när man betraktar Syrien.

....

23/10 2015 Martin F

Debatten om Syrien fortsätter

I *Internationalen* 10/10 2015 fanns en ledare, ”[IS är en produkt av Assad-regimen](#)”, som föranledde ett kritiskt svar från ett antal SP-medlemmar (se ovan). Kritiken publicerades i *Internationalen* 30/10, tillsammans med ett svar signerat ledarredaktionen.

Nedan återges först ledarredaktionens svar, följt av ett motinlägg som försöker fördjupa och klargöra meningsskiljaktigheterna. Detta kompletteras med ett utdrag ur Aron Lunds bok *Syrien brinner*.

för att använda Obamas term, om inte kriget snart tar slut. Och de ljusaste drömmar som vanliga människor i Syrien idag kan hysa är att kriget får ett slut; med stationeringen av en FN-styrka som upprätthåller ordningen och får till stånd ett återuppbyggande av staten och landet.”

⁸³ Se artikeln [Fyra sätt att få slut på kriget i Syrien](#) för olika scenarier.

⁸⁴ Det är fö en märklig ståndpunkt att just *personen* Assad skulle vara nyckelfrågan. Assad-regimen handlar inte bara om en person, utan den har en social bas (delar av borgarklassen och bland icke sunnimuslimska befolkningsgrupper, särskilt alawiter). Den är beroende av och kan stödja sig på stora delar av våldsapparaten, den stöds av etniska minoriteter som är rädda för vad som skulle hända om regimen störtas m m.

Att bara byta ut Assad och bevara den befintliga statsapparaten skulle fö inte förändra mycket, även om det nog är en lösning som västmakterna och kanske även Ryssland skulle föredra, eftersom man, bl a efter erfarenheterna av Irak och Libyen, fruktar att annars förlora greppet.

En humanitär katastrof

Enligt 2012 års folkräkning hade Syrien 22,5 miljoner invånare. Idag beräknas ungefär en kvarts miljon människor ha dött till följd av kriget (antalet skadade är okänt), över 4 miljoner är flyktingar utanför Syrien och 8 miljoner är på flykt inne i Syrien. 10 miljoner har otillräckligt med mat. Hälften av alla syriska barn går inte i skolan. Osv osv. *Detta är den värsta humanitära krisen i modern tid.* Och ingen lösning på konflikten kan skönjas.

Vad är ett rimligt förhållningssätt till denna katastrof? Det är egentligen det som den aktuella debatten gäller.

Ledarredaktionen besvarar kritiken

Att skriva om utvecklingen i Syrien är inte lätt. Få ämnen är så invecklade och infekterade och genererar – oavsett vilken vinkel man belyser katastrofen ur – så mycket ont blod. Det är en djup tragedi, inte minst för oss socialister, som kräver djuplodande och seriösa analyser. Internationalens ledare syftade aldrig till att skapa en helhetsbild av hela det syriska politiska läget, därtill räcker inte en ledare på dryga tretusen tecken. Vad den syftade till var att utmana den gängse dikotomin mellan den sekulära regimen och de reaktionära islamisterna, med IS och Al Nusra-fronten i spetsen.

Att Saudiarabien i egenskap av wahabitisk diktatur sprider reaktionär islamism både globalt och i Syrien är lika känt som förkastligt. Exiloppositionens sicksackande mot Al Nusra är därtill naturligtvis både kortsiktigt och felaktigt, då dessa redan nu vänder sina vapen mot den demokratiska oppositionen på marken. Att ledaren avslutas med en uppmaning till stöd för de ”demokratiska och progressiva delar av oppositionen som fortfarande lever, mot alla odds” innebär inte någon okritisk hyllning till Nationella Koalitionen, som delvis stöds av väst. Tvärtom står det att ”Assad, Ryssland, väst – alla är ansvariga för att IS växt fram”. Texten kunde ha varit klarare med vad som menas med ”alla”, men klart är att det är många regionala och interna krafter som är ansvariga för inbördeskriget och IS framväxt. Assad-regimen som styr Syrien med järnhand i 40 år är rimligen en av de huvudansvariga – också för IS framväxt.

Den vänsterdemonstration som ledaren inleds med att skildra bestod till stora delar av syriska regimanhängare som reste bilder på Assad och ropade slagord till stöd för diktaturen. Det är svårt att se några fredssträvanden bakom det plötsliga motståndet mot bombningar i Syrien. Man kan naturligtvis liksom replikskribenterna vara både emot Assad och emot en amerikanskledd flygförbudzon. Vad ledaren polemiserade emot är den ”vänster” som inte har något emot att Assad och Putin låtit det regna missiler över syrierna i flera år, men som reagerar så fort det blir tal om ingrepp från amerikansk sida.

Att upproret militariserades är inte bara en fråga om strategiska val. Hur skulle upproret ha undvikits att militariseras när Assad bombade och belägrade? Regimens terror svarade inte bara på väpnade konfrontationer utan i många fall på demonstrationer mot regimen. Fredliga protester fortsatte och pågår än idag, men de är väldigt beroende av ett väpnat försvar. Massprotester i regimkontrollerade områden är helt omöjliga, så hur skulle upproret fortsätta fredligt under annalkande intrång av armén? Valet stod mellan civilt och väpnat motstånd i symbios eller att ge upp helt.

Vad tänker vi då att ett vapenstilleståndsavtal skulle leda till idag, vi som liksom exiloppositionen har tillgång till luftkonditionering? Hade det lett till fred, eller hade det lett till militära räder och straffexpeditioner i alla städer och byar som vågat resa sig? Hade det hindrat extrema islamister från att på egen hand ta upp väpnad kamp och växa som enda kvar-

varande motståndskraft i landet? Vilken är garanten för att Assad-regimen inte massakrerar civila demonstranter eller fortsätter med krigshandlingar vid ett avtal om eldupphör?

Undertecknarna har helt rätt i att inbördeskriget försvagar de progressiva vänsterkrafterna och vi skulle alla så klart hellre se en oövertygad revolution. Vad som skiljer vår analys är hur vi förhåller oss till det utrymme som överhuvudtaget finns för en sådan lösning. Det är oklart om upproret kunde ha fortsatt utan väpnat försvar. Det är oklart om en kapitulation skulle ha lett till fred då och det är ännu oklarare om en kapitulation skulle leda till fred nu. Vad som är klart är att de demokratiska och progressiva delarna av oppositionen förtjänar internationellt stöd för att överleva. Allt annat är spekulationer.

Den kontrarevolutionära våldsorgien måste stoppas

Vi kan inte påstå att vi är nöjda med ledarredaktionens svar på vår kritik av Syrien-ledaren (se [Tidningen Internationalen och Syrien-frågan](#)). Nedan tar vi i punktform upp flera av de problem som vi menar att svaret är behäftat med.

1. Vi baserar vår syn på läget i Syrien, liksom vad som vi kan och bör göra, på en analys av situationen i Syrien och hur den uppkommit (upprorets orsaker, förlopp m m). Detta behandlades kortfattat i vårt svar på ledaren och utförligt i Peter Widéns artikel [Den syriska katastrofen](#). Vi kan inte se att ledarredaktionen försökt att ge en alternativ analys eller ens kritiserat vår historieskrivning (exempel nedan).
 2. Vi kritiserade Syrien-ledarens syn på Assads roll när det gäller framväxten av jihadistiska grupper och som allra mest kategoriskt uttrycktes i ledarens rubrik ”IS är en produkt av Assad-regimen”. Mot detta ställde vi en analys som pekade på flera faktorer som bidragit till att sådana strömningar kommit att dominera Assad-motståndet. Ledarredaktionen försöker inte motbevisa oss på denna punkt och skriver nu också att ”det är många regionala och interna krafter som är ansvariga för inbördeskriget och IS framväxt”. Bra! Vi anser dock frågan om hur detta skedde är central för en förståelse av vad som hänt och därför så har vi nedan, i en bilaga, tagit med ett längre utdrag ur Aron Lunds bok *Syrien brinner* som behandlar detta problem.
 3. Ledarredaktionen är oklar beträffande frågan om vilka som är motståndare resp. allierade i kampen mot Assad-regimen. Allians med Al-Nusra ifrågasätts (helt riktigt), men inte med någon av de övriga jihadistiska rebellgrupperna, såsom Islamiska Fronten⁸⁵. Betyder det att dessa islamister ska räknas som ”moderata” och/eller ”demokratiska”? Eller att de trots allt måste ses som allierade? Är de att lita på för de sekulära krafterna? Vi anser inte det – de är strategiskt våra fiender – och vi har uppenbarligen på denna punkt stöd av Gilbert Achcar, som i en intervju i samma nummer av *Internationalen* (”Putin håller Assads regim under armarna”) säger: ”För att vara helt uppriktig, jag hyser ingen optimism överhuvudtaget när det gäller de existerande krafterna och då inkluderar jag dem alla.”
 4. Ledarredaktionen skriver att ”Fredliga protester” (mot Assad) pågår fortfarande, men är ”våldigt beroende av väpnat försvar” och att ”massprotester i regimkontrollerade områden är helt omöjliga”.
- Detta innebär i klartext att man kan ha ”fredliga protester”, som *anti-Assad*-demonstrationer, i *rebellkontrollerade* områden – vilket inte är särskilt anmärkningsvärt (fattas bara annat). I det sammanhanget är det viktigare att ställa frågan om man i *rebellområden* kan demonstrera mot det rebellkontrollerade styret. Vi skulle bli mycket förvånade om så är fallet. Därför förstår vi överhuvudtaget inte poängen med påpekandet att ”fredliga protester” fortfarande är möjliga (de är ju dessutom ”våldigt beroende av väpnat försvar”).

⁸⁵ Se Aron Lund: [Islamiska frontens politik](#)

5. En huvudpoäng i vår artikel var att det viktigaste idag bör vara att få slut på kriget. På denna punkt är uppenbarligen nu också Gilbert Achcar (i den ovan nämnda intervjun) överens med oss. Han skriver:

Det bästa vi kan hoppas på nu är att kriget får ett slut, att få ett stopp på det fruktansvärda blodbadet och förstörelsen av landet är det viktiga. Ett progressivt alternativ måste återuppbyggas från den nu existerande grunden. Fastän det idag inte finns några avgörande organiserade krafter som representerar ett progressivt alternativ, finns det fortfarande en viktig potential utifrån många av de unga människor som gick i spetsen för upproret 2011. Tusentals av dem befinner sig nu i exil, andra i fängelse, och många andra finns fortfarande i Syrien men kan inte spela någon avgörande roll så länge inbördeskriget fortgår. Vi måste först få ett slut på kriget.

Vad ledarredaktionen egentligen anser är lite oklart, men uppenbarligen håller den inte med oss, vilket framgår på flera sätt.

För det första använder den ordet ”kapitulation” när den talar om möjligheten av vapenvila/eldupphör (”Det är oklart om en kapitulation skulle ha lett till fred då och det är ännu oklart om en kapitulation skulle leda till fred nu”). Således likställs *vapenvila* med *kapitulation*. Detta tillämpat på Vietnam-kriget betyder att befrielseörelsen i Sydvietnam och Nordvietnam *kapitulerade* för USA och Saigon-juntan när den slöt Parisavtalet 1973! Vi håller inte med.

Vidare förs ett resonemang om svårigheterna att garantera att en vapenvila hålls – både islamister och Assad skulle kunna bryta mot densamma hävdar man. Förvisso sant. Men det gäller ju alla kompromisser och avtal. Med den typen av resonemang skulle man kunna förkasta i stort sett alla avtal (t ex ett löneavtal).⁸⁶

Givetvis finns inga garantier för att Assad & Co skulle hålla sig på mattan. Men i det avseendet är nog inte Assad-regimen den hårdaste nöten att knäcka, utan just de fundamentalistiska sunnimuslimska grupperna. De är nog inte beredda att acceptera ett vapenstillestånd. Assad är en opportunistisk ledare som kan tvingas till eftergifter, fundamentalister är en annan sak.

Under rådande omständigheter förutsätter genomdrivandet av en vapenvila att det ”internationella samfundet”, i synnerhet USA och Ryssland, står bakom detta. Men när man väl kommit överens om vapenvila, då öppnar sig möjligheter att utöva påtryckningar på de inblandade parterna och försvåra för såväl Assad-regimen som jihadisterna att föra även ett lågintensivt krig.

Men i vilket fall som helst: Det faktum att det är svårt att komma fram till och upprätthålla ett eldupphör är inget argument för att avstå att försöka. Alternativet är att fortsätta det fullskaliga kriget tills någon sida vunnit (eller landet permanent splittrats upp): I Syrien (utom i Rojava) står det mellan Assad-regimen (eller dess avkomma) och jihadisterna. Och – på den punkten är vi också överens med Achcar – inget av de existerande alternativen är acceptabelt (bortsett från kurderna i norra Syrien). Eller är det så illa att ledarredaktionen anser att vad som helst är bättre än Assad, dvs att man föredrar att fundamentalistiska islamister tar över?

6. I svaret på vår kritik skriver ledarredaktionen:

⁸⁶ Vapenvila är en slags *kompromiss*, som man tar till när ingendera sidan med rimliga insatser och inom rimlig tid kan förvänta sig att vinna total seger. För den som är intresserad av ”klassiker” rekommenderas Lenins [”Vänsterismen” – kommunismens barnsjukdom](#) (även kallad ”Radikalismen”...), särskilt kapitlet ”Inga kompromisser?”. Denna skrift var en kritik mot de s k vänsterkommunisterna som just vägrade alla slags manövrer och kompromisser.

Se även artikeln ”Inför eventuella Syrien-förhandlingar: Om kompromisser” i artikelsamlingen [SP-debatt om Syrien](#) (från november 2013). Där diskuteras frågan om kompromisser lite utförligare med flera historiska exempel.

Att ledaren avslutas med en uppmaning till stöd för de ”demokratiska och progressiva delar av oppositionen som fortfarande lever, mot alla odds” innebär inte någon okritisk hyllning till Nationella Koalitionen, som delvis stöds av väst. Tvärtom står det att ”Assad, Ryssland, väst – alla är ansvariga för att IS växt fram”.

Men väst imperialismen är inte bara skyldig till att skapa förutsättningar för IS och al-Nusra (vilket de naturligtvis gjort ända från Carterregimens uppbackning av fundamentalisterna i Afghanistan redan före sovjetinvasionen!⁸⁷). De har också aktivt hållit igång kriget i Syrien och varit motståndare till varje eldupphör så länge som personen Assad inte avgått. Däremot är de för att behålla stora delar av regimens apparat. De har med denna attityd också skapat ständiga förhoppningar hos de proimperialistiska liberalerna och Muslimska brödrskapet m fl i Koalitionen om bombhjälp m m.

Ledarredaktionen skriver också: ”Valet stod mellan civilt och väpnat motstånd i symbios eller att ge upp helt.”

Vi delar inte den synen. Det var positivt att delar av Assads styrkor deserterade och att höga officerare flydde till Turkiet. Man utropade därifrån FSA, men den verkliga militära kampen pågick redan i Syrien långt från de i Turkiet stationerade officerarnas kontroll. Det rörde sig säkerligen i många fall om nödvändigt självförsvar, men sanningen är att mycket av den militära aktiviteten redan tagit islamistisk färg. De etniskt-religiösa frontlinjerna drogs upp. Många inom den i Syrien verkande oppositionen varnade och förutspådde den katastrof som vi nu ser. Dessa kloka människor utmålades som vacklande, ja till och med som förrädare av en exilopposition som nu kände imperialisternas stöd och hoppades på ett scenario liknande Libyen (som med tanke som det idag ser ut knappast är något eftersträväsvärt). Är det kanske dags att ge den kloka syriska oppositionen upprättelse?

Nödvändigt självförsvar? Ja! Men samtidigt hade en strävan att få ett eldupphör så snabbt som möjligt varit nödvändig. Men detta stod inte på dagordningen varken hos imperialisterna, liberalerna eller islamisterna.

Ledarredaktionen skriver vidare:

Vad tänker vi då att ett vapenstilleståndsavtal skulle leda till idag, vi som liksom exiloppositionen har tillgång till luftkonditionering? Hade det lett till fred, eller hade det lett till militära räder och straffexpeditioner i alla städer och byar som vågat resa sig? Hade det hindrat extrema islamister från att på egen hand ta upp väpnad kamp och växa som enda kvarvarande motståndskraft i landet?

⁸⁷ Detta är bekräftat från många källor, inklusive av Carters nationella säkerhetschef Zbigniew Brzezinski i en känd intervju i den franska veckotidningen *Le Nouvel Observateur* i januari 1998. Brezinkski yttrade där bl a: ”Enligt den officiella historieskrivningen inleddes CIA:s bistånd till mujahedin under 1980, det vill säga efter det att den sovjetiska krigsmakten hade invaderat Afghanistan den 24 december 1979. Men sanningen, som varit noga hemlighållen ända till nu, är en helt annan. Det var faktiskt den 3 juli 1979 som president Carter undertecknade det första direktivet om hemligt bistånd till motståndarna till den prosovjetiska regimen i Kabul. Och samma dag skrev jag ett meddelande till presidenten där jag förklarade för honom att detta bistånd enligt min mening skulle komma att leda till en sovjetisk militär intervention...”

Fråga: När sovjeterna försvarade sin intervention med att de tänkte bekämpa USA:s hemliga inblandning i Afghanistan blev de inte trodda. Det fanns emellertid alltså en sanning i grunden. Ångrar ni inget idag?

B: Ångrar vad? Den hemliga operationen var en utmärkt idé. Den fick som effekt att ryssarna lockades in i den afghanska fällan — och det menar ni att jag skulle ångra? Samma dag som Sovjet officiellt överskred gränsen skrev jag till president Carter: Nu har vi möjlighet att ge Sovjet dess Vietnamkrig. I nästan tio år tvingades ju Moskva fortsätta ett krig som regeringen inte kunde få stöd för, en konflikt som ledde till demoralisering och så småningom till sovjetväldets fall.

Fråga: Och ni ångrar inte heller ert stöd åt den islamiska fundamentalismen, att ha gett vapen och råd åt blivande terrorister?

B: Vilket är viktigast i världshistorien? Talibanerna eller sovjetväldets sammanbrott? Några galna muslimer eller Centraleuropas befrielse och kalla krigets slut?”

Citerat efter Tariq Ali, *Fundamentalisternas kamp* (2002).

Vilken är garanten för att Assadregimen inte massakrerar civila demonstranter eller fortsätter med krigshandlingar vid ett avtal om eldupphör?

Frågeställningen: ”*Hade det hindrat extrema islamister från att på egen hand ta upp väpnad kamp och växa som enda kvarvarande motståndskraften i landet?*” finner vi märklig. Det är ju precis detta som det fortgående kriget lett till: Islamisternas totala dominans! Vilka andra krafter i den militära kampen finns det som har någon som helst tyngd? Eller räknar ledarredaktionen *inte* Ahrar al-Sham, Tawhidbrigaderna, Islamiska fronten etc. som ”extrema islamister”?

Vi har naturligtvis inga garantier för att ett eldupphör skulle leda till en enkel väg framåt. Men vad har vi nu? Om Kofi Annans medlingsförsök lyckats hade tusentals och åter tusentals liv räddats (för att inte tala om de miljontals flyktingarna) och progressiva syriska krafter hade haft betydligt bättre förutsättningar än vad de nu har.

7. Ledarredaktionen avslutar med att säga att ”de demokratiska och progressiva delarna av oppositionen förtjänar internationellt stöd för att överleva”. Javisst. Men hur? Vi har betonat att dess existens är avhängigt ett slut på kriget. Så återigen inställer sig frågan: Vad anser egentligen ledarredaktionen om detta?

(mitten av november 2015)

Peter Belfrage, Mark Comerford, Stig Eriksson, Martin Fahlgren, Markus Johansson, Anders Karlsson, Peter Widén och Tomas Widén

Bilaga – utdrag ur Aron Lunds bok *Syrien brinner*⁸⁸

[OBS: Stavningen av arabiska namn och ord i den följande texten skiljer sig en del från den som använts ovan, t ex *djihadister* i st f *jihadister* och *el-nosra* i st f *al-nusra*.]

Slagfältets salafism

Många inom den sekulära syriska oppositionen skyller hela den fundamentalistiska väckelsen i Syrien på säkerhetstjänsternas manipulationer. Seidnaiafrigivningarna är huvudargumentet. Det verkar finnas ett grovt korn av sanning i dessa konspirationsteorier, men de förenklar ändå en komplex process, och bortser från de många andra skäl som finns till islamiströrelsens snabba tillväxt.

Det var under själva upproret som radikala salafistiska idéer började spridas på allvar i Syrien, utanför den hårda kärna som fanns före 2011. Irakveteranerna har spelat en viktig roll som ledare, tränare, propagandister och organisatörer inom den väpnade islamiströrelsen, men de utgör en mycket liten andel av det totala antalet stridande. De flesta av dem som idag slåss för islamiströrelserna är av allt att döma vanliga unga män, som inte hade någon som helst erfarenhet av politiskt arbete eller religiös aktivism före 2011. De har inte rekryterats av Bashar el-Assads säkerhetstjänster, eller plötsligt genomgått någon andlig väckelse efter

⁸⁸ Utdraget boken s 449 ff. Se även [Syrien brinner – två bokrecensioner](#).

intensiva Koranstudier, utan tvärtom tillägnat sig islamismen under själva kriget, sedan deras hemområden sugits in i våldsspiralen.

Skälen är inte särskilt komplicerade och inte unika för Syrien. Det finns som bekant inga ateister i skyttegravarna, heller i Mellanöstern, och det är knappast förbluffande att så många syrier har vänt sig till Gud under kriget. Att tron kan ge den allestädes närvarande döden mening, och religionen vara ”den förtryckta varelsens suck, hjärtat i en hjärtlös värld, och själen hos själlösa villkor”, förstod också en ateist som Karl Marx. Den rebellkrigare som själv riskerade att dödas varje dag, och hade förlorat vänner och släktingar i striderna, fann naturligtvis klen tröst i kraven på ekonomisk reform och flerpartisystem, men en desto rikare andlig spis i sin heliga bok: ”och betrakta icke de som stupat på Guds väg som döda, ty som levande försörjes de hos sin Herre.”

Finansieringsfrågan och den islamistiska agitationen i utländska medier var ett annat skäl. Många rebellgrupper tog emot stöd från Muslimska brödrskapet i början av upproret och stärktes i sin religiösa profil, men vägrade slutligen underordna sig exilgruppens direktiv. Pengar välldes sen in från Persiska viken, och premierade då i första hand de mest radikala salafistiska organisationerna. Många rebeller anammade en högljudd retorik om djihad och martyrer, eftersom de hoppades att det skulle stärka deras aktier hos de islamistiska finansierarna. Detta – tillsammans med den religiösa medieagitationen – ledde till att salafismens språkbruk och teologi snabbt normaliserades inom den väpnade delen av upproret. Det krattade mattan för extremisterna och drev bort de syrier som inte tålde fundamentalismen.

Ett tredje skäl, kanske det viktigaste av alla, hade att göra med upprorets sociala bakgrund och Syriens religiösa klyftor. De som rekryterades in i det väpnade motståndets led tillhörde i första hand den sunnitiska landsbygdens fattiga, där salafistrelserna redan vunnit insteg. När våldet växte ökade också polariseringen mellan Syriens religiösa grupper, och bägge sidor drevs på så vis djupare in i sina egna ideologiska läger. Kristna och alawiter slöt upp bakom Bashar el-Assad, för ett sekulärt statsskick som skulle trygga deras liv i Syrien. Sunnimuslimer från samma fattiga områden gick däremot in i gerillan. I islamismens befrielse-teologi fann de både den politiska vokabulär de saknat och den moraliska klarhet kriget krävde.

Salafismens militanta och oförsonliga budskap, dess fientlighet mot shiamuslimer och alawiter, och dess löften om en öppen port till paradiset för alla som föll i kampen, var som skraddarsydd för konflikten i Syrien. De salafistiska lärorna verkade i själva verket bli ett slags modeideologi inom många av de väpnade grupperna, också bland de medlemmar som knappast kunde rabbla mer än brottstycken av Koranen. För att visa sitt motstånd mot regimen antog man en religiös identitet, blev *mudjahedin* – islams heliga krigare. Man lät skägget växa, höjde svarta krigsflaggor på gruppbilderna och klädde sig i pannband med den muslimska trosbekännelsen. På så vis kunde de stridande visa för andra och själva intala sig att de var stolta förkämpar för Guds ord, snarare än det som annars hade varit lätt att tro: skräckslagna unga män som fångats i ett fasansfullt brödrakrig för hembyn, hämnden eller överlevnaden.

Från FSA-gerilla till heliga krigare

Det väpnade upproret i Syrien var aldrig sekulärt – tvärtom växte det fram på den folkligt religiösa landsbygden, och präglades ideologiskt av dessa konservativa värderingar. I början av kampen hade många av de väpnade grupperna i Syrien dock uttryckt sig främst i nationalistiska termer. Trots att den religiösa retoriken alltid var närvarande och Korancitat strösslades över varje tal, hade de krävt fria val och demokrati, och talat om sig själva som ”bataljoner inom FSA”. Även om dessa grupper nästan uteslutande bestod av sunnimuslimer var bara en minoritet ”islamister”, i betydelsen övertygade fundamentalister eller medlemmar

av någon organiserad religiös rörelse. Snarare var det påfallande hur ideologilösa många av dem tycktes vara, och hur den religiösa retoriken verkade användas för att fylla ett politiskt tomrum. Men även sådana rörelser började så småningom lägga sig till med en mer renodlat islamistisk retorik, vilken i vissa fall blandades upp med fränt sekteristisk hatretorik mot alawiter och shiamuslimer.

Den avhoppade armélöjtnanten Abderrazzaq Tlass från el-Rastan var en av de unga rebeller som knöt an till religiösa finansiärer och islamistgrupper i Homsområdet. Med hjälp av deras pengar och utländska vapenleveranser växte hans Farouq bataljon snabbt, och bytte så småningom namn till ett mer passande plural: Farouq bataljonerna. Löjtnant Tlass själv hade ursprungligen varit slätrakad i enlighet med arméns regler, men nu lade han sig till med ett islamiskt haksäck, för att bättre passa de religiösa slagorden.

Likadant utvecklades många andra FSA-grupper, som ursprungligen inte hade haft mycket till ideologi alls. De simmade med strömmen, anpassade sig till den religiösa retoriken och fann sig så småningom till rätta i rollen som islamister, eller lärde sig åtminstone att hålla god min i elakt spel.

Det var förstås en perfekt miljö att arbeta i för de verkligt övertygade islamisterna, som till sin förtjusning fann att den breda mittfåran närmade sig deras egna åsikter för varje dag. När upprorets retorik förvandlades till en tävlan om vem som kunde visa sig vara den mest hängivne muslimen, hade de nämligen en svårslagen konkurrensfördel: ingen kunde framstå som en mer kompromisslös krigare för sunniislam än de militanta salafisterna.

Ett par av ”Samirs” gamla medfångar i Seidnaia hade börjat sätta samman en salafistisk motståndsrörelse i Idleb-Hamatrakten redan under sommaren 2011. Gruppen offentliggjorde sin existens i början av 2012, under namnet Ahrar el-Sham. Den gjorde sig snart känd för sin hårdföra religiösa linje, och för att kämpa på fältet och vägra ha med den väststödda FSA-ledningen i utlandet att göra. Ett mycket aktivt mediekontor gjorde reklam för det heliga kriget med en strid ström av filmer och uttalanden på internet, vilket lockade ännu fler frivilliga och finansiärer. Ahrar el-Sham-ledarna var själva stränga islamister, men de samarbetade pragmatiskt med alla rebellfraktioner och dammsög upproret på vilsna smågrupper och tidigare allierade till Muslimska brödrskapet. Ett år senare hade Ahrar el-Sham blivit en av Syriens största gerillarörelser, med närmare hundra olika väpnade undergrupper spridda från norr till söder. Målet var tydligt uttalat: Syrien skulle bli en islamisk stat.

Likadant gick det till i andra delar av landet. Strax efter att han frisläpptes från Seidnaia i juni 2011 grundade den salafistiske oppositionsaktivisten Mohammed Zahran Alloush en egen motståndsgroup i hemstaden Douma utanför Damaskus.

Ekonomiskt stöd kom bland annat från anhängarna till hans far, en konservativ teolog bosatt i Saudiarabien. I juli 2012 tog Zahran Alloush på sig ansvaret för det mystiska attentatet mot Nationella säkerhetskontoret, vilket dödade bland annat Bashar el-Assads svåger Assef Shawkat. Det var utmärkt reklam för rörelsen, och därefter strömmade det in både rekryter och donationer från utlandet. Snart var det den största gerillan i Damaskusområdet, och Alloush hade dessutom börjat knyta till sig grupper i övriga Syrien. När organisationen först grundades 2011 hade den kallat sig ”Islamkompaniet” och uppträtt som en del av FSA, men Alloush tog mer ambitiösa namn ju mer hans rörelse växte. I juni 2012 uppgraderades namnet till ”Islambrigaden” och i september 2013 till ”Islams armé”. FSA-flaggan var vid det laget sedan länge slängd åt sidan.

Djabhat el-nosra

Den 24 januari 2012 släpptes en videoinspelning på flera al-Qaidaanknutna nätforum, som meddelade bildandet av en ny gerillagrupp i Syrien, Djabhat el-nosra. Videon visade

maskerade rebeller beväpnade med automatkarbiner och raketgevär, som i korta ceremonier svor trohet mot gruppens ledare runtom i Syrien. De fördömde all yttre inblandning, och uppmanade Syriens muslimer att sluta vänta på utländskt stöd och istället själva ta till vapen mot regimen. Organisationen lämnade annars inte mycket information om sitt ursprung. Dess ledare framträdde anonymt under pseudonymen el-fateh Abu Mohammed el-golani ("erövraren Abu Mohammed från Go-lan"), utan bild och med förvrängd röst. Men en månad senare lät Djabhat el-nosra höra av sig på nytt, med en lång videoinspelning som publicerades på samma djihadistiska nätforum. Nu tog gruppen på sig ansvaret för självmordsattacker i Damaskus och Aleppo, dem som USA hade skyllt på irakiska al-Qaida. Flera korta klipp visade hur medlemmar i Djabhat el-nosra rörde sig ostört i byar och kvarter under rebellernas kontroll. De bar vapen och flaggor, och höll tal där de manade till heligt krig inför små folksamlingar.

Attackerna fortsatte. Den 17 mars 2012 dödades 27 människor i två koordinerade självmordsbombningar mot underrättelsebyggnader i centrala Damaskus. En tredje angräpare sprängde sig samma dag i det palestinska flyktinglägret Yarmouk i södra Damaskus. Djabhat el-nosra tog på sig ansvaret för attacken ett par dagar senare och varnade för fler attentat i samma stil. Amerikanska tjänstemän hade vid det laget börjat beskriva gruppen som en trolig frontorganisation för irakiska al-Qaida.

Djabhat el-nosra syntes inledningsvis inte mycket på slagfältet, där andra rebellgrupper dagligen stred mot Bashar el-Assads trupper. Men de spektakulära attentaten inne i Syriens storstäder drog uppmärksamhet till sig, och ingick helt tydligt i en strategi för att marknadsföra Djabhat el-nosra bland Syriens rebeller och upprorets utländska finansierare. Det fungerade helt enligt planen.

Under sommaren började Djabhat el-nosra växa snabbt, när rekryter strömmade in både från Syrien och utlandet. Det kom fler och fler rapporter om att dess krigare deltog i gerillakriget ute på landsbygden, inte bara i bombattentat. I norra Syrien började Djabhat el-nosra betraktas som en av de viktigaste rebellgrupperna – inte störst till antalet, men mycket mer effektiv än de flesta rivaler. Ledarna lät inte vem som helst gå med, utan tog bara emot religiöst övertygade personer som fick genomgå en provperiod för att visa sin lojalitet. Dessa hängivna salafidjihadister slogs utan hänsyn till sin personliga säkerhet och betraktade martyrdöden som det bästa som kunde hända dem – en garanterad inträdesbiljett till Paradiset.

Andra motståndsgupper var inte lika välorganiserade och målmedvetna. De små miliser som fortfarande kallade sig FSA-bataljoner, och utgjorde större delen av den oorganiserade rebellskaran, hade nästan alla uppstått i snävt lokala sammanhang. De hade egna liv och familjer i Syrien att försvara, och ville ofta hellre stanna och skydda sina hembyar än fortsätta kampen på annan ort. Många slets itu av maktkamper och lokala konflikter, vissa förföll till plundring och kriminalitet för att försörja manskapet, och somliga upplöstes i brist på stadig finansiering. Djabhat el-nosras fanatiska stridsgrupper flyttade däremot från front till front, strängt disciplinerade av sharialag och en äkta religiös övertygelse, och de vann allt mer respekt och inflytande.

Utländska frivilliga

Den 11 februari 2012 framträdde al-Qaidaledaren Ayman el-Zawahiri i en åtta minuter lång videoinspelning under titeln "Framåt, o Syriens lejon!" Han uppmanade alla rättrogna muslimer att intensifiera kampen mot Assadregimen, som ett första steg mot Jerusalems befrielse.

- Varje muslim och varje ärlig och fri människa i Turkiet, Irak, Jordanien och Libanon bör hjälpa sina bröder i Syrien på alla de vis han förmår.

Den hjälpen var redan på väg. Under slutet av 2011 och början av 2012 hade en tunn ström av frivilligkrigare börjat sippra in i Syrien, och under sommaren 2012 växte den till en fors. En studie i april 2013 uppskattade att mellan 2 000 och 5 500 utländska muslimer hade rest till Syrien för att delta i kampen mot Assad under de gångna två åren, och siffran steg snabbt. Studier av de ”martyrbesked” och filmer från begravningar som lagts upp på olika internetforum antydde att de flesta av utlänningarna kom från Saudiarabien, Libyen, Egypten och Jordanien. Men där fanns också flera hundra européer, inklusive ett litet antal svenskar.

Många utlandssyrier och andra hade sedan 2011 rest till Turkiet, Libanon eller Jordanien för att hjälpa till med humanitärt bistånd, eller för att stödja rebellerna med sjukvård och mediearbete. Det var för det mesta en helt legitim verksamhet, och den utövades både av sekulära och av islamister. Men bilden var en annan bland de utländska muslimer som reste till Syrien för att själva slåss med vapen i hand. De anslöt sig inte till vilka grupper som helst, utan nästan enbart till de mest hårdföra islamistiska rörelserna och främst Djabhat el-nosra.

Det var den internationella djihadiströrelsens gamla nätverk från Afghanistan-, Somalia- och Irakkrigen som återigen kom till bruk. Till skillnad från i dessa länder var det mycket lätt att ta sig till Syrien: det var bara att lösa en flygbiljett till Turkiet och bege sig mot gränsen, som var löst bevakad. De utländska frivilliga gav en kraftig skjuts åt Djabhat el-nosra och andra radikala djihadistgrupper under sommaren och hösten 2012 och utgjorde snart en betydande del av deras frontsoldater.

Oppositionen skyller på regimen

För den övriga syriska oppositionen var djihadisternas intåg i revolutionen en katastrof. Många demokratiskt lagda dissidenter förnekade envist att Djabhat el-nosra var en del av den syriska revolutionen, ville helst inte diskutera frågan. Andra försökte frikänna organisationen från ansvar för självmordsdåd och övergrepp, och hävdade att det var en helt vanlig om än ovanligt religiös rebellgrupp. Man hävdade att de djihadistiska bombdåden i själva verket måste ha organiserats av Assads underrättelsetjänster, eftersom bara diktatorn kunde tjäna på att upproret kapades av extremister; frigivningarna ur Seidnaiafängelset togs återigen upp som bevis.

Efter självmordsbombningarna i mars 2012 insisterade exempelvis den kände människorättsadvokaten Heitham el-Maleh på att Djabhat el-nosra hade skapats av regimen för att ”solka den syriska oppositionens rykte”. En talesperson för FSA-ledningen i Turkiet fastslog lika tvärsäkert att ”den syriska regimen var ansvarig för dessa explosioner och för att ha skapat den här gruppen”.

Västliga medier gick i allmänhet på oppositionsgruppernas linje. Nästan varje gång ett stort bombattentat skedde i Syrien under första halvan av 2012 fick händelsen ramas in i medierna av oppositionstalesmän, som alltid förklarade att regimen hade legat bakom angreppet och att islamisterna bara utgjorde en obetydlig minoritet inom upproret. Den minoritet oppositionella som fäste större vikt vid problemet, exempelvis Heitham Mannaa och hans lilla grupp av vänsterintellektuella, anklagades för att tjäna revolutionens fiender eller arbeta på Assads uppdrag.

I själva verket fanns det inget som tydde på att Djabhat el-nosra eller andra salafistiska rörelser, som Ahrar el-Sham, kontrollerades av regimen. Tvärtom stod de för det mest effektiva motståndet mot Assad, och dödade hundratals soldater och milismän varje månad. Enskilda attentat kan naturligtvis ha varit iscensatta på säkerhetstjänsternas initiativ, och det fanns säkerligen regeringsagenter också inom vissa av de mest extrema grupperna. Och naturligtvis gjorde regimen allt den kunde för att överdriva djihadisternas roll; den pekade ut Djabhat el-nosra och al-Qaida som ansvariga för i princip alla attacker, trots att det fanns hundratals andra väpnade grupper.

Men extremisternas frammarsch var trots det inget fantasifoster och inte bara ett resultat av hemliga polisens manipulationer. Exildissidenternas envisa vägran att erkänna djihadistgruppernas roll inom gerillan framstod snarare som ett slags verklighetsflykt – en förståelig men självdestruktiv vägran att se den svåra sanningen i vitögat, medan revolutionen gled dem ur händerna, de internationella sympatierna för upproret svalnade och framtiden kantrade.

Terrorlistningen av Djabhat el-nosra

I december 2012 förde USA officiellt upp Djabhat el-nosra på sina listor över utländska terroristorganisationer, i egenskap av frontgrupp för al-Qaida-grenen i Irak.

Beslutet väckte enorma protester inom den syriska oppositionen, där det beskrevs som att USA var mer intresserat av att straffa oppositionen än av att hjälpa den. Många ifrågasatte Djabhat el-nosras band till al-Qaida, eller försökte vifta bort det som något oväsentligt. Till och med väststödda sekulära aktivister och anhängare till Muslimska brödrskapet, vilka privat uttalade sin oro för den växande djihadiströrelsen, fördömde USA:s terrorlistning av Djabhat el-nosra. Och de gjorde det med en skärpa som verkar ha överraskat de amerikanska beslutsfattarna.

Syriska nationalrådet meddelade att de ”absolut avvisar alla anklagelser om extremism mot de styrkor som bekämpar den syriska regimen”. Muslimska brödrskapets viceordförande, Mohammed Farouq Teifour, kallade Djabhat el-nosra ”en grupp på vilken man kan lita i försvaret av landet och dess civila, mot regimarmén och Assads gäng”. Schejk Ahmed Moadh el-Khatib, en tämligen vidsynt islamist som under vintern 2012 tagit ledningen för exiloppositionen, förklarade vid en Syriens vänner-konferens i Marrakech att ”beslutet att terroristklassa en av de grupper som slåss mot regimen måste omvärderas”.

- Även om vi inte håller med vissa grupper om deras idéer, eller om deras politiska och ideologiska visioner, så vill vi göra klart att alla revolutionärernas gevär används för att störta den tyranniska och kriminella regimen. Det är ingen skam att motiveras av religion i kampen för sitt hemlands befrielse, ty en religion som inte befriar folken och slår mot orättvisan skulle vara en falsk religion.

Det fanns många skäl till att oppositionen så helhjärtat slöt upp till försvar för Djabhat el-nosra. Den främsta orsaken var antagligen den djupa ilskan mot västlänarna. Många exildissidenter, men också demonstranter och rebeller inne i landet, var rasande över att ingen västlig militärintervention kommit till stånd, som i Libyen, och kände sig svikna och övergivna. De menade att Djabhat el-nosra till skillnad från USA faktiskt gjorde något för att beskydda dem mot regimen, och replikerade att Obama borde ha terroristklassat Bashar el-Assad innan han gav sig på motståndsrupperna.

- Många, särskilt i medierna, verkar mer bekymrade över längden på krigarnas skägg än över hur mycket blod som strömmar ur våra barn, konstaterade en förbittrad Ahmed Moadh el-Khatib under en presskonferens i februari 2013.

Syrien – lästips

Den som vill veta mer om Syrien-konflikten rekommenderas först och främst Peter Widéns artikel [Den syriska katastrofen](#) (från april 2015). Den ger en utförlig redogörelse för Syrien-upprorets historia, hur det startade och utvecklades, de olika inblandade politiska och andra krafterna (även internationella) m m.

För den som vill tränga in djupare i problematiken så finns Aron Lunds *Drömmen om Damaskus* (2010) – dvs fullbordad innan upproret – och densammes *Syrien brinner* (2014).